

Az Erdélyi Református Egyházkerület
Kolozsvári Theológiai Fakultásának

ÉVKÖNYVE

az 1942—43. tanévről.

Szerkesztette:

DR. GÖNCZY LAJOS

a theol. Fakultás e. i. igazgatója.

KOLOZSVÁR, 1943.

A REFORMÁTUS THEOLÓGIAI FAKULTÁS KIADVÁNYA

Felelős kiadó : Dr. GÖNCZY LAJOS.

Jordáky könyvnyomda Kolozsvár, Hitler-tér 13. Felelős vezető : Jordáky Lajos.

Az aratnivaló sok.

Vásárnelyi János püspök bibliamagyarázata a Fakultás évnyitó ünnepén,
1942 szeptember 20-án.

Máté 9:36—38.

Látta a mi Urunk Jézus a sokaságot. Körüljárta a városokat mind és a falvakat. És mikor tanított azoknak zsinagógáiban, ugyanakkor éles szemekkel figyelte meg a népnek sorsát, helyzetét. Gyógyított mindenféle betegséget és erőtelenséget. Sok volt a betegség, megmérhetetlen volt a testi-lelki gond. Csak ez a fejezet is elmondja, hogy mint gyógyított meg Urunk egy guttaütöttet, a vérfolyásos asszonyt, keltette életre Jairus leányát, gyógyított meg két vakot és egy némát. Látta a sokaságot és könyörületességre indula rajtuk, mert mint szent igénk mondja: El voltak gyötörve és szét voltak szórva, mint a pásztor nélkül maradt nyáj. A népével együtt érző isteni szeretet adja ajkára a felkiáltást: Az aratnivaló sok! Nemcsak a nyomoruságot látta a mi Urunk, hanem azt is, hogy milyen sokan keresik a gyógyulás útját. Ha felhangzik az evangélium szentséges hívogatása, odatódulnak az ige hallgatására, étlen-szomjan kítartanak a tanítás mellett. Ha a tanításban megérik a Lélek erejét, isteni vigasztalását, megtartó útmutatását, minden egyébről megfeledkeznek.

„Az aratnivaló sok“. Urunk megállapítását akkor értjük meg teljesen, ha emlékezünk Urunk Jézusnak a szántóföld konkolyáról szóló példázatára, melyet a mi Urunk így magyarázott meg: „Aki a jó magot veti az az embernek Fia; a szántóföld pedig a világ; a jó mag az Isten országának fiai; a konkoly pedig a gonoszok fiai... Amiképpen pedig összegyűjtik a konkolyt és megégetik, aképpen lesz a világnak végén. Az embernek Fia elküldi az Ő angyalait és az Ő országából összegyűjtik a botránkozásokat mind és azokat is, akik gonoszságot cselekesznek. És bevetik őket a tüzes kemencébe: ott léssen sírás és fogcsikorgatás. Akkor az igazak fénylenek, mint a nap az Ő Atyjoknak országában“. (Máté XIII:37—43). Az aratnivaló sok, kiált fel a mi Urunk Jézus és a munkás kevés. Azt jelenti ez, hogy sokan vannak Isten országának fiai, akikhez el kellene juttatni a megmentő, hazahívó isteni szeretetnek hívogatását, akiknek meg kellene mutatni azt a keskeny utat és szoros kaput, amely a halálból az életre vezet. Sokan vannak, akikhez oda kellene vinni az ébresztő szót: Térjetek meg!

De kevés a munkás. Amikor útra bocsátja a hetven tanítványt, akkor is Lukács szerint ezt állapítja meg: Az aratni való sok, a munkás kevés. A jó pásztor, aki életét adja az Ő juhaiért, már megjelent. Ő azért jött, hogy megkeresse, ami elveszett. De neki segítségre van szüksége, hogy összegyűjthesse a mennyei aratásra Isten országának fiait, mert Ő azt akarja, hogy életük legyen és abban bővelkedjenek.

Kevés a munkás, több munkásra van szükség. De mit tehetünk mi avégből, hogy az annyira szükséges munkások száma gyarapodjék? Jézus csak egy eszközt ajánl: Kérjétek az Urat, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába. Az Úr aratásába csak maga az Úr tudja elhívni, méltóvá és alkalmassá tenni a munkásokat. Ő küldte Mózeszt, a prófétákat, mindenek előtt az Ő egyszülött Fiát, magát a mi Urunk Jézust. Senki sem lehet alkalmas az Úr hívása és küldése nélkül arra, hogy munkás legyen az Úr aratásában. Ezért van, hogy a mi Urunk nem ajánl semmi emberi közreműködést azelőtt, amíg be nem töltjük a legelső feltételt, Istentől nem kérünk munkásokat az Ő aratásába.

Bizonyára mindnyájan érzitek és észrevettétek azt, hogy egészen jelenlegi egyházi életünkől támadt ige-választásom. Nektünk is az a panaszunk, hogy sok az aratnivaló és kevés a munkás. Egészen megdöbben, hogy milyen kevesen akarnak ifjaink közül az Úrnak szolgálatába állani. Hogyan segíthetünk ezen a helyzeten? Ezen a kérdésen vívódtam én is, aki természetesen őrálló helyemen még világosabban látom a lelkeszhiányból támadó veszedelmeket. Mondom, e kérdés felett töprengtem, amikor lelkembe nyilalott Jézus szava: Kérjétek az aratásnak Urát. Ime az Urunk Jézus Krisztusnak első tanácsa.

Mi nem ezen az úton indultunk el. Próbáltunk emberi eszközökkel segíteni. Stipendiumokat létesítettünk. Hangoztattuk, hogy a javadalmakat kell rendezni és úgy kell vonzóbbá tenni a lelkipásztori hivatást. Lehetnek ezek jó emberi eszközök, de hiábavalók, ha az Úr nem küldi a munkásokat.

Mélységesen megrendült bűnbánattal kell észrevennünk, hogy fenyegető isteni ítélet van abban, hogy egy nép szíve hideggé és közönyössé válik az Úr ügyének szolgálatával szemben. Hová jutottunk attól az időtől, amikor a magyar népből a magyar kálvinista apa, tehetséges, legjobb gyermekére csillogó szemmel tekintett úgy, amint a költő mondja: E fiúból pap lesz, akárki meglássa; amikor a falu népének legjobb, legdekekabb fiai életük felmagasztaltatását látták abban, hogy ha palásttal a vállukon az Úr evangéliumának boldog bizonyágtevői lehettek. Mi az oka, hogy ma elveszítette népünk bizalmát a lelkipásztori hivatás jelentőségében? Mi az oka annak, hogy ifjaink nem felelnek a hívogató szóra?

Mélységes bűnbánattal ismerjük meg, hogy a baj igazi forrása abban van, hogy nem tudjuk a Jézus szemével felismerni népünk igazi helyzetét, nem tudjuk a Jézus szívével szeretni népünket és mert nem tudunk krisztusi módon látni és szeretni, azért nem

tudunk igazi buzgósággal imádkozni sem azért, hogy munkásokat küldjön az Úr az Ő aratásába.

Nem tudjuk a Jézus szemével látni és megítélni népünk helyzetét. Jézus korában is így volt. Izrael népének hatalmas, előkelő vezetői nem ismerték fel, hogy a nép meg van gyötörve, szét van szórva, lelki megújulás, vigasztalás, gyógyítás, evangélium után vágyódik. Ellenkezőleg, azt gondolták, hogy Jézust el kell némitani, nehogy zavart keltsen, vihart támasszon. Jól van minden úgy, ahogy van. A népvezérek sem Jézustól, hanem egy újabb hatalomváltozástól, földi messiásoktól várták a ragyogó, boldogabb jövődőt. Látjuk-e mi azt a sokaságot, azt a meggyötört, szétszórt sokaságot, mely ma evangélium után vágyakozik?

Nem tudjuk a Jézus szemével látni, megítélni népünk helyzetét, megismerni, igazi, legbensőbb vágyakozását és ami még sokkal nagyobb baj, nem tudjuk a Jézus szeretetével szeretni népünket. Nem érezzük át népünk sorsa felett vívódva azt a gyötörő fájdalmat, amellyel Urunk szólt „könyörületességre indulva“: „Szánkozom a sokaságon“, mert „meg vannak gyötörve, szét vannak szórva“, olyanok, mint a pásztor nélküli nyáj. Oh, beszélünk arról, hogy a régi jó magyar nép, Erdély népe megromlott, az erkölcsi fegyelem meglazult, néprontó bűnök, betegségek őrlik, pusztítják erejét. Megtört gazdasági, szellemi ereje. Mindez így van, mindez igaz. Lehet-e másként olyan három évtized után, amelyet átélt ez a nép? Beszélünk minderről. De az a valóság, hogy mindenki, még a nép köréből kikerült férfiak is, nők is, hacsak tehetik, menekülnek a néptől. Kerülik a falut. Az orvos nem akar a nép orvosa lenni. A tanító nem a nép gyermekeit kívánja tanítani. A pap, bizony, még a pap sem akar az egyszerű nép őrállója lenni. A falu sáros, a nép durva, tudatlan, hálátlan. Hol van ma az az igaz szeretet, mellyel egykor szólt a kálvinista pap: Nem azért szeretem a népet, mert megérdemli, hanem azért, hogy megérdemelje. Hol ég a lelkekben az a szent szeretet, melynek vallomása a legnagyobb magyar ajkáról hangzott el: Életemmel-véremmel segítenék rajta, vele együtt szenvedve sorsában?

Mi hiányzik? Az Isten küldése. Az az égi tűz, amely mint csontjaiba rekesztett tűz, üzte, hajtotta az apostolt az evangélium hirdetésére: „Az Isten lelke kényszerített engem... Mert ha az evangéliumot hirdetem, nem dicsekedhetem, mert szükség kényszerít engem. Jaj ugyanis nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem“ (I. Kor. IX:16). Hol van az a szent, az az égő kényszerítés, mely az evangélium szolgálatára hívta el a barát-cellából Luthert, a jogtudományok tanulásától Kálvint, mely elindította a szenvedés, az életet áldozó szolgálat útjára Mohács után a száz halál veszedelmébe sodort magyar nemzet meggyógyítására a magyar reformátorokat? Ki cselekedte ezt? Bizony csak az Úr. Ő könyörtől az Ő magyar nemzetén és küldött munkásokat az Ő aratásába. Ki cselekedheti meg ezt most is? Egyedül csak az Isten lelke.

Kérjétek az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő

aratásába. Istennek legyen hála, hogy most is küldött. Ha keveset is, de küldött. Az O irgalmasságának jele ez, amely azzal biztat, hogy még nem mondott le rólunk, akar kezdeni velünk új életet. Isten küldésében lássátok meg a kitüntető kegyelmet, ifjú theológusok és legyetek méltók az elhívásra, töltsé be szent bizalommal szíveteket a nagy ígéret, amelyet az apostol hirdetett: „Akiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette. Mit mondunk azért ezekre? Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róm. VIII : 30, 31). Ezzel a szent bizalommal kezdjük a munkának új esztendejét. Ámen.

A pályaválasztás mint közügy és lelki kérdés.

A Theologia évnnyitó ünnepén, 1942 szeptember 20-án elmondotta: dr. Gönczy Lajos e. i. igazgató.

Augusztus 20-án, István király napján, mikor a halálba zuhant vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes, nemzetünk reménysége, a mindenekkel bíró szent Isten olyan lármafát állított ennek az iskolai esztendőnek a küszöbe elé, amelynek riasztó, ébredésre, vigyázásra, készenlétre hívó üzenete át kell, hogy zendüljön az egész magyar ifjúságon bele a magyar jövőbe! Annyian és annyszor elmondották már, próbálták elmondani, hogy mit jelent ez a hősi halál, mekkora veszteséget és milyen fölemelő és feledhetetlen példaadást, hogy fölösleges a sok szép és nagyerejű szó mellé másokat keresgélni. De ez a helyzet nem ment föl két kötelességnek a teljesítésétől. Elutasíthatatlan kényszerűség számunkra először az, hogy ebben az ünnepélyes pillanatban az első szó annak a fájdalomnak adjon hangot, amelyet a halott Hősre gondolva mindnyájan érzünk és annak a hódolat-teljes részvétnek, mellyel minden napon imádkozunk a gyászban még jobban szívünkhöz forrt Kormányzó Úrért és egész családjáért.

Az augusztus 20-iki áldozat, amelyet érettünk, a magyar jövőéért hozott a kormányzói család: a fiú, aki életét, a szülők, a hitves, a gyermek, akik a legdrágábbat adták oda, másodsor arra kényszerít, hogy ennek az áldozatnak a fénye mellett nézzünk magunkra és kérdéseinkre, terveinkre és aggodalmainkra. Hadd világoljon előttünk, mint útmutató fáklyafény az éjben.

Ebben a fényben felnyílik a szem a Kegyelem ajándékainak meglátására, zengőbbé válik a hálaadásnak a szava, amellyel köszönetet mondunk Istennek azért, hogy az immár negyedik esztendejébe fordult háború veszedelmei és nyomorúságai között ismét kaput nyíthattunk és ismét hozzáfoghatunk a munkához. Megsejti szívünk, hogy a Kegyelemnek milyen mérhetetlen nagysága áll emögött az egyszerű tény mögött.

Minden iskolának két döntő jelentőségű, a benne folyó munkát alapjában meghatározó tényezője van: a tanár és a növendék. Milyen az a tanári testület, amely a nevelői munkát végezi és milyen a növendéksereg, amely az intézetben nevelkedik? A minőségi kérdés mellé időnként a mennyiség kérdése társul: van-e

elegendő tanár és van-e elegendő növendék? Mint az elmúlt esztendőben, úgy az idén is *a növendékek számának az apadása az a kérdés, amely mellett az iskolai év küszöbén meg kell állanunk.*

Az elmúlt esztendő 70 hallgatójával szemben az idén 59 jelentkezett az öt évfolyamra. Az I. évre 8, a II. évre 8, a III. évre 14, a IV. évre 13, az V. évre 16 hallgató. Az évfolyamok létszámának ez a fokozatos apadása mutatja, hogy itt egy állandósulni kezdő folyamatról van szó, amellyel állandóan foglalkozni kell, amíg meg nem találjuk a gyógyszert és a gyógyulást.

Vannak, akik azzal vigasztalnak és vigasztalódnak, hogy kortúnet ez. A mai kor, a mi korunk szimptomája. Hiszen ugyanakkor tanár, tanítóihiány is van. Volt máskor is így. Majd elműlik.

Lehet, sőt egészen bizonyos, hogy el fog múlni, mint ahogyan máskor is elmúlt ez az apály. Jönni fog egy olyan konjunktúra, amikor ismét tömegesebben tódulnak az ifjak e pályák felé, vagy azért, mert időközben ezek is anyagilag jobbak, jövedelmezőbbek lettek, vagy azért, mert a többi, kívánatosabb pályák telítődnek és a kisebb harci kedvvel és erővel rendelkezők e kevésbé keresett, kevesebb tülekedéssel megjárható pályák felé fordulnak.

Nem szabad azonban így nézni ezt a kérdést. Az igazi baj éppen abban van, hogy így néztük ezt a kérdést; megengedhetőnek, sőt természetesnek tartottuk a kérdésnek ilyen szemléletét. *Nem engedhető meg, hogy a pályaválasztás kérdését pusztán anyagi szempontok irányítsák és hogy a pályaválasztás az egyes ifjú ember vagy legfentebb a szűkebb családjának a magánügye legyen.* Ha élni akarunk, mint nemzet, mint egyház, le kell számolnunk ezzel a veszedelmes, megrontó felfogással és magatartással.

Az kétségtelen, hogy *a pályaválasztás kérdése legközvetlenebbül azt az ifjú embert érinti*, aki ott áll az élet kapujában és döntenie kell affelől, hogy a sokfelé ágazó életúton merre induljon. Milyen óriási különbséget jelent az egész életre nézve, hogy ha olyan pályát választ, amely a faluhoz köti, vagy olyat, amely egy gyárváros lakójává teszi. Mekkora különbség, ha szabadpályára megy vagy tisztviselő lesz. Ha üzletember lesz vagy lelkipásztor. Testvéreken láthatjuk, mit jelent, nemcsak az élet külsőségeiben, hanem a gondolkozásban is milyen eltérést a különböző életpálya. Ezért természetes, magától értetődő, hogy a pályaválasztás elsősorban az illető ifjú s azután a család kérdése. Amikor azt mondom; nem engedhető meg, hogy a pályaválasztás az egyes ifjú ember vagy legfennebb a szűkebb család magánügye legyen, korántsem gondolok arra, hogy a közösség a falanszter kényszerével szóljon bele a pályaválasztás kérdésébe. Bármelyik életpályán döntő jelentőségű: szereti-e, jókedvvel, boldogan végzi-e a munkát a rajta járó, vagy pedig mint nehéz robotot zugolódva, megkeseredett lélekkel vonszolja. Meg vagyok győződve, hogy a lelkihiány az egyháznak, a tanító-, tanárihiány a nevelésnek nem

ártott annyit, mint az oda nem való, nem szívből, hanem bérért dolgozó lelkészek, tanárok és tanítók. Soha sem merném sem szülőnek, sem közösségnek a kényszer alkalmazását ajánlani.

Ennek fenntartása mellett azonban hangsúlyozni kell, hogy a pályaválasztás kérdése közügy: nemzeti ügy, egyházi ügy, állami ügy. Világosan látszik ez éppen a mi esetünkben, amikor felvetődik a kérdés: lesz-e elég lelkivezetője, papja, tanítója népünknek? Közügy ez, azaz az egész közösség felelős ezért. Felelős, mert maga a közösség a maga közszellemével döntő módon befolya a pályaválasztásba. Nemcsak azzal, hogy nem becsüli meg, nem fizeti meg kellő módon a lelkipásztor, a tanár és a tanító munkáját, hanem főként azzal, hogy az életpályákról, a hivatásról, a munkáról, a szolgálatról való felfogásával a közösség méltatlanni meg az ifjúságot úgy, hogy az nem érzi a közösségért való felelősséget, nem hallja meg a közösségért való áldozathozatalnak a visszautasíthatatlan erejű küldő parancsát.

Közügy, mert minden közösség az egymásután következő nemzedékekben él és minden nemzedéknek újból és újból meg kell vívnia a létküzdelmet a közösségért. Minden nemzedéknek magának kell a közösséget új élettel, erővel megtöltenie s ennél fogva nemcsak fenntartania, hanem mintegy újból megalapítania. Bármely közösség fennmaradását és virágzását nem lehet másképpen biztosítani, mint a megfelelő utánpótlással. Milyen világosan látszik ez a nemzet életében. Minden nemzedéknek újból el kell foglalnia az országot. Meg kell szállania a búzamezőket, a műhelyeket, a gyárakat, a kereskedéseket, a hivatalokat és a közélet minden területét új csapatokkal, amelyek készen vannak, helyükön vannak, amikor jön az őrsgváltás ideje. Minden élni akaró közösségnek mindent meg kell tennie azért, hogy minden őrhelyre mennyiségileg és minőségileg elegendő utánpótlást tudjon küldeni. Milyen nagy tandíjat fizetünk most azért, hogy később tanultuk meg: beteg az egész közélet, ha az életnek egyetlen területét is idegen kézbe engedjük át, mint ahogyan tettük ezt a kereskedelemmel, Minden meg nem szállott pont alkalmat szolgáltat arra, hogy idegen, megrontó erők szívároghassanak be közéletünkbe.

Éppen ezért a közösségeknek mindent meg kell tenniük azért, hogy minden munkahelyen ott legyenek képviselőik. Kellő számban, kellő felkészültséggel és kellő lelkiülettel. Veszedelmes, ha valahol nincs elegendő munkás, nincs elegendő harcos. Veszedelmes az is, ha azok a munkások kontárok, a harcosok kiképzetlenek. De legnagyobb veszedelem, ha lelkiületileg nem megfelelőek. Abban a rettentő metamorfózisban, amely a múlt világháborút követte, a csonkaországi kommunista uralom idején éppen úgy, mint a megszállott területeken félelmesen megmutatkozott, hogy azok a magyarok jelentették a legnagyobb veszedelmet, akik valamely munkára jól fel voltak készülve és ezt a felkészültséget bocsátották az idegen uralom szolgálatába.

Az egyes nemzedékek új honfoglalásának a sikere tehát elsősorban nem az őrhelyekre állítottak mennyiségétől, hanem a minőségétől függ. Elettévágóan fontos kérdés: tudott-é a nemzet, az egyház minden helyre állítani valakit? De még fontosabb: milyen harcost állított? Érti-e, tudja-e, hogy ő nem a magáé, hanem a nemzeté, a közösségé, amelyhez tartozik? Hogy ő nem önmagáért van ott, hanem küldetésben jár és így felelősséggel tartozik? Tudja-e ezt és hajlandó-e vállalni a küldetést és a vele járó felelősséget?

Ezért nem szabad megengednünk, hogy a pályaválasztás kérdésében az anyag szempontja legyen a döntő tényező. Az a szempont: hol lehet többet keresni? Hol lehet kevesebb munkával, kényelmesebben, kevesebb gonddal és kevesebb felelősséggel élni? Mert hiába teszünk megmindent, a kenyér egyenlő elosztása e földön soha sem fog sikerülni. Ennélfogva mindig lesznek munkaterületek, amelyek anyagilag kívánatosabbak lesznek. Munkaterületek, amelyeken könnyebb, kényelmesebb lesz az élet. Kiszámíthatatlan veszedelmek következnek abból, ha valahol a pályaválasztás kérdésében ezek a szempontok lesznek az uralkodók. Mert *Isten ezt a világot úgy alkotta meg, hogy a szolgálatnak az értéke és az anyagi jutalom nem állanak enyves arányban.* Nem a legnagyobb terhű és legnagyobb felelősségű munkák jövedelmeznek a legjobban. Hány front mögötti tisztességes kereskedő, aki valamely állami elosztó hely munkáját vezeti, keres többet, mint amennyire rug a fronton szolgáló magasrangú katonatiszt, akár egy tábornok fizetése. *Isten az áldozat törvényére építette ezt a világot: ezért a világ, ha akarná sem tudná értéke szerint megfizetni az igazi szolgálatot.* Az építésznek, aki egy óriási palotát épít, meg lehet fizetni a munkáját. De ki tudja megfizetni az utolsó, névtelen közkatonának a szolgálatát az orosz harctér küzdelmeiben, még ha életben és teljes testi épségben is tér majd haza? Az iparban, a kereskedelemben nagy biztosítékot vesznek attól és egyúttal nagy fizetést adnak annak, akinek a kezére nagy értékek sorsát bízják. Lehet-é elegendő kauciót venni és fizetést adni tanárnak, tanítónak, lelkipásztornak, akikre a világ legnagyobb értéke, a lélek gondozása van bízva? A világ, hála Istennek, ha akarná, sem tudná megfizetni éppen a legértékesebb, legnélkülözhetetlenebb szolgálatokat. Milyen elviselhetetlenül sivárrá lenne a világ és nyomorúlttá az élet, ha nem lenne többé áldozat, mert minden szolgálatot teljes értékében megfizetnének. Mi lenne a világból és az emberből az önfeláldozó szolgálat világot megszépítő, szívet megszentelő ereje nélkül? Nem lenne érdemes egy olyan világban élni, amelyben megszűnne az ajándékozásnak, az ingyen való szolgálatnak a lehetősége, mert mindenki mindenért megkapná pontosan a maga bérét. Nem lenne érdemes, mert megszűnne a kegyelem és az igazi szeretet lehetősége. Ezek nélkül pedig ember Istennel, ember emberrel nem élhet.

Ebből a tényből nem következik, hogy szó nélkül nézzük el a visszasságokat. Hogy sohase próbáljunk legalább viszonylagosan segíteni ezen a helyzeten. Hanem az következik: *ne engedjünk egy olyan közszellemet uralomra, amely a szolgálatot a jövedelmezőség szerint értékeli.* Egy olyan közszellemet, amely nemcsak helyesli, ha az ifjúság az anyagiak szempontja szerint választ magának pályát, hanem ömaga neveli erre az új nemzedéket. *A tanár-, tanító-, lelkipásztorhiány kérdésének a megoldása nem anyagi, hanem lelki feltételeken nyugszik. Nemcsak azért, mert sohasem lehet megfizetni úgy ezt a szolgálatot, hogy az, aki az anyagiak után igazodik, meg legyen elégedve a fizetéssel, hanem főképpen azért, mert azt a munkát, amelyet ezeken az őrhelyeken kell vállalni és végezni, pénzért, fizetésért nem lehet vállalni, hanem csak hivatásból, küldetésből.* Mi, hála Istennek, nemcsak azt láttuk és látjuk, hogy sohasem lehet annyi fizetést adni, jövedelmet biztosítani, hogy igazán kívánatosak legyenek ezek az életpályák, hanem láttuk és látjuk azt is: nem lehet olyan nyomoruságos fizetést adni, hogy ne akadjanak olyan szent tűzben égő, csak a szolgálatra néző lelkek, akik nem kérdik, hogy mit kapnak érte: hanem vállalják a szolgálatot, mert másképpen nem tehetnek, mert egy belső kényszer ellenállhatatlan erővel idesorolja őket.

A mi református felfogásunk szerint minden munka, legyen az bármily egyszerű, alacsonyrendű, bármily természetű, küldetés-ként adatik és csak az tudja azt a munkát jól elvégezni, aki mint küldetést fogadja el. De sehol sem olyan döntő jelentőségű a küldetéstudat, mint a nevelői munkában. Meg vagyok győződve arról, hogy Isten mindig küld elegendő munkást az ő aratásába. Az új nemzedék tömegében mindig küld elegendő, a nevelői kharizmákkal megáldott lelket. A mi bűnünk, a mi ítéletünk, ha mégisincs elegendő nevelő, mert mi öljük ki azokból a lelkekből a küldetéstudatot, mi, akikre bízta Isten ezeknek a lelkeknek a gondozását.

Ebből a szempontból nézve látszik meg igazán a mi jelenlegi helyzetünknek a félelmetes és fenyegető volta és egész nyomorusága. Aligha volt kor, amely annyit beszélt volna a nevelés, különösen a népnevelés szükségéről és felelősségéről, mint a miénk. Amely annyit tudna arról, hogy milyen óriási jelentősége volt a multban és van a jelenben annak, hogy milyenek a tanítók, milyenek a lelkipásztorok, akik kint munkálkodnak a falvakban, a nép között. És ennek dacára azt kell látnunk és hallanunk, hogy az ifjúság legnagyobb része húzódozik a lelkipásztori és a tanítói pályától. Mindenki olyan pályára akar menni, amely városi elhelyezkedést és jólétet ígér. Kevesen vannak, akik hajlandók vállalni a szolgálatot és az áldozatot. Nem azt nézik, hol szolgálhatnak, hanem hogy hol kereshetnek. Nem azt nézik, hol válhatnak leginkább népük és egyházuk javára, hanem azt, hogy mi válik a saját maguk javára. Történik mindez egy olyan időszakban, ami-

kor mindenki nemzetet akar menteni, mindenki szórványmunkát akar végeztetni, amikor mindenki bűnbakot keres az elnémult harangokért.

En is ennek a nemzedéknek vagyok a gyermeke. Tudom, felelősség terhel a helyzetért. Nem akarok betülni az ítélőbírói székbe. Nem ítéletként, hanem bűnvallásként állapítom meg: ha ez a nagy nemzetmentő munka valóban olyan szívkérdésünk lenne, mint ahogyan szájunk vallja, sodróbb ereje, varázslatosabb hatalma kellene hogy legyen az ifjúságra. Vagy későbben fog megmutatkozni ennek a nemzetmentő láznak a hatása? Isten tudja!

Egy azonban bizonyos. Ha volt kor, akkor a miénk és az utánunk következő nemzedék kora az, amelyben fokozott mértékben kell érvényesülni a közösségért való felelősségnek és küldetés-tudatnak. Ez a háború, amelyben vagyunk, nemcsak a gazdasági érdekek, nemcsak a hatalmi érdekek, nemcsak a fegyverek harca, hanem a világnézetek, az elvek, a lélek harca. Egy egészen új világ van kialakulóban, amelyben minden nemzetnek és minden egyháznak újból kell tért foglalnia, elhelyezkednie és biztosítani a maga jövőjét. Ez pedig úgy fog sikerülni, amilyen felelősségtudattal, áldozatkészséggel veszi fel munkáját az az új nemzedék, amely a háború utáni időben a református egyházat és a magyar nemzetet fogja képviselni ezen a földön.

Háborúban vagyunk. A katonáé az első szó! Végzetes lenne reánk nézve, ha a magyar ifjúság nem akarná vállalni a létünkért való harcnak a terhét. Ha hisztérikus félelemmel özönlene a teológiára, hogy ezen az áron kibujjon a katonai kötelezettség alól. Bármilyen nagy veszedelem is a lelkészhiány, ilyen áron nem kívánjuk megtölteni az üres lelkipásztori űrhelyeket. A magyar református egyház olyan feladatok előtt áll, amelyeket az áldozat, a teher elől megfúto béresekkal megoldani nem lehet!

Ennek hangsúlyozása mellett azonban fel kell vetnünk a kérdést: mi lesz ebből a nemzetből, ha nem lesznek lelkipásztorai, tanítói, vagy ha csak akkor lesznek, ha busásan megfizetik? Ha nemzetért, egyházért való felelősség nem égeti az ifjúságot, ha nem él benne az áldozatkészség lelke?

Könnyű erre a kérdésre megfelelni. Akkor hiábavaló honvédek vére hullása, hiába nyerjük meg a háborút. Mert azt a gordiusi csomót, amelyet magyar sorskérdésnek neveznek, nem lehet karddal kettévágni és úgy oldani meg. Ha a kard elég lett volna, régen megoldottuk volna. A magyarkérdés nem gazdasági, nem politikai, nem közigazgatási, nem katonai, hanem lelki kérdés. Minket magyarokat egész helyzetünk arra kényszerít, hogy a lét súlypontját ne a tárgyi adottságokban, ne az anyagban, hanem a belsőben, a lelkiben keressük. Megdöbbenő módon figyelmeztet erre a felszabadult Erdély magyarságának helyzete. Felszabadultunk. Hátunk mögött áll a magyar állam egész hatalma. És ennek ellenére az erdélyi magyarság ma is veszedelemben van. Most látjuk, hogy sokkal nagyobb hatalmak ellen kell küzdenünk, mint

volt a román állam. „Nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, az élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak“ — írja Pál apostol az efézusiaknak, és írja minékünk (Eféz. 6 : 12). Nekünk ma is, mint ezer éven keresztül, mindig a legsúlyosabb harcot önmagunkkal, a magunk bűneivel kell megvívunk. Testi fegyverünk csak arra való volt mindig, hogy a környező világot védjük, de a mi megújulásunk mindig a szellemi erőink által, a lelki megújulás által történt. Helyünket a nap alatt újból és újból a lélek sugárzó, hódító erejével kellett biztosítanunk. Kiválóbb lenni, jobb lenni, nemesebb lenni: mindig ez volt és mindig ez lesz a magyarság hódító fegyvere.

A magyar léleknek ez a felfegyverzése pedig a nemzetnevelők: a tanár, tanító, lelkipásztor munkája. Ezért merjük állítani: *nemzetünk jövődjé fordul meg azon, hogy a magyar ifjúság és pedig annak az elitje, hajlandó lesz-e vállalni ezt a munkát és ezzel a munkával járó terhet, küzdelmet?* Jövendőnk fordul meg azon, lesz-e a nemzetért, egyházért való felelősségnek olyan kényszerítő ereje, hogy előle ifjúságunk ne tudjon kitérni?

Ebben a kétséges helyzetünkben útmutatást és zálogot kell látnunk augusztus 20-ában, abban, hogy az, aki a magyar ifjúság példaképe volt, élete feláldozásával tett bizonyosságot arról, hogy kész vállalni a szolgálatnak és áldozatnak minden terhet. Próbákkal terhes jelenünkben a legnagyobb vigasztalásunk a Kormányzó Úr példaadása, aki, bár módjában lett volna, a saját fiát sem kimélte. A nemzet iránti kötelesség kényszerítette, hogy fiát is odaküldje, ahol annyi magyar apa és anya gyermeke jár naponként a halálárnyékának völgyében. Amíg ilyen kézben van az ország kormánya, népünk sorsa letéve; addig bizhatunk, jó úton, Isten akarata szerinti úton haladunk. Addig bizhatunk, hogy országunkban az a szellem lesz az uralkodó, amely egyedül tarthat meg bennünket: a teherhordozásnak, az áldozatnak a lelke, a Krisztusnak a lelke. Ez a lélek gyógyíthatja meg népünknek azt a betegségeit, melynek kórtünete a theologushiány.

A theologushiányban ne csak aggasztó jelenséget lássunk, mely fölött bűnük kell eresztenünk fejünket. Ne csak alkalmat arra, hogy vádaskodva keressük másokban a hibát. Lássunk benne önvizsgálatra indító áldott figyelmeztetést és legyünk hálások érte.

A theologushiány kórtünete: a mi nemzedékünk lelki betegségének tünete. Annak, hogy valamelyik nemzedék milyen lelket hoz magával, az egyik legbiztosabb ismertetője az illető nemzedék pályaválasztása. Milyen szempontok, milyen célkitűzések vezetnek a pályaválasztásban? Magát, a maga előmenetelét, jólétét kényelmét, könnyű megélhetését tartja-e szemelőtt? Vagy a pályaválasztásában a nemzetéért, egyházéért való felelősség, a szolgálatnak a vállalása is szerepet játszik?

A theologushány megszüntetésére sok mindent lehet és kell tenni. Ösztöndíjakat létesíteni, a lelkipásztori javadalmakat rendezni, a segédlelkészek helyzetét javítani. De legtöbbit akkor teszünk, ha azt a lelket ébresztgetjük, plántálgatjuk, amely ennek a betegségnek is egyetlen igazi gyógyítója: az áldozatnak, a szolgálatnak a lelkét, a Krisztusnak a lelkét. *A legnagyobb szolgálat, amit mi, ennek az intézetnek tanárai és növendékei tehetünk, ha ez az esztendő, amelynek most kapujában állunk, ennek a léleknek, az áldozatos szolgálat lelkének, a Krisztus lelkének az uralma alatt fog állani.*

Akár kifelé a világba, akár befelé, sajátos munkaterületünkre nézünk, láthatjuk, hogy ez az esztendő nem fog a könnyű, gondtalan időszakok közé tartozni. Hálás szívvel köszöntjük azért intézetünk Főfelügyelőjét, a főtiszteletű Püspök urat, intézetünk méltóságos Előljáróságát, élén a Főgondnok úrral és összes vendégeinket, köztük kiváltképpen a Ferenc József Tudományegyetem képviselőit, akik megjelenésükkel megtiszteltek. Különös örömmel köszöntjük a főtiszteletű Püspök urat, hogy ismét teljes egészségben láthatjuk körünkben.

Köszöntöm a nagyfőtiszteletű tanári Kart, testvéreimet és kívánom, őrizze meg Isten mindnyájukat ebben az esztendőben minden bajtól és tartsa meg közöttünk továbbra is azt a kipróbált egységet, amely a mi mukánkunknak a legfőbb emberi biztosítéka volt eddig is. Sorunkból betegsége miatt még hiányzó, de — Istennek hála — a biztos gyógyulás útján levő professzor testvérünknek mielőbbi, egészségben való visszatérést kívánok.

A tiszteletes Ifjúságot, régi és új tanítványokat meleg szeretettel köszöntöm. Szolgáljon ez az esztendő mindnyájuk testi-lelki épülésére. Tudják odaadni életüket áldozatul Annak, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak.

Országhatárokon túl szálljon áldáskívánásunk, köszöntésünk délerdélyi testvéreink felé, kikkel két esztendő óta csak Isten trónusa előtt tudunk találkozni. Szomorú rabságuknak sötétségén világozzon át az az aggódó, imádkozó és soha el nem fogyó szeretet, mellyel őket, ügyüket mindenkor szívünkben hordozzuk és az a soha meg nem lankadó reménység, amellyel várjuk az ő hazatérésük boldog idejét!

És szálljon a mi alázatos, de bízó könyörgésünk Ahhoz, akinek kezében van ez az egész esztendő és akinek kezében van anyaszentegyházunk, nemzetünk, háború és béke, élet és halál, győzelem és leverettetés, a mindenható szent Istenhez, a mi kegyelmes Atyánkhoz: Urunk hallgass meg, Urunk oltalmaz meg, Urunk áldj meg minket!

Ezek után a 1942—43. esztendőt az Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök Isten nevében megnyitottnak nyilvánítom!

Évzáró beszéd,

melyet a Fakultás 1943. június 6. évzáró ünnepélyen mondott :
dr. Gönczy Lajos e. i. igazgató.

Esztendő végén, a számadás és a számvétel idején, a hívő szív újból és újból megtapasztalja azt a csodát, amelyet egykor Isten Mózesnek ígért mondván: „Imé, van hely énnálam; állj a kösziklára! És mikor átmegey előtted az én dicsőségem, a köszikla hasadékába állatlak téged és kezemmel betakarlak téged, míg átvonulok. Azután kezemet leveszem rólad és hátulról meglátsz engemet...” (II. Mózes 33. r. 21—23. v.) Az esztendő folyamán jöttek, egyre jöttek a mindennap szürke vagy jelentős eseményei. És amint szembejöttek és elvonultak előttünk, nem láttunk mást bennök, mint embereknek, vagy a vaksorsnak reánk nézve örvendetes, közömbös vagy félelmetes tényeit. De amikor így, mint ma is, summázva, egybefogva nézünk utánuk, hívő szemünk mintegy hátulról, mint az esztendő eseményeiben közöttünk átvonulót, szemléli a hatalmas Istent, a mi mennyei Atyánkat, aki csodálatos, minden emberi értelmet meghaladó pedagógiával nevelt, vezetett, irányított és meghálálhatatlan gondviseléssel megőrzött. A szovjet őszi, Magyarország elleni légitámadásai, démoni erejű téli offenzívája, a nap mint nap megismétlődő és egyre erősödő és egyre kíméletlenebbé váló nyugat- és déleurópai légiharcok távolról szemlélve is megrázó eseményei között úgy folyhatott le az esztendő, hogy ajkunkról felszakad a hálaadás: „*Mindeddig megsegített minket az Ur!*“ (I. Sám. 7: 12.)

A háború közvetlen borzalmaitól megkímélte városunkat a kegyelmes Isten. Zavartalanul végezhattük dolgainkat. De tetszett Öszentfelségének, hogy az esztendő folyamán többeket magához szólítson azok közül, akikkel együtt kezdtük el az esztendőt.

Dr. Tusa Gábor ügyvéd, a kolozsvári kollégium gondnoka volt az első halottunk. Az a szolgálat, amelyet, mint egyházkerületünknek, kisebbségi életünknek egyik legkiválóbb jogásza, tanácsaival nyújtott nekünk a legszomorúbb időkben, egymagában is elegendő lenne, hogy nevét kegyelettel említsük ebben az ünnepélyes órában. Fakultásunkhoz azonban szorosabb kapcsok is fűzték. Négy esztendőn keresztül, 1937—1941-ig vállalta és ellátta V. éves hallgatóinknak jogi oktatását. Nagy elfoglaltsága mellett is olyan lelkiismeretesen tett eleget e kötelezettségének, hogy

pontosan kidolgozott és saját költségén előállított kurzusban maga adta tanítványai kezébe az előadott anyagot. Kevesen tudtak arról, hogy feledhetetlenebb kötelék is fűzte dr. Tusa Gábort intézetünkhöz: azok a segélyek, amelyeket szegény hallgatóink részére szerzett és amelyeknek nyilvános nyugtázát csak egyszer, az elmúlt esztendőben engedte meg. Mikor 1942. október 18-án, pár napi betegeskedés után váratlanul hazatért, őszinte részvétellel, hálás emlékezéssel kísérte utolsó útjára tanárkarunk és ifjúságunk.

A második, aki elment a minden élők útján, *Vásárhelyi Boldizsár* ny. kolozsvári lelkész volt. Vele intézetünknek legrégebb munkása és barátja költözött el. 1908-tól, amikor megalakították intézetünk előljáróságát, megszakítatlanul haláláig tagja volt Fakultásunk e kormányzó testületének. Bölcs mérsékletével, szelid türelmével, példaadó kötelességteljesítésével, puritán egyszerűségével harmincnégy esztendőn keresztül szolgálta az erdélyi lelkészképzés ügyét. Mi, ennek az intézetnek mostani tanárai, akik már akkor itt láthattuk őt, amikor mint ifjú theologusok először léptük át a theológiának kapuját és akik később évtizedeken át vele együtt hordozhattuk ez intézet fenntartásának és kormányzásának terheit: tehetünk bizonyosságot arról, hogy Vásárhelyi Boldizsár azok közé a nemes egyéniségek közé tartozott, akikhez minél közelebb jut az ember, annál nagyobb tisztelettel hajlik meg előttük. 1942. november 8-án kísértük ki a Házsongárdi temetőbe, hálás szívvel áldva emlékezetét.

1943. február 4-én adtuk meg a végtisztességet *Jancsó Sándor* nyugalmazott nagyenyedi lelkésznek. Nemcsak azért éreztük őt Fakultásunkhoz tartozónak, mert évtizedeken keresztül tagja volt a lelkészképző bizottságnak, hanem különösképpen azért, mert benne tisztelhattuk utolsó tanárát az 1895-ben, a mi theológiánk megnyitásával megszűnt nagyenyedi theológiának, amely theologia utódának tekintettük mindig intézetünket és amely theológiának hazatérésünk utáni újraéledését Isten előtti igaz örvendéssel köszöntöttük. Ezt a testvéri érzületet ápolta Jancsó Sándor, aki egész életén keresztül jóindulatú támogatásában és szeretetében részeltette intézetünket és annak munkásait.

Két, intézetünk küszöbét alig hogy átlépett növendékünket is gyászoltuk ez évben. 1943. március 18-án *Olcsvári Árpád*, április 30-án *Rákosy Dénes* koporsója mellett hirdettük a feltámadás és élet Igéjét. Mindkettőjüket hosszú hónapok reménytelen csatázása után a tüdőbaj ragadta el. Mindkettőjük felől az volt a reményességünk, hogy a nekik adott talentumot teljes hűséggel fogják használni Isten országa szolgálatában. Mindkettőjüket, mikor Isten másképpen határozott felőlük, annál nagyobb részvétellel búcsuztattuk, mert mindketten, mint délerdélyi menekültek, távol a szülőföldtől, idegenben tértek pihenőre.

A feltámadás és az örökélet reménységével nézünk kedves halottaink továbbtűnő alakja után és hálaadással Istenre, aki ezeknél

a koporsóknál is bensőségesen megbizonyította, hogy O a kegyelemnek kifogyhatatlan forrása.

Isten kegyelmének feledhetetlen bizonyossága volt ebben az esztendőben az 1942 október 19—20. napjain Kolozsváron, theologiánk rendezésében megtartott *országos konferenciája a magyarországi református theológiai tanároknak*. A román megszállás szomorú esztendeiben évről-évre résztvettek, amikor csak lehetett, kiküldötteink a theológiai tanárok országos konferenciáin, amelyeket szokás szerint minden évben más és más theologia lát vendégül, s amelyeken küldötteinket mindig a legnagyobb szeretettel, kitüntető megbecsüléssel fogadták a testvér theológiák. Mikor aztán eljött a boldog felszabadulás, nemcsak nekünk kolozsváriaknak, hanem a testvér theológiák mindenikének az volt a kívánsága, hogy a legelső alkalommal Kolozsváron legyen a találkozó. Az 1941. januárjára kitűzött találkozó közbejött akadályok miatt nem volt megtertartható, az utolsó pillanatban Budapestre kellett áttenni. Annál nagyobb volt az örömünk, hogy most októberben végre vendégül láthattuk azokat a testvéreket, akikkel együtt hordozzuk a magyar református lelkészképzés gyönyörűség terhét. Két, feledhetetlenül áldott napot tölthettünk együtt, mely idő alatt a hivatalos tanácskozásban és a testvéri beszélgetésben előkerültek lelkészképzésünk összes kérdései. Újból és újból előmlik szívünkön az Isten iránti hála, valahányszor emlékeztünkbe idézzük e konferenciát, amelyen a testvéri közösségnek olyan, minden szívet összeforrasztó melege áradt el, amilyent ebben a világban csak Isten Lelke tud ajándékozni. Az volt akkor is és az marad mindmáig a meggyőződésünk, hogy ezzel a konferenciával fejeződött be a mi hazatérésünk, iktattattunk be a magyar református theológiák munkaközösségébe. Legyen áldott az Isten, aki 22 esztendő után megadta nekünk ezt a boldog ünnepet, és legyenek áldottak a testvér theológiák, akik idegen bujdosásunk idején nem fáradtak el felénk kinyújtani érettünk való imádkozásuk lezárt határokon átnyúló segítő karjait!

Bár csak a kezdet-kezdetén állanak, mégis meg kell emlékezniem két egymástól nem függő, de lényegük szerint együvé tartozó megmozdulásról, amelyek ahhoz a régi tervünkhöz visznek közelebb, hogy megszervezzük intézetünk lelki és anyagi hátvédjeként intézetünk barátainak társaságát. Az első megmozdulás a *volt nagyenyedi diákok egyesülete* előkészítő bizottságának az a kívánsága, hogy addig, amíg országhatár választ el Nagyenyedtől, Fakultásunk köré csoportosulhassanak, mint a nagyenyedi Bethlen főiskola itteni jogutóda köré. Fakultásunk, amely kezdettől fogva a Bethlen-tanoda leányának tekintette magát, szíves örömmel megy elébe a volt nagyenyedi diákoknak és áll rendelkezésükre. A másik megmozdulás a volt tanítványok részéről kezdődött meg, a *tíz éve végzett hallgatók mostani találkozásával*. Bár a nehéz utazási viszonyok és a tanév végi nehézségek miatt ez a találkozás szerény méretű, benne kezdetét látjuk annak a munkának, mely-

nek eredményeként állandó és szoros kapcsolat épülhet ki intézetünk és a volt tanítványok között. Mind a két megmozdulást és munkásait e helyről is szívesen köszöntjük.

Az esztendő itt megemlítendő eseményei közé tartozik az a szükségrendelet, mellyel Igazgatótanácsunk a nagy segédlelkeszhiány miatt az *V. éves hallgatókat segédlelkeszi szolgálatra már április 1-én kibocsátotta*, miután addig a II. félévet szabályszerűen lezártuk, bevéve a kollokviumokat és a záróvizsgát. Hallgatók és tanárkar vállalta az ezzel járó munkatöbbletet abban a meggyőződésben, hogy az anyaszentegyház életségükéből fakadt ez a rendkívüli intézkedés. E korai kibocsátás következménye, hogy a végzett hallgatók szokásos ünnepélyes kibocsátása mai ünnepségünk programjából kimaradt. De ez nem gátol abban, hogy ez alkalommal is ki ne fejezzük áldáskívánásunkat és ne kérjünk Istentől áldást életükre és munkájukra.

Ötödéveseink e korábbi kibocsátása volt a fenyegető lelkeszhiánynak, amelyről hazatérésünk óta minden alkalommal megemlékeztünk, az első komolyabb megmutatkozása. Sajnos, esztendőről-esztendőre nagyobb lesz a lelkeszhiány veszedelem, mert kevesebb a theologiai hallgató. Csak két adatra hivatkozom: míg az elmúlt esztendőben 60 volt az erdélyi hallgatók száma, az idén csak 55, és az idén míg az V. évfolyamon 18, az első évfolyamon csak 7 erdélyi hallgató volt. Könnyű megítélni, mi lesz négy-öt esztendő múlva, mikor a mostani kis létszámú évfolyamok kerülnek kibocsátásra, különösen, ha gondolunk arra, hogy az első éven elindultak nem mindnyájan szoktak az abszolutoriumig eljutni.

Súlyos gond ez mindnyájunk számára, akik anyaszentegyházunk jövődjét szívünkön hordozzuk. Súlyos gond, amelyet újból és újból Isten elé kell letennünk, mert a gyökeres segítség mindig abban volt és abban lesz, amit a mi Urunk mutatott meg, amikor így rendelkezett: „Kérjétek az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába!”

Az igazi segítség Istennél van és abban van, hogy Isten az ő Igéje és Szentlelke által lelkeket ragad meg és állít az anyaszentegyház szolgálatába. Isten ebben a toborzó munkájában csodálatos, sokszor nem is sejtett eszközöket használ fel. De bármennyire különbözők és meglepők legyenek is azok az eszközök, amelyek segítségével Szentlelke elkezdí a munkát, a döntő tényező mindig az Ige, a hallott vagy olvasott Ige. Ezért örömmel kell üdvözölnünk az éppen most Kolozsváron konferenciázó *Magyar Biblia-társulat* megalakulását és támogatnunk munkáját. Méltó és illő, hogy a mi intézetünk, melyben minden tanulmány a Bibliából indul ki és a Bibliához tér vissza, teljes lélekkel örvendezzen minden olyan kezdeményezésnek, amely a Biblia kiadását és terjesztését tiszta szándékkal, egyedül Istenre és az ő országára figyelő szándékkal akarja szolgálni. A mi egyházunk, amikor az Ige egyháza, egyuttal a Biblia egyháza is. Nemcsak annyiban, hogy egyházunk hit- és erkölcstana, szervezete, kormányzata,

minden életnyilvánulása a Szentírás zsinórmértéke alá esik, hanem abban is, hogy minden egyes tagjának külön-külön is állandóan az Írás mértéke alá kell helyeznie életét. Ennélfogva a Szentírás nemcsak arra való, hogy a theologus tanulmányozza, az igehirdető magyarázza, hanem kiváltképpen arra, hogy minden egyes egyháztag minden nap olvassa és, mint egy tükörben, minden nap megnézze önmagát, minden cselekedetét és gondolatát a Szentírásban. Az anyaszentegyház igehirdetésének, a lelkipásztor minden munkájának csak úgy lehet gyümölcse, ha a nyilvánosan hirdetett Igére a belső szoba csöndjében, a magános és családi áhitatokon megszólaló Ige mond áment.

Amikor az anyaszentegyház életében valahol valami nincs rendben, valami betegség mutatkozik, akkor legelső sorban azt kell megvizsgálni: *hogyan áll az egyház és hogyan állanak az egyháztagok az Igéhez való viszonyukban?* Azt kell megvizsgálni: hirdetik-e az Igét az arra rendelték tisztán és elegyítetlenül, alkalmas és alkalmatlan időkben, és olvassák-e az Igét az egyház tagjai naponként lelkük táplálására?

A lelkészhiány kétségtelenül egy olyan tünet, amely mutatja, hogy valahol az egyház beteg. Mert ahol egészséges, azaz egészen az Isten Igéjéből táplálkozó és ahhoz alkalmazkodó az egyház élete, ott mindig feles számmal akadnak és pedig éppen a legkiválóbbak közül olyanok, akik örömmel szentelik életüket az anyaszentegyház szolgálatára.

Ha ebből a szempontból vizsgáljuk egyházunk jelenlegi állapotát, azt kell mondanunk, hogy betegségének oka csak kisebb részben az, hogy az Igét a templomokban és iskolákban nem elegendő módon hirdetik. A multhoz képest mekkora erőfeszítéseket tesz egyházunk azért, hogy nyilvános igehirdetése a legelégültebb szórványba is rendszeresen megszólaljon. Mekkora előhaladást jelent a multhoz képest, hogy az utóbbi 10 esztendőben vasárnaponként 30—40 theologiai hallgató és főiskolás ment és megy ki hirdetni az Igét éppen a legveszedelmesebben elszórványosodott vidékekre, olyan községekbe, ahol máskor csak a nagy ünnepeken vagy talán még akkor sem, esetleg csak egy-egy temetésen szólalt meg az Ige.

Betegségünk forrása inkább abban van, hogy a nyilvánosan hirdetett Igére nem felel vissza az otthon olvasott Ige. Abban van, hogy a Biblia nincsen ott minden református család asztalán. A Bibliát kevesen olvassák otthon a maguk és családjuk lelki táplálására. Betegségünk igazi forrása abban van, hogy ha elvileg nem is, de a gyakorlatban inkább biztunk az igehirdető munkájában, mint az Igének a munkájában. Öntudatlanul, nem szándékosan, egy nem református magatartás kezdett érvényesülni egyházunk életében, amely az anyaszentegyház életét és a lelkipásztor munkáját oly szorosan összekapcsolta, hogy az elsőt a második nélkül el sem tudta képzelni.

Kétségtelen, hogy egyházunk sok és nagy romlása származott

abból, hogy pásztor nélkül maradtak egyes területek. Az aratás munkájához arató kell. A fenyegető lelkészhiány kétségkívül nem nem örvendetes jelenség és mindent meg kell tennünk, hogy enyhítsük és megszüntessük. De nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy mi nem vagyunk papi egyház. Akármilyen jelentős tényező is a lelkipásztor az egyház munkájában, sokkal nélkülözhetőbb, mint a keleti vagy a római egyházban. Mi nem tudjuk és nem is akarjuk a lelkészek számát illetőleg felvenni a versenyt azokkal az egyházakkal, ahol pap, azaz közvetítő nélkül nem lehet Istennel találkozni, nem lehet üdvözülni. Nálunk, ahol egy a közbenjáró, az Úr Jézus Krisztus, nálunk, ahol az egyetemes papság elve érvényesül, egészen más jelentőségű és könnyebben elviselhető a lelkészhiány. De egy feltétel mellett: ha az egyháztagok maguk élő, naponkénti kapcsolatban vannak az Igével. Ha ott van a Szentírás a kezükben, ha olvassák, tanulmányozzák, kérdezik az Írást mindennapi gondjaik, bajaik között. Énnélfogva a mi egyházunknak legalább is annyi erőt és gondot kell fordítania arra, hogy az Írás minden református család asztalán ott legyen, mint arra, hogy lelkipásztort küldjön mindenüvé, ahol ennek szüksége mutatkozik. Ez a kettő egymástól nem is választható el. Hiszen lényegébe véve a lelkipásztor munkája nem más, mint volt a Filepé, aki útba igazította, Krisztushoz vezette Kandaké királykisasszony komornyikját és azután engedte, hogy menjen tovább a maga útján. Igehirdetésünk és pásztori munkánk arra való, hogy Krisztushoz vezesse a lelkeket és azután segítse, az eltévelyedéstől megóvja azokat, akik az Ige vezetésére bízták magukat és az Ige világosságánál a maguk útján járnak. Baj van ott is, ahol a bibliaolvasóknak nem kell lelkipásztor, mert ez szektáskodásra vezet, de baj van ott is, ahol a templomi igehirdetés annyira kielégíti a lelkeket, hogy azok nem kívánnak többet abból az Igéből, mert ez a közönnyösségnek, a lelki alvásnak a bizonyos jele.

Egyházunk jelenlegi bajainak egyik része kétségkívül abból származott, hogy sok református ember volt magárahagyatottan, lelkigondozás nélkül. De egész bizonyosan a más része abból fakadt, hogy nem törekedtünk elég komolyan arra, hogy mindenki maga lássa meg és hallja meg Krisztust, mindenki maga, a maga szemével olvassa el a Bibliából, mit üzen Isten éppen őneki.

A Magyar Biblia Társulat figyelmeztet arra, hogy áldozatokat vállaljunk a Bibliáért, amelyet eddig a mi áldozatunk nélkül a Brit és Külföldi Biblia-társulat bocsátott rendelkezésünkre. Olyan életbevágóan fontos érdek, hogy minden református ember otthonába eljusson a teljes Szentírás, hogy nagy áldozatokat kell vállalnunk e cél elérése érdekében.

Minden biblia-társulat munkája kettős: előállítani és olcsón, ahol kell, ingyen juttatni a hívek és hitetlenek kezébe a Bibliát. A Biblia szeretete, megbecsülése is megkívánja, hogy ezt a munkát vállaljuk. Szégyen lenne mireánk nézve, ha továbbra is várnók, hogy mások gondoskodjanak a mi bibliaszükségletünkről.

Nem szabad azonban elfeledkeznünk azokról a szolgálatokról, melyeket a különböző külföldi Biblia-társulatok, legelső sorban a *Brit és Külföldi Biblia-társulat*, több mint száz esztendő alatt a magyar reformátusságnak tett és amely szolgálatnak egy részét a jövőben sem tudjuk nélkülözni. Meg tudjuk-e valaha köszönni a Társulatnak, hogy 1830 óta, amikor hazánkban megkezdette működését, majdnem 900 ezer teljes Bibliát, csaknem 2 millió Újtestamentumot és ugyanennyi bibliarészletet juttatott magyar nyelven a magyar protestánsok kezébe? Anyagiakban talán felmérhető, hogy mekkora az az áldozat, amelyet a magyar Biblia érdekében hozott a Társulat. Felmérhetetlen azonban az a lelki ajándék, ami a Bibliákon keresztül jutott osztályrészül nemcsak a magyar protestántizmusnak, hanem az egész magyarságnak. Gondoljunk csak arra, hogy azok a Bibliák, amelyek templomaink katedráin, valamint a lelkészeink és gyülekezeti tagjaink kezében vannak éppen úgy, mint azok, amelyek az előttünk járó két generációnak, szüleinknek és nagyszüleinknek nyújtottak vigaszt, legnagyobb részükben, sőt a ma használatban levők szinte kizárólagosan, ennek a Társulatnak kiadásában jelentek meg. Különösen azért kell Istennek drága eszközét látnunk ebben a Biblia-társulatban, mert segítségével még a legnehezebb időkben, a román uralom idején is zavartalanul juthattunk magyar Bibliához, ami lehetetlen lett volna egyébként nemcsak azért, mert a trianoni béke által anyagilag is teljesen tönkretett magyarság képtelen lett volna saját erején a Biblia kiadásának a költségeit hordozni, hanem különösen azért, mert a magyar kiadású Bibliát aligha engedte volna be az idegen uralom. Felmérhetetlen jelentőségű volt úgy magyar, mint református szempontból azt, amit a magyar Biblia egy-egy szörvány-, vagy regáti magyar számára jelentett.

Ha erre emlékezünk, akkor nyilvánvalóvá lesz, hogy a Magyar Biblia Társulat megalakulása és megerősödése után sem nélkülözhetjük a Brit és Külföldi Biblia-társulat világot átfogó szervezetének segítségét. Mert ez a Társulat nemcsak hazánkban, hanem mindenütt a földkerekségén, ahol csak bibliaterjesztői megjelentek, a magyar Bibliát is eljuttatta azokhoz a hazájuktól elszakadt árva magyarokhoz, akik — Isten tudja milyen elhiagyottságban hanyódtak valahol a világban, Franciaországban, Brazíliában, Kanadában.

A háború nyomorúságai most megszakították azokat az összeköttetéseket, amelyek magyar református egyházunk és a Brit és Külföldi Biblia-társulat között fennállottak. A háború azonban egyszer el fog múlni és akkor egyfelől a hála, másfelől annak szemelőttartása, hogy Isten országának, Isten anyaszentegyházának határai túlnyulnak a politikai határokon, elufasíthatatlan szükséggé teszik, hogy újra felvegyük a kapcsolatot, mint ahogyan a Magyar Biblia Társulat most is csak úgy tud eleget tenni az itthon és a harctereken Biblia után óhajtozók szükségleteinek, hogy a Brit és Külföldi Biblia-társulat által kiadott és a Társulat magyarországi

készleteiből átengedett Bibliákat terjeszti. Theologiai Fakultásunk teljes erejével kész támogatni a Magyar Biblia Társulat munkáját, de annak az erőteljes hangsúlyozásával, hogy meggyőződésünk szerint csak úgy lesz áldás munkáján, ha a magyar Társulat hálás gyermeke marad annak a Társulatnak, amely annyi időn keresztül feledhetetlen szolgálatot tett a magyar református anyaszentegyháznak. Ebben a reménységben szeretettel köszöntöm e helyről is a Magyar Biblia Társulat Kolozsváron konferenciázó vezetőit és tagjait, és kérem Istent áldja meg bejövetelüket és kimenetelüket!

Mielőtt az esztendőt bezárnám, hálás köszönetet kell mondanom intézetünk előljáróinak: a főtiszteletű *Püspök úrnak*, a méltóságos *Előljáróságnak* azért a segítségért, amellyel ez év folyamán intézetünk mellett állottak. Szívvel jövő köszönetet mondok a nagytiszteletű *Tanárnak* azért a hivatalos kötelezettségen túlmenő, testvéri támogatásért, mellyel szívükön hordozták Fakultásunk minden gondját. Nem mulasztom el, hogy *dr. Nagy Géza* gazdasági-, *Maksay Albert* internátus-konviktusi felügyelő professzor aainak, akik Kovács Lajos háznagy aának csaknem egész esztendőn át tartó katonai szolgálata alatt minden külön díjazás, vagy óraszámcsökkentés nélkül hordozták a megnövekedett terheket, név szerint is hálás köszönetet ne mondjak.

A nyári vakációra elszéledő *ifjúságnak*, akiknek nagyrésze a nyáron sem fog pihenni, mert egy részük katonai szolgálatot fog teljesíteni, más részük a vakáció alatt is dolgozni fog az anyaszentegyház szolgálatában, szívvel kívánom: térjenek vissza az új esztendő kezdetén friss egészségben, megújult munkakedvvel! Őrizze meg Isten mindnyájukat és szeretteiket!

Tisztelettel és hálás szívvel köszöntöm mindazokat, akik hivatalból, vagy intézetünk iránti barátságból évzáró ünnepélyünket megjelenésükkel megtisztelni szivesek voltak. Kérem, tartsák meg intézetünket és munkánkat továbbra is jóindulatú érdeklődésükben!

Intézetünket, anyaszentegyházunkat, hazánkat, Kormányzó urunkat a mindenkivel bíró szent Isten oltalmába ajánlva buzgókn könyörgök: áldja meg fegyvereinket, vezérelje győzelemre igaz ügyünket és hozza el mielőbb az óhajtott békeséget és megbékülést erre a nyomorult világra. A mindenható Szeretet oltalmába ajánlom délerdélyi testvéreinket, akikre, miként az esztendő folyamán is tettük, gondolni és érettük imádkozni soha meg nem szününk, mert nem lehet addig a szívünknek nyugalma, amíg nem út az ő szabadulásuknak is várva-várt órája.

Utolsó gondolatunk pedig legyen azoké, akik valahol ebben a pillatban is szenvednek, véreznek és meghalnak azért, hogy mi itt most békeségben lehessünk. Utolsó gondolatunk, utolsó könyörgésünk legyen az érettünk harcoló katonáké. Minden verejték- és vércseppjük legyen ezerszer áldott!

Ezek után az örökké áldandó Szentháromság, egy örök Igaz Isten nevében az 1942—43. esztendőt ünnepélyesen bezárom.

Vásárhelyi Boldizsár

1862–1942.

1942. november 6.-án költözött haza, pár napi betegség után. Halálhírét Erdélyszerte azzal a megilletődéssel fogadták, amely csak rendkívüli megtiszteltetésként, önként adódik azoknak, akik nemzedékek előtt jártak világító és vonzó példaadásukkal.

Csendes, halk szavú férfi volt, akit kiáltozva, indulatoktól elragadva vagy követelőzve soha senki nem látott, de aki előtt való meghajlásra készítet mindnyájunkat „a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek romolhatatlanságával“, amely tiszta fényvel sugározta át egész egyéniségét. Külső megjelenésében és lelki habitusában az igazi erdélyi kálvinista lelkipásztor megtestesítője volt. Mondhatunk-e ennél többet, szebbet és igazabbat Ő róla?!

1908-tól, mikor megalakították Fakultásunk előljáróságát, haláláig tagja volt ennek a testületnek. Mikor 1941. január 1-én nyugalomba vonult, lemondott előljárósági tisztségéről, mert mint nyugalmazott lelkész, nem akarta elvenni mások elől a helyet. Előljáróságunk egyhangú határozatával hozott kérésére lemondását visszavonta. Hogy e 34 év alatt mennyi áldás áradt személyén, szolgálatán keresztül Fakultásunkra és az erdélyi lelkész-nemzedékekre, egyedül a mindeneket látó és számontartó Úristen tudja felmérni. Hálásak vagyunk Istennek, hogy megengedte nekünk, hogy részesülhettünk abban az ajándékban, amit Vásárhelyi Boldizsárban adott anyaszentegyházunknak!

Emlékezete legyen áldott!

I.

Az intézet állapota.

A) Szellemi állapot.

a) Hatóságok.

1. Az intézet tanulmányi felügyelője: *Vásárhelyi János*, az erdélyi református egyházkerület püspöke.

2. Az intézet főgondnoka: *Báró Kemény János*. Gondnok: *Dr. Kovács András* táblabíró. Az előljáróság lelkészi tagjai: *Vásárhelyi Boldizsár* tb. esperes, lelkész, (meghalt 1942. nov. 6.), *Kovács László* esperes lelkész, *Dr. Musnai László* koll. vallás-tanár, theologiai magántanár, *Kádár Géza* lelkész, generális direktor (megválasztatott az 1939 nov. 25. ker. közgyűlésen). *Világi tagok*: *Dr. Bartók György*: egyetemi ny. r. tanár, (megválasztatott az 1941 márc. 28. egyházkerületi közgyűlésen), *Dr. Vékás Lajos* ítélőtáblai elnök, *Gönczy László* koll. igazgató, *Kós Károly* író, egyhm. főgondnok. Az előljáróság 1937 nov. egyh. ker. közgyűlésen újított meg 1942 december 31-ig terjedő ciklusra.

3. Az intézet tisztviselői 1940 július 1-től 1944 június 30-ig terjedő ciklusra, igazgató: *Dr. Gönczy Lajos*, gazdasági felügyelő-professzor: *Dr. Nagy Géza*, internátus-konvikтусi felügyelő-professzor: *Maksay Albert*, könyvtáros-professzor: *Dr. Tavaszy Sándor*, előljárósági jegyző: *Maksay Albert*. Választásukat a mélt. Igazgatótanács 7737—1940. szám alatt hagyta jóvá. Tanárkar jegyzője: *Nagy András*. Háznagy: *Kovács Lajos*.

4. Az intézet egyházkerületi közgyűlési képviselője: *Dr. Imre Lajos*, akit 8596—1936. II. sz. alatt igazolt a mélt. Igazgatótanács.

b) Tanári kar.

Dr. J. A. Cramer, az utrechi egyetem professzora, tiszteletbeli tanár. Megválasztatott az 1921. évi július 2-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. K. Barth, a baseli egyetem professzora, tiszteletbeli tanár. Megválasztatott az 1937. évi január 30-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. Ravasz László, dunamelléki püspök, tiszteletbeli tanár. Megválasztatott az 1941. évi március 28-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. Tavaszy Sándor, a vallásfilozófia és systematika theologia nyilván. rendes tanára, a theologiai Fakultás Könyvtárának felügyelője, egyházkerületi főjegyző-püspökhelyettes, a magyarországi református egyház zsinatjának, Zsinati Tanácsának és Egyetemes Konventjének rendes tagja. Az Erdélyi Múzeum Egyesület alelnöke, az Erdélyi Irodalmi Társaság alelnöke, az Erdélyi Kárpát Egyesület tb. elnöke, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság hittudományi Szakosztályának választott tagja, a Corvin-koszorú tulajdonosa. Felelős szerkesztője a Református Szemlének. Szolgálati éveinek száma 23. Intézetünknel működik 1920 július 1. óta.

Dr. Imre Lajos, a gyakorlati theologia nyilván. rendes tanára, zsinati és konventi rendes képviselő, konventi jegyző, a Zsinati Tanács egyik jegyzője, egyházkerületi képviselő, az erdélyi egyházkerületi belmisszió előadója, a kolozsvári ref. kollégium előjáróságának tagja, a kolozsvári egyházközség presbitere, a Presb. Rendszerű Ref. Egyházak Világszövetsége kontinentális bizottságának tagja, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság hittudományi szakosztályának választott tagja, az Erdélyi Irodalmi Társaság, a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság rendes tagja, az Ifj. Keresztény Egyesületek Szövetségének elnöke, Az Út felelős szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 22. Intézetünknel működik 1921 július 1. óta.

Dr. Gönczy Lajos, e. i. igazgató, a filozófiai pedagógiai tanszék nyilván. rendes tanára, aki megbízás folytán a gyakorlati theologiai tanszék tárgyainak egy részét látja el, zsinati tanári rendes képviselő, az Egyetemes Tanügybizottság tagja, igazgató-tanácsos, egyházkerületi képviselő, a Magyar Biblia Társulat választmányi tagja, a Teleki Théka alapítványi tanácsának, a kolozsvári egyházmegye tanácsának, a kolozsvári református leánygimnázium előjáróságának, a Ref. Kórház keblitanácsának, a kolozsvári egyházközség presbitériumának és iskolaszékének, Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának tagja. „Az Én Kicsinyeim“ szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 20. Intézetünknel működik 1923 február 1. óta.

Dr. Nagy Géza, a keresztyén egyház történetének nyilvános rendes tanára, a kolozsvári egyházközség presbitere és iskolaszékének tagja, az Országos Zsinat póttagja, az Egyetemes Konvent Parochiális Könyvtár Bizottságának tagja, tartalékos tábort főlelkész, a Károlyi Gáspár Irodalmi Társaság Egyháztörténeti Adattárának szerkesztője, a Kolozsvár-Belvárosi Férfiszövetség és az Erdélyi Múzeum Egyesület Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályának választmányi tagja. Szolgálati éveinek száma 17. Intézetünknel működik 1926 szeptember 1. óta.

Maksay Albert, az új-szövetségi tudományok tanszékének nyilvános rendes tanára, egyházkerületi tanácsbíró, a kolozsvári

ref. egyházközség pópresbitere, a Református Szeretetház előjárósági tagja, a „Református Család“ felelős szerkesztője, az Egyetemes Konvent tanügyi bizottsága ifjúsági könyvtári szakbizottságának, a külügyi bizottság amerikai albizottságának tagja, a „Hit és Rend“ mozgalom állandó bizottságának, a Presb. Rendszerű Ref. Egyházak Világszövetsége kontinentális bizottságának tagja. Az Erdélyi Irodalmi Társaságnak és az Erdélyi Helikon írói közösségnek tagja, a Ferenc József-Tudományegyetem bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi karán az angol nyelv lektora, az Erdélyi Párt kolozsvári tagozata elnöki tanácsának tagja; tartalékos hadnagy, a kardokkal díszített III. oszt. katonai érdemkereszt, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem, a karddal és sisakkal díszített háborús emlékérem birtokosa. Szolgálati éveinek száma 18. Intézetünknel működik 1925 október 1. óta.

Nagy András, az ó-szövetségi theol. tudományok nyilvános rendes tanára, a főiskolás IKE felügyelője, egyházkerületi tanácsbíró, a kolozsvári ref. kollégium előjáróságának tagja, a konventi énekügyi bizottságnak és a theol. albizottságnak tagja, az „Ifjú Erdély“ főszerkesztője, az Ifjú Erdély iratterjesztése felügyelőbizottságának elnöke, a külmisziói végrehajtóbizottság elnöke, a Református Család társszerkesztője, az Evangéliumi Munkások Erdélyi Szövetségének (E. M. E. Sz.) elnöke, a Károly csapatkereszt tulajdonosa, a Tanári Kar jegyzője. Szolgálati éve 7. Intézetünknel működik 1936 szept. 1. óta.

Dr. Musnai László, nagyenyedi kollégiumi vallástanár, az új-szövetségi tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Járosi Andor, ev. esperes-lelkész, a gyak. theol. tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Borbáth Dániel, a Diakonissza-intézet igazgató-lelkésze, a systematika-theologiai tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Nagy József, balázsfalvi lelkész, okl. vallástanár, a gyakorlati theologiai tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Tunyogi Csapó András, budapesti hitoktató lelkész, az ó-szövetségi theol. tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

Dávid Gyula, székelyudvarhelyi lelkész, a systematika-theologiai tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

László Dezső, kolozsvári lelkész, országgyűlési képviselő, a gyakorlati theologia m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Dr. Biró Sándor, kolozsvári ref. koll. tanár, az egyháztörténelem m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Kiss Béla, evang. lelkész, a rendszeres theol. tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Kozma Tibor, árpástói lelkész, a gyakorlati theologia m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Dr. Koronka István, egyetemes orvostudor, az egészségtan képezített tanára, intézeti orvos és intézetünkben a közegészségtan és orvosi ismeretek tanára. Intézetünknel működik 1932 július 1. óta. Szolgálati éveinek száma 11.

Benedek Kálmán, zenetanár, 1940 április 1-től az énekzene megválasztott tanára.

Dr. Borbáth Samu, ügyvéd, az V. évfolyamon előadta: „A jogi ismereteket“ heti 1 órán.

Tatár Ferenc, koll. tanár, a román nyelvet tanította az I—IV. évfolyamoknak, heti 4 órán.

Bartha Endre, okleveles s. lelkész, levente-oktató végezte heti 3 órában ifjúságunk levente-oktatását.

Az intézet háznagya: *Kovács Lajos*, aki az intézet gazdasági ügyei adminisztrációját végzi, továbbá mint pénztáros és ház-gondnok működött.

Szénior: *Herman János*, segédlelkész, aki az ifjúság baráti pásztorációját végezte.

c) Hallgatók.

Hallgatóinkról az alábbi táblázatok adnak áttekintést:

1. Hallgatók illetősége:

Évfolyam	I.		II.		III.		IV.		V.		I—V.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Félév	9	9	10	10	15	14	13	12	18	19	65	64
Beiratkozott	9	9	10	10	15	14	13	12	18	19	65	64
Kerületünkben {	7	7	7	6	14	13	11	10	18	18	57	54
Más kerületből	1	1	3	3	—	—	2	2	—	—	6	6
Ág. hitv. evang.	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2
Szabadságon rendes hallgató	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kilépett	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Meghalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen :	9	9	10	10	15	14	13	12	18	19	65	64

2. *Hallgatók szüleinek foglalkozása:*

Szülők foglalkozása	I.	II.	III.	IV.	V.	Össze- sen
	é v e s e k é					
Lelkipásztor	5	1	7	1	6	20
Tanár, tanító	—	1	—	1	4	6
Tisztviselő	1	5	3	2	3	14
Egyéb értelmiségi	2	1	—	—	2	5
Katona, közbiztonsági szerv . .	—	—	—	—	—	—
Iparos, kereskedő	—	—	2	2	1	5
Földbirtokos, -művelő, őstermelő	—	2	2	6	2	12
Alkalmazott	1	—	—	—	1	2
Magánzó	—	—	—	—	—	—
Összesen:	9	10	14	12	19	64

3. *Hallgatók nyelvtudása:*

Mindnyájan magyar anyanyelvűek, kik közül beszélt: németül 6, románul 46, franciául 8, szerbül 2.

4. *Külföldi tanulmányozás:*

Ebben az esztendőben sem tanult külföldön senki az ismert nehézségek miatt.

5. *Cserediákság.*

November havában Batiz András és Molnár Zoltán III. éves hallgatóink kétheti időre a debreceni Tisza István Tudományegyetem hittudományi karán hallgattak és vettek részt a theologus életben, helyükre ez idő alatt Arató Ferenc és Fehér Sándor III. éves hallgatók jöttek Debrecenből.

B) **Anyagi állapot.**a) **Jelentés az intézet anyagi helyzetéről.**

1. A Theologiai Fakultás *ingatlan vagyonában* az elmúlt iskolai év folyamán semmi változás nem történt. *Belsősegeink:*
a) A *főépület* Hitler tér 13 sz. alatt, melyben intézetünk tantermei, internátusa, konviktusa, három professzori és egy háznagyi lakás van elhelyezve. Az itteni tűzlethelyiségek bérlői a régiek, akik az eddigi alacsony házbért fizetik. Csak a trafiknak új bérleténél sikerült a központi fűtés díját 30 P.-ről 60 P.-re felemelni.

A M. Á. V. által használt második emeleti bérllet (5 helyiség) havi összege 494 P. 57 fillér, melyet pontosan fizetnek. b) *A Farkas utcai 29. sz. alatti épületben* három professzor lakik, melynek természetesen jövedelme nincs. Ellenben kiadásaink vannak utána. c) *A Hitler tér 15. sz. rendőrségi épület* havi bére még mindig 1580 P. 50 fillér. A bérlleti szerződés megújítása most van folyamatban, reméljük, hogy legalább az eddigi szerény bérösszeget sikerülni fog fenntartani. Itt az elmúlt iskolai évben javításra és kályhákra 1226 P. kiadásunk volt. A víz és csatornázási díjat, illetékeket szintén mi hordozzuk. d) *A Tordai út 18—20. sz. alatti* bérházban kilenc lakónk van, akiktől havonta 310 P. házbér folyik be. E ház vételárához a Főiskolás I. K. E.-től 10 ezer P. kölcsönt vettünk fel, ami még nincs visszafizetve. Az épületek elég jó karban vannak, de a főépület belső, udvar felőli falazata, külső frontja és díszterme a normális viszonyok helyreállása után azonnal kijavítandók, újra festendők. A központi fűtés kazánjait 6910 P. költséggel hozattuk rendbe. A Tordai úti házban is vannak kisebb javítani valók. Súlyos terhet jelentett a tüzelő anyagok, különösen a központi fűtéshez szükséges szén beszerzése, ami — tekintettel az árak emelkedésére és a kemény télre — kétszerannyiba került, mint a megelőző évben (17.514 P. 88 fillér). S még sem tudtuk a nagy nehézségek között kapott, silány szénnel az épületet kellő módon kifűteni.

A külső ingatlanok a következők: a) *A Békásban* egy 2 hold 850 □ öl nagyságú kert, melynek szénatermését értékesítettük, gyümölcsét pedig a konviktus és a tanári családok használták fel. Az ifjúság úgy az őszi, mint a tavaszi munkálatokban buzgón segédkezett Nagy András professzor aa. irányítása mellett; b) *A Borháncs dűllőben* Bekess Károly adománya folytán két és fél hold tehermentes szántónk van, amelynek termését — feles művelés után — a konviktus használja; c) Visszaigénylés alatt van a románok által agrárreform címen elvett és még mindig a helybeli gör. kath. esperes által használt 15 hold 467 □ öl szántó és legelő. Ez évben újból kértük a visszaadását és külön kérést adtunk be a vármegyei gazdasági felügyelőséghez, hogy a földet legalább a mellette lakó Szopor-tanyai református magyaroknak adassa bérbe a románok helyett. De sem a kérésnek, sem a személyes közbenjárásnak nem volt eredménye.

2. Az intézet *pénzvagyonából* az alapok és ösztöndíjak vagy elértéktelenedtek, vagy pedig a mélt. Előljáróság jóváhagyása mellett ingatlan vásárlásra, építkezésre kölcsön vétettek. A kamatokat a gazdasági pénztár fizeti. A Vályi alap (10.283 P.) 5% évi kamatába 514 P. 15 fillért fizettünk az özvegynek.

Ösztöndíj címén kaptunk az *egyházkerülettől* az elmúlt iskolai évre 6.000 P-t, a folyó iskolai évre 3.000 P-t, a theologiai tanároktól 550 P-t, a Széki egyházmegyétől 378, a Görgényitől 426, a Kalotaszegitől 396, a Sepsitől 282, a Désitől 208, az Orbatól 329, az Erdővípékitől 244, a Szilágyszolnoktól 1.000 P-t, egy.

Konventtől 400 P-t, a Sófalvi egyháztól 12 P-t, Kovács László esperestől 100 P-t és Kali István lelkésztől 100 P-t. Összesen: 13.425 P-t. Külföldről hollandi adomány 160 P, svájci segély 600 P folyt be. Ezenfelül M. Nagy Ottó zilahi vallásánár aa. 200 P alapítványi tőkét fizetett be. Jutalmazásra: dr. Borbáth Samu 100, dr. Gál Zsigmond 50, Bíró Mózes 80, N. N. 80, a Fakultás egy régi és hű barátja 60, Székely János 50, Bekess Károly 20 P-t adományozott.

3. Örömmel jelentem, hogy végre a nm. Kultuszminisztérium az intézet évi *államsegélyét* felemelte 50 ezer P-ről 69.500 P-re, a múlt évre pedig 22.000 P rendkívüli segélyt folyósított. Ez utóbbit az időközben költségvetési deficit rendezésére igénybe vett folyószámla kölcsön és adóhátralék rendezésére fordítottuk, a rendes évi államsegély többletet pedig főként a személyi kiadások és épületfenntartás emészti fel. Hiszen a bérbe adott lakhelyiségek bruttó jövedelme 37.970 P, melynek fele adóra, illetékre és javításra megy fel. A többi kiadásoknál tehát az államsegélyre vagyunk utalva. Rendkívüli bevétel volt még a nyári tanítói tanfolyam által fizetett 5445 P 60 fillér.

4. Az iskolai év tartalma alatt *leckepénz* címén esedékes volt 6245 P, régi hátralék 5327 P 02 fillér, befolyt 2814 P 50 fillér, leckepénz kedvezmény címen elengedett 2017 P 48 fillér, összes hátralék 6213 P 03 fillér.

5. 1942—43. évi költségvetés végösszegei a következők:

Szükséglet 150.883 P 60 fillér.

Fedezet 131.600 „ 64 „

Hiány 19.282 P 96 fillér.

6. Az egész év folyamán begyűlt perselypénz címén 1049 P 03 fillér, melyet jórészt a szegénysorsú hallgatók segélyezésére fordítottunk. Egyéb adományok voltak a következők: Akadémiai estélyek perselypénze a *hadbavonultak családtagjai* részére 200. P. Ugyancsak erre tanárok adománya 260 P, ifjúságé 80 P. *Domokosi egyháznak* tanári kar és háznagy 95 P., ifjúság 50 P. 50 fillér.

7. A tanárok nyugdíjintézet tagjai, az OTBA tagjai közé szintén felvételtek. Járulékaikat a fenntartó testület és az illetékesek rendszeresen fizetik.

b) Internátus-konviktusi jelentés.

Az 1942—43. iskolai évben a theologia bennlakásának 53 (illetve április 1. után 39) theologus, 20 segédlelkész, egyetemi hallgató, magántisztviselő és 18 középiskolai tanuló tagja volt.

Mint az előző évben, úgy az idén is a theologia a bennlakási szobák közül kettőt az egyházkerületi központi missziói irodának engedett át, hetet pedig a MÁV üzletvezetőségének adott bérbe. A theologiai hallgatók létszámának lecsökkentése ezeket a helyi-

ségeket a bennlakás szempontjából nélkülözhetőkké tette, így tehát célszerűnek látszott ilyen módon való felhasználásuk, illetve értékesítésük.

Átmeneti szállást nyújtott a bennlakás néhány napra meg szállóknak 4 alkalommal.

Sajnálattal kell beszámolnunk arról az előző években is felpanaszolt tényről, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium még mindig nem állította vissza a 18 protestáns tanárjelölt részére 1895-ben theologiánkon létesített és 1918 óta voltaképen csak szünetelő állami ösztöndíjat. Előljáráságunk az egyházkerületi Főhatóság útján ismételten kérte ennek az ügynek a rendezését, de az elintézés mindmáig késik.

A tanárjelölt ösztöndíjak visszaállítása annál inkább kívánatos lenne, mert a középiskolai tanulóknak bennlakásunkba való felvétele csak szükségmegoldás, de nem állandósítható. A középiskolai tanulóknak a fegyelmi és nevelési rendjébe való beilleszkedése a középiskolai rendtartás és időbeosztás eltérő volta miatt nem sikerült kellő mértékben, annak ellenére, hogy az 1942—43. iskolai évben egy IV. éves theologus személyében tanári karunk külön felvigyázót állított a középiskolások mellé.

A konviktusi étkezést 1942. szeptemberében 42-en, októberben 63-an, novemberben 64-en, decemberben 65-en tették igénybe. 1943. januárban a szünet miatt konviktus üzeme is szünetelt. Február havában 70, márciusban 67, áprilisban 56, májusban 52, júniusban 48 étkezője volt a konviktusnak. A konviktus étkezéseken a theologusok mellett néhány egyetemi hallgató és középiskolás bennlakó is résztvett.

Az 1943. június 4—6. napjain tartott Magyar Biblia Társulat Konferencia résztvevőit a theologia konviktusa élelmezte.

A konviktus üzemének súlyos nehézségét képezték a beszerzési gondok. Sok munkát és utánjárást igényelt az élelmiszerjegyek kezelése. Nagyon megérezte a konviktus Kovács Lajos háznagy aá-nak katonai szolgálata miatti huzamos távollétét; bár elismeréssel kell megemlítenünk, hogy háznagy aa a távolból sem feledkezett meg az intézetről és igyekezett felhasználni mindazon beszerzési lehetőségeket, amelyek révén a konviktus szűk készletei időnként kiegészítéshez juthattak. Felesége buzgó és odaadó gondossággal irányította a konviktus munkáját.

Dicséretreméltó szolgálatokat végzett Petri József IV. éves theol. int. konviktusi titkár a közellátási hivatallal való összeköttetés terén és az internátus-konviktusi ügyvitel munkáiban.

Az internátusi díj az 1942—43. iskolai évben 200 pengő, a konviktusi díj 540 pengő volt.

c) Tan- és nevelőeszközök.

Intézetünk felszerelésében ebben az évben említésre méltó változás nem történt.

d) Könyvtári jelentés.

Az 1942—43. tanév végén könyvtárunk állománya 23.137 mű 35.377 kötetben. Könyvtárunk ezévi gyarapodása 253 mű 303 kötetben. Ebből vásárlás 61 mű 76 kötetben, adomány 192 mű 227 kötetben. Adományoztak: Dr. Gönczy Lajos 85 művet 100 kötetben, Egyetemes Konvent 16 művet 22 kötetben, Dr. Nagy Andrásné 8 művet 10 kötetben, Pákozdy Horváth László 3 művet 5 kötetben, Dr. Tavaszy Sándor 4 művet 4 kötetben, László Dezző 3 művet 5 kötetben, Dr. Révész Imre 2 művet 4 kötetben, Dr. Kristóf György 2 művet 2 kötetben, Dr. Kállay Kálmán 2 művet 2 kötetben, Néhai Györffy István 2 művet 2 kötetben, Sassi Nagy Lajos 1 művet 3 kötetben, Dr. Szabó T. Attila, Országos Evangélikus Tanáregyesület, Dr. Imre Lajos 1—1 művet 2—2 kötetben, Mózes András, Dr. György Lajos, A Hangya Országos Központi Szövetsége, Pesti Hírlap, Végh József, Dr. Milleker Rezső, Dr. Veress Gábor, Illyés Gyula, Szüts István, Dr. Bodonhelyi József, Gyalui Farkas, Incze Gábor, Hegyi Endre, Rácz Kálmán, néhai Dr. Tusa Gábor, Böhm Péter, vitéz Bornemissza Félix, Widder Salamon, Külügyi Szembe 1—1 művet 1—1 kötetben. Különböző évkönyveket, értesítőket, jegyzőkönyveket, tanrendekeket, emlékkönyveket, traktátusokat, egyházi és iskolai jelentéseket ajándékoztak Dr. Imre Lajos, mint Az Út és Dr. Tavaszy Sándor, mint a Református Szemle és Kiáltó Szó szerkesztői.

Könyvtárunkba a következő folyóiratok jártak, jórészen fentnevezett szerkesztők adományozása folytán, részben rendelés útján: Református Szemle, Kiáltó Szó, Az Út, Ifjú Erdély, Keleti Újság, Pásztortűz, Protestáns Szemle, Református Család, Református Élet, Református Jövő, Református Ifjúság, Reformátusok Lapja, Debreceni Közlöny, Magyar Sajtó, Szövetkezeti Értesítő, Vasárnapi Szemle, Az én kicsinyeim, Debreceni Protestáns Lap, Egyházi Újság, Egyházi Híradó, Erdélyi Múzeum, Evangélikus Élet, Fecske, Gyülekezeti Élet, Hajnal, Harangszó, Magyar Statisztikai Szemle, Református Világszemle, Dunántúli Protestáns Lap, Magvető, Országépítő, Szabadság, Énekszó, Keresztyén Igazság, Magyar Nép, Sárospataki Ifjúsági Közlöny, Szeretet, Magyar Út, Zsoltáros kert, Lelkészegyesület, Magyar Ifjúság, Mustármag, Magyar Szemle, Kelet Népe, Pro Christo, Magyar Nép- és Családvédelem, Láthatár, Kisebbségi Körlevél, Der Ruf, Kirchliche Blätter für die reformierte Schweiz, Deutsche Pfarrerblatt, Evangelisches Missionsmagazin.

Külföldi német, angol és francia folyóiratoktól ebben az évben is meg voltunk fosztva. Különösen nélkülöztük a német protestantizmus tudományos theologiai és más folyóiratait, melyek nem juthattak el hozzánk.

Az olvasóterembe elhelyezett kézikönyvtárunk állománya az év végén 258 mű 570 kötetben, ebben az évben a szaporulat 2 mű 3 kötetben. Az olvasóteremben naponként átlag 18—29 hallgató fordult meg és tanulmányozott. Tekintettel arra, hogy a szem-

náriumokban szintén megfelelő kézikönyvtár állott a hallgatók rendelkezésére s a szemináriumi helyiségek egész napon és este nyitva voltak, a naponkénti tanulmányozók száma azt igazolja, hogy ifjúságunk a kínálkozó tanulmányozási lehetőségeket igyekezett felhasználni.

A tanári olvasóterem évi gyarapodása 1 mű 1 kötetben.

Kikölcsönöztünk hallgatóinknak otthoni használatra 679 művet, kívülállóknak 82 művet. A hallgatók által használt könyvek számához kell vennünk azokat a műveket, amelyeket az olvasóteremben bocsátottunk rendelkezésükre. Sokan a könyvtárt az olvasóteremben használták, oda kértek ki könyveket, mivel alapvető műveket csak ott használhattak.

II.

Az intézet működése.

A) Adatok az 1942—1943. iskolai év történetéhez.

1. **A tanév dátumai.** A tanévet 1942. szeptember 20-án, vasárnap nyitottuk meg. Imádkozott és Igét hirdetett Vásárhelyi János püspök, évnitó beszédet mondott dr. Gönczy Lajos igazgató, végül fogadalmat tettek az újonnan felvett hallgatók. Gyülekezeti ének nyitotta meg és zárta be az ünnepséget, amelyen résztvettek az Előljáróságon, Tanárkaron, Ifjúságon kívül a testvérintézetek, az egyház képviselői és a hatóságok kiküldöttei. Az évmegnyitó biblíamagyarázat és beszéd az Értesítő elején olvasható.

Az éveleji dátumok a következők voltak: javító és pótkollokviumok szeptember 14—15., minősítővizsga szeptember 17., alapvizsga szeptember 16., beiratkozások szeptember 18—19., előadások kezdete szeptember 21.

Isten kegyelméből az egész esztendőben zavartalanul folytatható a munka, az előre megállapított tervtől mindössze annyiban kellett eltérnünk, hogy a fűtőanyag hiány miatt a karácsonyi szünidőt egy héttel meg kellett hosszabbítani. Az I. félévi kollokviumokat 1943. február 1—9. napjain tartottuk meg. A II. félévi előadások 1943. február 15-én kezdődtek. A karácsonyi szünet 1942. december 18—1943. január 4-ig, a húsvéti április 17—május 3-ig. Szünnapot tartottunk az összes hivatalos ünnepeken. A II. félévi előadásokat május 26-án végeztük, a kollokviumokat május 27—június 4. napjain vettük be.

Az évet június 6-án, vasárnap zártuk be a szokásos ünnepellyel, melyen az Igét Vásárhelyi János püspök hirdette. Az ünnepély programjában jutalmak, pályadíjak kiosztása, ifjúsági egyesületek jelentéseinek felolvasása, az igazgatói évváró beszéd és a 10 éves találkozója összegyűltek üdvözlése foglalt helyet. Gyülekezeti ének nyitotta meg és zárta be. Az évváró beszéd az Értesítő elején olvasható. Az V. éves hallgatók április 1-én bocsáttattak ki s.-lelkészi szolgálatra és így ünnepélyes kibocsátásuk az évváró ünnepélyen elmaradt.

2. **Nyári munkaprogramm.** A theologiai Szabályzat 272. §-a a következőket tartalmazza:

„Az Isten országa szolgálatára készülőknek állandóan benne kell élniök e munka légkörében. Ezért a tanárkar évről-évre megállapítja azt a munkaprogrammot, amelyet az összes hallgatóknak a nyári szünetben el kell végezniök. E program két részből áll: 1. elméleti és 2. gyakorlati-gyülekezeti feladatok. Az elméleti feladat, amely évfolyamonként állapíttatik meg: a Szentírás, a hitvallások, az Institúció és jelelntősebb modern theologiai művek tanulmányozása. Ennek tételeit, melyek közül sohasem hiányozhatnak a szentírási tételek, évről-évre állapítja meg a tanárkar és a tételek írásban dolgozandók és adandók be. A gyakorlati feladat abban áll, hogy minden hallgató a nyári szünet alatt abban a gyülekezetben, amelyben tartózkodik, a lelkész felügyelete alatt köteles legalább heti 4 órai gyülekezeti munkát végezni. Ilyen munka gyanánt számít: hétköznapi, vasárnapi istentiszteletek végzése, irodai munka, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése, segédkezés vallásos összejövétel rendezésében, énektanítás stb. Köteles továbbá a szomszédos szórványok gondozásában, az iratterjesztés propagálásában és megindításában, nagyobb gyülekezetek szélein alakult új települések hiveinek összeírásában és gondozásában segédkezni. Ajánlatos, hogy támogassa a szomszédos gyülekezetet is, ha ott nincs vakációzó theologus, különösen, ha a lelkészi állás üresedésben van. Mindezekről a munkákról köteles illetékes lelkészének, akinek engedélyével és felügyelete alatt munkálkodott, írásban beszámolni. Köteles az összes munkáiról pontos naplót vezetni, amelyet illetékes lelkésszel láttamoztatva az összes munkákról szóló szolgálati bizonyítvánnyal, valamint az elméleti tételekkel együtt a beíratkozáskor benyújt a Fakultás igazgatójához, aki enélkül be nem írhatja. A munkaprogram kidolgozása alól részben vagy egészben az igazgató adhat előzetes kérésre felmentést. A munkaprogram legkiválóbb elvégzői jutalomban részesülnek. A hanyagok hanyagságuk mérve szerint fegyelmi büntetés alá esnek.“

I. évet végzettek számára :

Szentírás tanulmányozás:

- a) Ezékiel élete és igehirdetése könyve alapján.
- b) Pál élete és igehirdetése az Apostolok Cselekedetei alapján.

Tudományos munka:

Kivonatolják az Institúció I. könyv I—XIV. fejezeteit.

II. évet végzettek számára.

Szentírás tanulmányozás:

- a) Isten és ember a Zsoltárok könyvében.
- b) Az Újszövetség tanítása az inádságról.

Tudományos munka:

Kivonatolják az Institutio III. könyv XXI—XXV. (202—292. oldal), IV. könyv I—III. (295—351. oldal) fejezeteit.

III. évet végzettek számára.*Szentírás tanulmányozás:*

- a) A próféták jövődölése az utolsó ítéletről.
- b) Az Újszövetség tanítása a megtérésről.

Tudományos munka:

Kivonatolják az Institutio IV. könyv XIV—XIX. fejezeteit.

Általános utasítás: A IV. évet végzettek számára munka-programmot nem adott a tanári kar.

A többi tanfolyam növendékei a beiratkozás alkalmával kötelesek munkájukat a szénioroknak átadni. **A munkák beadása nélkül senki be nem írható és haladékos sem nyerhet z beiratkozásra.**

A beiratkozáskor be kell adniok:

- a) szolgálati bizonyítványt a végzett munkáról;
- b) munkanaplót, láttamozva az illetékes lelkész által;
- c) szentírási tételt, legalább 20 egynegyed íves lapnyi terjedelemben, Institutióból kijelölt rész kivonatát.

Akik nyári missziói munkában vannak s ezt munkábaállításuk alkalmával az igazgatónak írásban bejelentették és a beiratáskor szolgálati bizonyítvánnyal igazolják, csak a bibliai tételt kötelesek kidolgozni és a munkanaplóval együtt benyújtani.

A nyári munkaprogram elvégzői között a következő jutalmak osztatnak ki: a legjobb dolgozat 20 pengő, a második két könyv-, a harmadik egy könyvjutalomban részesül.

3. Akadémiai istentiszteleteinket Fakultásunk dísztermében ebben az évben is minden vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel megtartottuk október 31-től Szentháromság vasárnapjáig, azaz június 20-ig. Hallgatóink, valamint a helybeli gyülekezet sok tagja látogatta ezeket az istentiszteleteket olyan számban, hogy a terem legtöbbször alig bírta befogadni az összegyűlteket. Az egész év folyamán 1.049 P. 03 fillér perselypénz folyt be, amelyből hallgatóink segélyezésére 966 P. 58 fillért, a felállítandó árvaház javára 63 P. 81 fillért és a Diakonissza-intézet javára 18 P. 64 fillért fordítottunk,

I.

KRISZTUS A MI PRÓFETÁINK.

A reformáció emléknapjától karácsonyig.

(1942 október 31-től 1942 december 27-ig.)

1. Október 31. (Reformáció emléknapja.) Az örökkévaló prófécia. Ésaías 52:7—9. *Dr. Gönczy Lajos.*
2. November 1. Krisztus prófétai tiszte. János 4:19—24. *Maksay Albert.*
3. November 8. Hozzánk szól a prófécia. Csel. 3:25—26. *Dr. Nagy Géza.*
4. November 15. Az ígélet. Mikeás 4:1—5. *Járosi Andor.*
5. November 22. Az egyházkerületi közgyűlés alkalmából lelkeszszenyelési istentisztelet a Farkas-utcai templomban.
6. November 29. (Advent, úrvacsoraosztással.) A találkozás akadályai: Ámos 5:22—24. *Vásárhelyi János* püspök. Ágendázott: *Maksay Albert.*
7. December 6. A kegyelem közeledése. Zsid. 1:1—3. *Nagy András.*
8. December 13. Isten végzése. I. Móz. 3:14—15. *László Dezső.*
9. December 20. Az elfogadás feltétele. Joel 2:12. *Borbáth Dániel.*
10. December 25. (Karácsony I. napja, úrvacsoraosztással.) A kegyelem megjelenése. Galata 4:4—6. *Maksay Albert.* Ágendázott: *Nagy András.*
11. December 26. (Karácsony II. napja) A kegyelem elfogadása. Lukács ev. 2:15—17. *Dr. Tavaszy Sándor.*
12. December 27. (Karácsony III. napja.) A világ reménysége. Eféz. 1:3—7. *Dr. Imre Lajos.*

II.

KRISZTUS A MI FŐPAPUNK.

1943 január 1-től, újévtől 1943 április 23-ig, nagypéntekig.

a) *Krisztus értünk való szenvedésének értelme.*

1. Január 1. (Újév.) A kezdet és a vég. Jel. 1:7. *Dr. Biró Sándor.*
2. Január 3. Hordozta bűneinket. I. Pét. 2:24—25. *Nagy András.*
3. Január 10. Hordozta szenvedésünket. I. Péter 4:14—19. *Dr. Imre Lajos.*
4. Január 17. Hordozta értünk a kísértést. Zsidó 4:14—16. *Dr. Nagy Géza.*
5. Január 24. Hordozta a betegséget. Ésaías 53:4—5. *Dr. Gönczy Lajos.*
6. Január 31. Hordozta az ítéletet. Gal. 3:13—14. *Maksay Albert.*
7. Február 7. Hordozta a munka terhét. Ján. 5:17. *Járosi Andor.*
8. Február 14. Hordozta a halált. Zsidó 2:9—12. *Dr. Tavaszy Sándor.*
9. Február 21. Hordozott mindent. Zsidó 10:11—18. *Nagy András.*
10. Február 28. Mindent tegyünk le az Ő keresztjére. II. Korinth. 4:16—18. *Dr. Gönczy Lajos.*
11. Március 7. A nagy Főpap. Zsidó 7:14—22. *László Dezső.*

b) *Krisztus értünk való szenvedése útja.*

12. Március 14. (Bőjtővasárnap, úrvacsoraosztással.) Megbotránkozunk benne a vezetők. János 7:45—53. *Vásárhelyi János* püspök. Ágendázott: *Dr. Gönczy Lajos.*

13. **Március 21.** Megbotránkozik benne a nép. Ján. 8:51—59. *Dr. Imre Lajos.*
 14. **Március 28.** Nincsen fejét hová hajtani. Luk. 9:57—58. *Dr. Nagy Géza.*
 15. **Április 4.** Mindnyájan elhagytok engem. Ján. 6:64/b—71. *Maksay Albert.*
 16. **Április 11.** Szolgává tette magát. Ján. 13:1—14. *Dr. Gönczy Lajos.*
 17. **Április 18.** (Virágvasárnap.) A Király és az Ország. János 18:36—37.
Dr. Tavaszy Sándor.
 18. **Április 23.** (Nagypéntek.) Isten báránya. Ján. 1:29. *Nagy András.*

III.

KRISZTUS A MI KIRÁLYUNK. KIRÁLYI AJÁNDÉKAI.

1943 április 25-től, húsvét vasárnapjától — 1943 június 20-ig,
 szentháromságvasárnapjáig.

1. **Április 25.** (Húsvét vasárnapja, úrvacsoraosztással.) A királyi diadal. Zsolt. 2:1—12. *Dr. Imre Lajos.* Ágendázott; *Dr. Tavaszy Sándor.*
 2. **Május 2.** Biztonság. I. Thess. 3:3—4. *Dávid Gyula.*
 3. **Május 9.** Új élet. Római 6:4—7. *Dr. Nagy Géza.*
 4. **Május 16.** Békesség. Koloss. 2:21—22. *Dr. Gönczy Lajos.*
 5. **Május 23.** Szabadulás. Jób 5:17—19. *Nagy András.*
 6. **Május 30.** Öröm. I. János 3:1—3. *Dr. Imre Lajos.*
 7. **Június 3.** (Áldozócsütörtök.) A mi életünk Krisztusban. Koloss. 3:1—4.
Maksay Albert.
 8. **Június 6.** Évzáró ünnepély. Igét hirdetett; *Vásárhelyi János* püspök.
 9. **Június 13.** (Pünkösdvasárnap, úrvacsoraosztással) A Krisztus megújító
 Lelke. Ján. 16:12—15. *Nagy András.* Ágendázott; *Dr. Nagy Géza.*
 10. **Június 20.** (Szenháromságvasárnap.) Kicsoda hasonló Őhozzá? Zsolt. 113.
Dr. Tavaszy Sándor.

Az adventi, karácsonyi, böjtfővasárnap, húsvéti úrvacsora előtti nagyhetekeket is megtartottuk, mely alkalmakkor a professzorok felváltva szolgáltak.

Karácsonykor dr. Nagy Emil 15 P.-t, húsvétkor Nagy Gerő 20 pengőt és pünkösdkor Fodor Sándor bort adományozott az úrasztala ellátására.

4. Akadémiai estélyt az iskolai év folyamán 7 alkalommal tartottunk az alábbi időpontban és programmal:

1. **Október 31-én**, a reformáció emléknapiján d. u. 6 órai kezdettel: Vikár: „Erős várunk“, énekelte a *Fakultás énekkara*. Előadást tartott: *Nagy András*. Halmos: „Az Isten harsonája“, énekelte a *Fakultás énekkara*. A 145. zsolttárt elmondotta: *B. Bucsy Ernő* theol. hallgató. Gyülekezeti ének.

2. **Február 28-án**, d. u. 6 órakor. Gyülekezeti ének. Előadást tartott *dr. Gönczy Lajos*: „Szeretet vagy gyűlölet a győzelem titka?“ címen. A 97. zsolttárt énekelte a *Kolozsvár Belvárosi Kálvin vegyeskar*. *Jékely Zoltán* verseiből előadott *Jancsó Adrienne*. Gyülekezeti ének.

3. **Március 7-én**, d. u. 6 órakor. Gyülekezeti ének. Előadást

tartott *dr. Nagy Géza*: „Misszió vagy keresztes háború?“ címen. Énekelt: *Versényi Ida*, *Szabó Ica* zongorakiséréttel. Felolvasott: *Molter Károly*. Gyülekezeti ének.

4. *Március 14-én*, d. u. 6 órakor. Gyülekezeti ének. Előadást tartott *Maksay Albert*: „Nemzeti és vallási egység“ címen. Énekelt: *Mészáros Erzsébet*, *Benedek Kálmán* zongorakiséréttel. Verseiből felolvasott: *dr. Sövényházyiné Sándor Judit*. Gyülekezeti ének.

5. *Március 21-én*, d. u. 6 órakor. Gyülekezeti ének. Előadást tartott *dr. Tavaszy Sándor*: „A gazdasági élet keresztyén szellemű irányítása“ címen. Énekelt a *theologiai énekkar*. Felolvasott: *br. Kemény János*. Reményik: „*Verbum caro factum est*“ című versét elmondotta *B. Bucsy Ernő* theol. hallgató. Gyülekezeti ének.

6. *Március 18-án*, d. u. 7 órakor. Énekelt a *református Kollégium énekkara*. Előadást tartott *dr. Imre Lajos*: „Iskolai nevelésünk reformátori bírálata“ címen. Verseiből felolvasott: *Bartalis János*. Gyülekezeti ének.

7. *Április 4-én*, d. u. 6 órakor. Gyülekezeti ének. Előadást tartott *Nagy András*: „Az áldozat és a helyettes szenvedés e világ megtartásában“ címen. Vetített képes előadást tartott *dr. Felvinczi Takáts Zoltán*: *Vallás-egyház-művészet* címen. Gyülekezeti ének.

A befolyt 198 P. 97 fillér perselypénzt kiegészítve 200 pengőre, a hadbavonultak családjainak segélyezésére fordítottuk.

Ezeken kívül megtartottuk az ifjúság rendezésében az október 6. és március 15-iki ünnepélyt. *Október 6-iki* ünnepség programja: Hiszekegy, énekelte a *Fakultás énekkara*. Bevezetőt mondott: *Bakcsy Gábor* ifj. elnök. Énekelt: *Lőrincz Zsuzsa*. Előadást tartott: *Vita Sándor*. Szavalt: *Kamarás Gyula*. Himnuszt énekelte a *Fakultás énekkara*. *Március 15-iki* ünnepély programja: Hiszekegy... énekelte a *Fakultás énekkara*. Bevezetőt mondott: *Molnár Dezső* ifj. titkár. Szavalt *Cseh Zsolt* theol. hallgató. Előadást tartott: *Bakcsy Gábor* ifj. elnök. Énekelt: *Lőrincz Zsuzsa*. Himnuszt énekelte a *Fakultás énekkara*.

5. **Konferenciák.** a) *Az első éves hallgatókkal* megtartottuk a szokásos éveleji konferenciákat, hogy megismertessük velük azokat a követelményeket, amelyeket eléjük az intézet élete, munkája és a hivatásra való készülés állít. Ezek során a következő megbeszéléssel kapcsolatos előadások szerepeltek:

Hogyan tanulmányozzák? *Dr. Nagy Géza*.

Mit várok én a theológiától és mit vár tőlem a theologia? *Dr. Imre Lajos*.

Az intézeti rend. *Dr. Gönczy Lajos*.

A tiszta élet. *Dr. Koronka István*.

b) *Igazgatói konferenciákat* az év folyamán többször, rendszerint a szombat esti préces után tartottunk, melyeken aktuális intézeti kérdések kerültek megbeszélésre.

c) *A református theologiai tanárok országos konferenciáját* 1942. október 19—20. napjain Fakultásunk látta kedves vendégül. Október 18-án érkeztek, 21-én távoztak a résztvevők és így két teljes napot szentelhettünk a tanácskozásokra az alábbi programmal:

Október 19. D. e. 9 óraker. Megnyitó bibliamagyarozatott tartott Máté 7:7—11. alapján Nagy András kolozsvári professzor. Utána megalakulás, tárgysorrend megállapítása. 10—1-ig: a parochiális könyvtár könyvkiadási programjának revíziója. Előadók: dr. Tavaszy Sándor kolozsvári, dr. Erdős Károly debreceni és dr. Nagy Barna sárospataki professzorok. 1 óraker tisztelgés Vásárhelyi János püspök úrnál. D. u. 4—6-ig városjárás. 6—8-ig „Az új tanterv eddigi tapasztalatai“, megbeszélése dr. Mátyás Ernő sárospataki professzor bevezető előadása nyomán.

Október 20. d. e. 9 óraker. Bevezető áhítat. Tartotta: Darányi Lajos sárospataki lelkész, theol. m. tanár Máté 9:35—38. alapján. Utána megbeszélés, dr. Tavaszy Sándor „A theologiai tudományok rendszeres együttműködése“ című bevezető előadása nyomán. Majd dr. Nagy Barna bemutatta a kiküldött bizottság által elfogadott könyvkiadási programjavaslatot a parochiális könyvtár számára. D. u. 4 óraker megbeszélés dr. Trócsányi Dezső pápai professzor bevezető előadása nyomán „A theologus utánpótlás kérdése“-ről. Utána az V. t.-c. revíziójának megbeszélése dr. Marton János sárospataki professzor bevezetése nyomán. Végül a Vásárhelyi János püspök által javasolt egyetemes sajtó organum létesítésére vonatkozó konkrét intézkedések megbeszélése és indítványok után dr. Nagy Géza kolozsvári professzor imádságával záródott az áldott konferencia.

d) *Rendes theologus konferenciánkat* február hó 10—12. napjain tartottuk meg az alábbi programmal:

Február 10, szerda:

D. e. 1/210—10. Áhítat, a 2. zsolttár alapján tartotta *Bakcsy Gábor* V. éves hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel „A keresztyénség világhelyzete“ címen. Bevezette: *Maksay Albert* theol. professzor. D. u. 4—6-ig: Megbeszélés. A Biblia a theologus kezében. 6—7-ig: Előadás. „Amikor én theologus voltam“ címen tartotta: *Vásárhelyi János* püspök.

Február 11, csütörtök:

D. e. 1/210—10. Áhítat. Cselekedetek 4:32—33. alapján tartotta *Herman János* V. éves hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel „A magyar közélet“ címen. Bevezette: *Dr. Tavaszy Sándor* theol. professzor. D. u. 4—6-ig: Megbeszélés „A mi protestáns kérdésünk“ címen. 6—7-ig: Beszámoló.

Február 12, péntek:

D. e. 1/210—10. Áhítat. Márk 10:42—44. alapján tartotta *Marosi Péter* IV. éves hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel „A református lelképásztor a magyar közéletben“ címen. Bevezette: *Fülöp Ferenc* erdőszentgyörgyi lelkész, esperes. D. u. 4—6-ig: Megbeszélés „Szerepünk és feladatunk az egyetemi és főiskolás ifjúság között“ címen. 6—1/27-ig: Záróáhítat. I. Tim. 6:11—12. alapján tartotta *Dr. Gönczy Lajos* igazgató.

6. Précesek és bibliórák. Ifjúságunk lelkinvelésére szolgáló eddig is meglevő alkalmakat az idén is fenntartottuk, hogy a theologiai tudományok tanulmányozása mellett minél több és áldottabb alkalmuk legyen a lelki elmélyülésre és főként Isten Igéjében való elmerülésre.

A mindennapi précesek szolgálták erre elsősorban, amelyeket minden reggel 8—¹/₄9 óráig a díszteremben tartottunk s amelyeken az ifjúság tagjai végezték a szolgálatot, beosztás szerint.

Bibliórát tartottunk minden héten szerdán este, amikor az ifjúság hat csoportban, a rendes professzorok vezetése mellett gyűlt össze az Ige tanulmányozására s amelyeken minden alkalommal az ifjúság köréből önként vállalkozók vezették be a bibliórát a minden csoport által külön-külön megállapított terv szerint. A baráti találkozásnak, az újabb munkák és feladatok meglátásának, lelki nehézségek megbeszélésének, az imádságban való közösségnek rendkívül áldott alkalmak voltak ezek. A bibliakörökben 44·06 P. gyűlt be, melyből 22 P. külmiszióra és 22 P-öt az árvák javára fordított az ifjúság.

A szombat esti préceseken az intézet professzorai és széniora szolgálták beosztás szerint, melyeken, mint az intézet házi istentiszteletein, a professzorokon és ifjúságon kívül a professzorok családjai is résztvettek. Szeptember 26-tól május 29-éig, az év első szombatjától az utolsóig — a vakációkat kivéve — szólt hozzánk ezeken az alkalmakon az Ige, mind a két félévben a Római levél alapján (1—9. fejezet). E szombat esték úgy belenőttek életünkbe és annyi áldás forrásai voltak, hogy nem tudtunk érettük eléggé hálásak lenni Istennek.

Az Úr szent vacsoráját is kiszolgáltattuk két alkalommal akadémiái istentiszteletek során az ifjúságnak, advent első vasárnapján és böjtfővasárnapján. A három nagy ünnep első napján is kiszolgáltattuk a szentvacsorát akadémiái istentiszteletünk gyűléseketének. Az úrvacsoraosztások előtt a bűnbánati hetet mindig megtartottuk, reggel 8 órakor és este 7 órakor, kivéve pünkösöd nagyhetét az előbb megtörtént évrázás miatt. Este a professzorok végezték a szolgálatot, reggel az ifjúság.

7. A református nők bibliaköre, mint évek óta, úgy ez évben is, minden hétfőn délután 6 órakor tanácsstermünkben biblióráját megtartotta. A professzorokon kívül *Székely János* vallástanár, *László Dezső* lelkész, theol. m. tanár, *Járosi Andor* ev. esperes, theol. m. tanár és a szénior vezették a bibliórákat, amelyeken az I. és II. Timotheus- és a Titushoz írt levél alapján szólt az Ige.

Az Evangéliumi Munkások Erdélyi Szövetsége kolozvári csoportja részére az egyik tanteremben minden vasárnap délután 4 órakor tartottunk a professzorok és a szénior vezetésével bibliórát, melyen mind a két félévben a Heidelbergi Káté egyes kérdései alapján képező lokusok alapján szólt az igehirdetés.

8. Hivatalos képviseltek, üdvözlések, részvét-nyilvánítások.

1. 1942. augusztus 20-án, *István király napi istentiszteleten* a Farkas-utcai templomban *dr. Gönczy Lajos* igazgató,

2. 1942. augusztus 27-én *Kormányzóhelyettes Úr gyász-ünnepélyén* teljes tanárkar,

3. 1942. szeptember 11-én, *a hazatérés ünnepén*, egész tanárkar résztvett a Farkas-utcai templomban tartott hálaadó istentiszteleten.

4. 1942. *október 6-án* délelőtt a Farkas-utcai templomban tartott istentiszteleten tanárkar és ifjúság.

5. 1942. október 11-én a Farkas-utcai templomban *egyetem évnvítő* istentiszteletén és egyetemi könyvtárban Kőrösi Csoma kiállítás megnyitására.

6. 1942. október 12-én, *egyetem jubiláris évnvítő* ünnepén tanárkar.

7. 1942. november 22-én *Nagy Károly püspök* sirjának megkoszorúzási ünnepén egész tanárkar.

8. 1942. november 23-án *Apafi-hamvak elszállításán* egész tanárkar és ifjúság.

9. 1942. november 23-án *Teleki-théka* felügyelő-bizottsági ülésén *dr. Gönczy Lajos* igazgató.

10. 1942. november 28-án *egyetemen* vendég német professzor előadásán *dr. Gönczy Lajos* igazgató.

11. 1942. december 6-án, *Kormányzó úr* névnapján tartott hálaadó istentiszteleten tanárkar és ifjúság teljes számban.

12. 1942. december hó 8-án *Szily Kálmán* honoris causa doktorrá avatásán *dr. Gönczy Lajos* igazgató.

13. 1942. december 19-én *dr. Pataki Jenő* gyémántdiplomája ünnepén az egyetemen *dr. Gönczy Lajos* igazgató.

14. 1942. december 31-én *Püspök úr* újévi üdvözlésén tanárkar.

15. 1943. január 27-én *Mátyás-leventeév* ünnepélyes kihirdetésén *dr. Gönczy Lajos* igazgató.

16. 1943. március 24-én *Győrv Elemér* dunántúli püspök úr beiktatásán *dr. Tavaszy Sándor*.

17. 1943. március 27-én *Mátyás-ünnepségeken* tanárkar.

18. 1943. április 16-án egyetemi *Luther-szövetség* konferenciájának megnyitására *dr. Gönczy Lajos* és *dr. Nagy Géza*.

19. 1943. június 1-én *dr. Turóczy Zoltán* evang. püspök üdvözlésén *dr. Nagy Géza* és igazgató.

20. 1943. június 15-én tudományegyetem *kormányzógyűrés* doktoravató díszgyűlésén.

21. 1943. június 18-án a Farkas-utcai templomban *Kormányzó úr 75. születésnapján* hálaadó istentiszteleten tanárkar.

Üdvözlések: *Dr. Szász Ferenc* alispán urat, *dr. Ujszászy Kálmán* sárospataki theol. igazgató urat hivatalba lépése alkalmával, *Vásárhelyi János* püspök urat kitüntetése alkalmából,

dr. Ravasz László és *dr. Balogh Jenő* konventi elnök urakat, valamint *br. Bánffy Dániel* miniszter urat és *dr. Fáy István* államtitkár urat az újesztendő alkalmával, *dr. Zsindely Ferenc* miniszter urat miniszteri megválasztása alkalmával, *Győrry Elemér* dunántúli püspök urat beiktatása alkalmából, *dr. Turóczy Zoltán* tiszai evang. püspök urat első erdélyi kanonika vizitációja alkalmából.

Részvétünket fejeztük ki: Dr. Ruzitska Béla ny. egyetemi tanár, *Vásárhelyi Boldizsár* ny. esperes-lelkész, előjárósági tag, *dr. Tusa Gábor* ügyvéd, kollégiumi gondnok, *Gálfi Lőrinc* unitárius theol. tanár, *lécfalvi Gyárfás Pál* kollégiumi főgondnok, *Jancsó Sándor* ny. lelkész, enyedi theol. tanár, *dr. Bereczky Lajos* ítélőtáblai bíró, *Olcsvári Árpád* s. lelkész, *Gyenge György* nagysajói esperes, *Máthé Sándor* kalocsai esperes, *Rákosi Dénes* V. éves hallgató, *Gálffy Miklós* Bethlen-kollégiumi titkár, *dr. Vass Vince* volt pápai theol. tanár elhunytá alkalmából.

9. Az intézet életének nevezetesebb eseményei.

1. 1942 október 19—20. napjain Fakultásunk látta vendégül a *református theologiai tanárok országos konferenciáját*, melyen jelen voltak az összes református theologiai akadémiák és a Tisza István-tudományegyetem hitudományi karának képviselői, összesen 22-en. A termékeny megbeszélések, nagyjelentőségű határozatok és az egész konferencián előmlő lelke a testvériségnek intézetünk legjelentősebb, sokáig emlékezetes eseményévé avatták a konferenciát.

Ez alkalommal, október 20-án, ifjúságunk részére értékes előadást tartott a Szentföldről *dr. Pap László* budapesti theologiai professzor.

2. *Énekkarunk* 1942 december 2—6. napján hangversenykörutat tett a Szilágyságban *Maksay Albert* és *Benedek Kálmán* tanáraink vezetésével, Szilágycsében, Zsibón, Zilahon és Krasznán adván hangversenyt, ahol mindenütt *Maksay* professzor előadást tartott. Úgy művészi éneklésével, mint theologusokhoz illő magaviseletével, az énekkar és tagjai mindenütt becsületet szereztek intézetünknek.

3. 1943 április 3-án meglátogatta intézetünket *Anton Jongen*, a Protestáns Világszövetség főtitkára és A keresztyén egyházak legfontosabb kérdései címen előadást tartott ifjúságunknak.

4. 1943 május 5-én „Az egyház és állam viszonyának várható alakulása” címen érdekes előadást tartott ifjúságunknak *Dávid Gyula* székelyudvarhelyi lelképásztor, theologiónk magántanára.

5. *Intézetünk háznagyát*, Kovács Lajost 1942 július 20-án katonai szolgálatra hívták be, honnan csak 9 hónap múltán, 1943 április végén bocsátották haza. Ez idő alatt az intézet gazdasági ügyeinek egész terhe *dr. Nagy Géza* gazdasági felügyelő professzorra, az internátus-konviktus vezetésének terhe pedig *Maksay Albert* int.-konviktusi felügyelő professzorra hárult. Őket illeti

elismerés, hogy e nehéz időkben is meg nem akadt intézetünk háztartása.

6. 1943 június 6-án, az évszáró ünnepély alkalmánál tartottak *10 éves találkozó*t az 1932—33. tanévben végzett hallgatók, kiknek nevében Kovács Kálmán hagyásbodoni lelkész üdvözölte az Alma Matert. A találkozó, amelyre különböző akadályok miatt mindössze 9-en gyültek össze, az egymásközötti meghitt beszélgetés s így az igazi lelki találkozás drága alkalmá volt.

7. Feledhetetlenek maradnak mindnyájunk számára azok a szívből jövő és megtisztelő üdvözlő szavak, amelyekkel évszáró ünnepélyünkön *dr. Deák János, a soproni evangélikus hit-tudományi kar professzora*, aki — abban az időben éppen Kolozsváron lévén dolga — Isten akaratából jelen lehetett évszárónkon és köszöntötte Fakultásunkat azoknak az evangélikus lelkészeknek a nevében, akik 10 év előtt és a román uralom alatt Fakultásunkon tanultak és akiknek egy része most Délerdélyben szolgál. Jól esett érezni a szavakon keresztül a testvéri szívnek azt a melegét, amely minket a román uralom alatt is, ma is — úgy érezzük — elválaszthatatlanul összekapcsolt és kapcsol evangélikus testvéreinkkel.

10. Fontosabb főhatósági és tanárkari határozatok.

a) Egyetemes Konvent 253—1942. sz. alatt hozzájárul, hogy az 1944—45. tanév végéig jelenlegi Szabályzatunkat használhassuk a bejelentett átmeneti egyeztetéssel.

b) Igazgatótanács 6744—1942. T. sz. leiratával a *prédikáció műfordítás és az évszáró ima* pályatételek további fenntartását kívánja.

c) Tanárkar 16—1943. jkvi határozata, mellyel megállapította *Fakultás munkaprogramját*.

d) Vallás- és Közoktatástügyi Miniszter úr 73.333—1942. II. számú leiratával értesít, hogy a Fakultásnak 1942. évre 22.000 pengő *rendkívüli segélyt utalványozott*.

e) Igazgatótanács 997—1943. T. sz. rendeletével az *V. évfolyam tanulmányi idejét*, tekintettel a segédlelkész-hiányra, 1943 március 30-án bezárja.

f) Igazgatótanács 11.463—1942. II. sz. leiratával értesít, hogy egyházkerületi közgyűlés az 1942—1944. ciklusra a *vallás-tanárképesítő bizottságot* megalakította.

11. **Az intézeti adminisztráció.** Az intézet belső igazgatását az officiumokkal megbízott professzorok: *dr. Gönczy Lajos* igazgató, *dr. Nagy Géza* gazdasági felügyelő és *Maksay Albert* internátus-konviktusi felügyelő végezték. Ebben a munkában — amikor nem volt katonai szolgálatban — hűséges és fáradhatatlan munkásságot végzett *Kovács Lajos* háznagy. Az igazgatói iroda ügykezelését, igazgató mellett *Farkas Ferenc* V. éves hallgató, majd az V. évesek kibocsátása után, 1943 április 1-től, *Tompa László* III. éves hallgató végezték. A múlt év június

25-étől 1943 június 25-ig iktatásra került 988 ügydarab, melyek mind el is intéztettek. Tanári gyűlés 17, előljárósági 2 volt.

12. Tanárok irodalmi munkássága. *Dr. Tavaszy Sándor:* Az év folyamán megjelent jelentősebb tanulmányai és írásai: *A két Apafi-fejedelem* (Erdélyi Múzeum folyóiratban, önállóan Az Erdélyi Tudományos Füzetek-ben); *A szentségek* (megjelent a Kiáltó Szó-ban); *A lelkipásztor és a tudomány* (Az Út-ban); *Mi a dialektika?* (Az Út-ban); *Az egység útja* (Az Út-ban); *Mythologia és Eszkhatologia* (Az Út-ban); *Mythosz, vagy Ethosz?* (Pásztortűz-ben); *Az esztétika ismeretelméleti alapja* (megjelent a Szellem és Élet c. filozófiai folyóiratban és különnyomatban); *A szépség filozófiája* (Pásztortűz-ben). Ezekon kívül számos cikke a Református Szemlé-ben és a Kiáltó Szó-ban, kritikája a Szellem és Élet-ben.

Dr. Imre Lajos: Szerkesztette Az Út c. lelkipásztori és nevelői munka számára kiadott folyóiratot, tanulmányai és dolgozatai jelentek meg: Munkaterv az erd. ref. egyházkerület 1942—43. évi missziói munkájához. Vallástanításunk megújulásának kérdése. Szempontok az erdélyi népművelési munka programjára és szervezetére nézve. Az istentiszteletlátogatás egyházunkban. A levetemozgalom és az ifjúsági munka. A család jelentősége a nevelésben. Hítvallásos nevelés, közoktatás, nemzetnevelés (Az Út). Az erd. egyházkerület missziói munkái. Vissza az országos egyház munkájához (Református Szemle). Önállóan megjelent: *Katechetika*. A ref. ker. vallás nevelés-rendszere (Ref. Egyházi Könyvtár XXII. kötet. Bp., 1943). *Milyen legyen a ref. népiskolai vallástanítás tanterve és módszere* (különnyomat Az Út c. folyóirattól. Kolozsvár, 1942). *A népművelés mint pedagógiai feladat* (különnyomat a Szellem és Élet c. folyóirattól. Kolozsvár, 1942).

Dr. Gönczy Lajos: Dolgozatai: Az erdélyi lelkészképzés utóbbi húsz éve. (Megjelent Az Út-ban és különnyomatban is). A pályaválasztás, mint közügy és lelkikérdés. (Megjelent a Református Szemlében és az Évkönyvben). Cikkei jelentek meg a Református Szemlében, Az Útban, Kiáltó Szóban. Szerkesztette „Az én kicsinyeim című gyermeklapot és a Fakultás Évkönyvét.

Dr. Nagy Géza: Nagyobb dolgozatai: A Herepeiek belmissziós törekvései. Prof. Szemle 1942. Belmissziói munka Kolozsvárott a nemzeti ébredés korában. U. o. 1943. Erdélyi református templomok története a Magyar Ref. Templomok c. gyűjteményes munkában, Budapest 1942. Társadalmi ellentétek a régi erdélyi ref. egyházban. Erd. Múzeum 1942. U. ez külön is az Erdélyi Tudományos Füzetek c. sorozatban. Kisebb tanulmányok: István király és Géza fejedelem. Kiáltó Szó 1942. Egyházunk a történelem ítéletének fényében. Ref. Szemle 1942. Egyenlő-e a jók és gonoszok sorsa a világon? Az Út 1942. U. ez A világot legyőző hit c. füzetben is. A református egyház és a nemzetiségek. Láthatár 1942. Kisebb cikkek a Református Életben.

Maksay Albert: Szerkesztette a Református Család című

folyóiratot; cikkeket írt református egyházi lapokba; bírálatai, ismertetései jelentek meg a „Pásztortűz“-ben; az Erdélyi Szép-míves Céh felkérésére lefordította Ervin Wittstock „Das Hoch zeitschmuck“ című magyar tárgyú regényét.

Nagy András: Cikkei Az Útban, Református Szemlében, Református Családban, Ifjú Erdélyben, a Hajnalban és a Konventi Missziói Útmutatóban jelentek meg.

13. A tanárok intézeten kívüli szolgálatai.

Dr. Tavaszy Sándor: 1942. július 19-én prédikált a Farkas-utcai templomban; július 25-én egy házasságkötés alkalmával hirdette az ígét, ugyanott; augusztus 2-án prédikált Pókában; aug. 6—8-án résztvett a főiskolás ifjúság komollói konferenciáján, ahol megnyitó istentiszteletet tartott, többször előadott, bibliaórákat vezetett; október 20-án előadás a theol. tanárok országos konferenciáján Kolozsváron, „A theologiai tudományágak módszeres együttműködése“; október 25-én, Reményik-emlékünnepeyen emlékbeszédet mondott; október 27-én a kolozsvári Belvárosi Férfiszövetségben reformációi előadást tartott; november 1-én Galgón templomszentelésen vett részt; november 23-án emlékbeszédet mondott az Afaí-hamvak végső elhelyezésekor; november 27-én prédikált a Farkas-utcai templomban. 1943 január 18-án előadás az Erdélyi Múzeum Egyesület bölcsészeti szakosztályában, „Az erkölcsi szabadság problémája“ címen; január 30-án előadás a kalotaszegi egyhm. presbiteri konferenciáján, Gyalúban, „A magyarországi református egyház helyzetképe és a mi erdélyi feladataink azon belül“; február 3-án előadás a kalotaszegi egyhm. Lelkészegegyesületében, Kolozsvárt, „Az eszkatologia kérdése a mai református theologiai gondolkodásban“; február 11-én előadás a Theologuskonferencián, „A magyar-közélet“ címen; február 25-én, az egyhker. Nőszövetség estélyén, bevezető előadás; március hó 21-én előadás, akadémiái estélyen, „A gazdasági élet keresztyén szellemű irányítása“; március 24-én résztvett a dunántúli egyházker. püspökszentelésén, Pápán; április hó 6-án előadás az erdélyi ev. egyház-megyei lelkeszi konferenciáján, Nagybányán, „Kálvin predestináció-tana“ címen, ugyanakkor és ugyanott Reményik-emlékünnepeyen emlékbeszéd; április 9-én előadás, a nem-református középiskolás tanulók konferenciáján, Kolozsvárt, „A lélek valósága és élete“ címen; április 14-én honvédtisztek istentiszteletén Úrvacsorát osztott; április 18-án előadás a kolozsvári cserkészkerület Lombitáborában, „A tiszta férfiúság“ címen; április hó 20-án prédikált a Farkas-utcai templomban; április hó 30-án előadás, a Hitvalló keresztyénség előadássorozatban, Kolozsvárt, a Mátyás Király Diákházban, „A szentségek“ címen; május hó 5-én, előadás a kolozsvári egyházmegyei Lelkészegegyesületében, „A keresztyén egység“ címen; május 17—22. között résztvett az Egyetemes Konvent, a konventi bíróság és a Zsinati Tanács ülésein, Budapesten; június hó 13-án prédikált Krasznán és előadást tartott ugyanott

„A keresztyén ember a tömegben és a közösségben“ címen (egyhker. Leányszövetség konferenciája alkalmából); június hó 18-án előadás a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület csucsai konferenciáján „Műveltség és evangélium“ címen. Ezekon kívül több prédikáció az akadémiai istentiszteleteken; hetenként bibliaóra a theologiai hallgatók egy csoportjával, gyakran bibliaóra a Nőszövetségben és más bibliakörben, valamint a sorrend szerint préces a szombat esti istentiszteleteken. Mint püspökhelyettes az egyházkerületi Igazgatótanácsban naponként végezte az elnöki teendőket, résztvett az Igazgatótanács elnöki tanácsában és rendes ülésein, időnként helyettesítette a püspököt, távollétében.

Dr. Imre Lajos: Igehirdetői szolgálatot végzett az akadémiai istentiszteleteken (XII. 27., I. 10., III. 21., IV. 25., V. 30.), a református nők bibliaóráin, a Kecskeméthy-bibliakörben, a ref. leányok bibliaóráin és a theol. hallgatók egyik bibliaköri csoportját vezette. Előadásokat tartott, illetve megbeszéléseket és bibliaórákat vezetett a Főiskolás Ifj. Ker. Egyesület 1942 június 15—20-i bánffyhungyadi (Értelmiségünk és Krisztus), az IKE Szövetség június 24—28-i kérői konferenciáján (A sáfárság, Az úrvacsora), a KIE július 1—8-i dunavecsei s. lelkészei és tanítói számára rendezett táborozásán (Az ifjúság mint életforma, Az ifjúság viszonya más életformákhoz, Az ifjúság lényege, Az ifjúság megismerése, Az ifjúság mint erő, Az ifjúság mint akadály), az Erdélyi Ref. Leányszövetség július 9—12-i nádasdaráci (Igazi közösség) konferenciáján, az Egyet. Konvent által szept. 28—30-án Mátraházán tartott missziói konferencián (A gyermekmisszió ügye egyházunkban), a budapesti egyházmegye vallásoktatói részére okt. 5—7. között tartott vallás-pedagógiai konferencián (Vallásnevelésünk megújulása), a kolozsvári e. m. válaszüti okt. 12-i értekezletén (Jozsué 7:11—13), vezette az erdélyi egyházkerület Kolozsvárt, 1942 okt. 27—30-i missziói értekezletét, szolgált a kolozsvári okt. 31—nov. 1-i körzeti ifjúsági (Az IKE tegnap és ma), a sepsiszentgyörgyi nov. 5-i körzeti leányszövetségi (Református vagyok), a sepsiszentgyörgyi nov. 5—8-i nőszövetségi konferencián (bibliamagyarázat), a missziói előadók Budapesten, dec. 2—3-án tartott konferenciáján (A gyermekmisszió munkája a gyülekezetben), az EGYOM napköziotthon vezetői kolozsvári tanfolyamán dec. 9-én (Hogyan szolgálhat a napközi otthon a gyermekek vallásos nevelésében?), az erdélyi egyházker. vasárnapi iskola vezetői tanfolyamán 1943. február 27.—március 1. (A Biblia a vasárnapi iskolai munkában, Az egyház lényege és valósága, Az egyház és én, A vasárnapi iskolai munka mint tanítás és nevelés), a kolozsvári középiskolások március 28-i vasárnapi iskolai vezetőkonferenciáján (A vasárnapi iskola lényege, A vasárnapi iskola a világban), körzeti konferencián Bánffyhungyadon, márc. 29-én (Mire van szükségünk?), a kolozsvári ref. kollégium tanárai ápr. 10-i csendes napjai (Hitvallásos nevelés, közoktatás, nemzetnevelés), a dési április 11-i Sáfársági konferencián (Isten dicsősége az anyagiakban), a bánffyhungyadi

polg. iskolások csendes napjai ápr. 9—10-én (Miért neveztetem keresztyénnek?), az IKE Szövetség Marosvásárhelyt, ápr. 18—21-i tavaszi ifj. konferenciáján (Megnyitó- és záróahítat, bibliaórák. Az ifjúsági munka és a leventemozgalom, Kié a végső győzelem?), Előadást tartott a Kolozsvári Népművelési Bizottság által rendezett szülők és nevelők iskoláján (A modern pedagógia főirányai, A didaktika mai kérdései), a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Szabad Egyetemén (A népművelés mint pedagógiai feladat), a hódmezővásárhelyi RKIE márc. 14-i templomi ünnepélyén (Mi nekem az egyház?).

Dr. Gönczy Lajos: Igét hirdetett: Magyarberkeszen 1942 VII. 19, 26., Kolozsváron, Farkas-u. templomban 1942 VIII. 17., 1942 nov. 25. Kollégium ifjúsági istentiszteletein 1942 XI. 29., Kolozsvár-Monostor 1942 XII. 21., Désen 1943 I. 13., I. 14. Kolozsvári kollégiumban 1943 IV. 4. Kolozsvári leánygimnáziumban 1943 IV. 15. Kolozsvár-belvárosi templomban 1943 IV. 19. Kolozsvár-Monostor 1943 IV. 25. Akadémiai istentiszteleten 1942 X. 31., 1943 I. 24., II. 28., IV. 11., V. 16. Előadást tartott: Kolozsváron ifjúsági imahéten 1942 XI. 10. (Az igehirdetés, mint Isten szentségének hirdetése). Kolozsvári belvárosi Férfiszövetségben 1942 XII. 15. (Az advent jelentősége), 1943 IV. 29. (Az istentisztelet), 1943 V. 18. (A református temetés). Kolozsvár egyetemes imahét 1943 I. 3. (Az aratni való sok, de a munkás kevés). Kolozsvár-Hidelve evangélizációs héten 1943 I. 26. (Hová kell megérkeztünk?) Kolozsvár-kalotaszegi egyházmegye lelkészértekezletén 1943 IV. 7. (Igehirdetés és lelkészgondozás a mostani háborúban). Kolozsvári kollégium csendes napján 1943 IV. 9. (Megtérés és megigazulás). Kolozsváron katonai csendes napon 1943 IV. 13. (Keresztyének az igazság szolgálatában). Kolozsváron akadémiai estélyen 1943 II. 28. (Szeretet vagy gyűlölet a győzelem titka?) Évnyitó beszéd 1942 IX. 20. (A pályaválasztás, mint köztgy és lelki kérdés). Évzáró beszéd 1943 VI. 6. Keresztelt: 1942 X. 24. Temetett: 1943. III. 18. Résztvett beosztás szerint a Fakultás szombatesti préceszeinek, a theol. hallgatók szerda esti bibliakörének, a Fakultás női bibliakörének, a Fakultás tanári bibliakörének és az Evang. Munkások Erd. Szöv. kolozsvári bibliakörének vezetésében. Vezette egész évben a Fakultás hallgatói dél-erdélyi munkaközösségét.

Dr. Nagy Géza: 1942 júl. 26. Prédikáció a felsővárosi templomban; aug. 13. Előadás a Debreceni Nyári Egyetemen: A ref. egyház és a nemzetiségek; aug. 21. Előadás a Lelkészek Katonai Kiképző Tanfolyamán: Tábori lelkészi tapasztalatok; szept. 5. Előadás az Áll. Javítóintézet leánykonferenciáján: Jövő terveim; U. o. bibliamagyarázat; szept. 20. Bibliamagyarázat a Farkas-utcai templomban; okt. 5. Előadás a dési külmisziói konferencián: Az oroszországi miszió; okt. 6. Prédikáció a Farkas-utcai templomban; okt. 13. Bibliamagyarázat a belvárosi férfiszövetségben; nov. 2. Bibliamagyarázat a nőszövetségben; nov. 9. Előadás az IKE

imahéten : Isten megtartó hatalom; nov. 15. Prédikáció a helyi Ref. kollégiumban; nov. 22. Bibliamagyarázat a C. E. Szövetségben; nov. 28. Bibliamagyarázat a belvárosi gyülekezetben; dec. 8. Előadás a Ref. Élet és Kiáltó Szó marosvásárheiyi konferenciáján; Nagy magyar imádkozók; U. o. Bibliaórák; dec. 13. Bibliamagyarázat a C. E. Szövetségben; dec. 22. Bibliamagyarázat a felsővárosi templomban; dec. 25. U. o. úrvacsoraosztás. 1943 jan. 1. Prédikáció a Tordai-úti imaházban; jan. 8. Előadás az Ev. Világszövetség imahetén: Család és iskola; jan. 17. Keresztelés a belvárosi gyülekezetben; jan. 18. Bibliamagyarázat a Nőszövetségben; jan. 24. Bibliamagyarázat a C. E. Szövetségben; jan. 26. Előadás a hidelvei evangélizáló héten: A férfi hamis méltósága; febr. 3. Bibliamagyarázat a belvárosi gyülekezetben; már. 7. Istentisztelet és úrvacsoraosztás a Szopor tanyai szórványban; már. 20. Előadott a Marianum ref. leánykonferenciáján: Apáczai Cseri János; már. 22. Bibliamagyarázat a C. E. Szövetségben; március 33. Bibliamagyarázat a Nőszövetségben; már. 24. Előadás az Áll. Polgári Fiúiskola konferenciáján: Tóthfalusi Kis Miklós; ápr. 5. Előadás az Áll. Tanítónőképző konferenciáján: Apáczai Cs. János; ápr. 9. Előadás az Áll. Gimnázium és középiskolák konferenciáján: Tóthfalusi Kis Miklós; ápr. 10. Előadás a helyi Ref. kollégium konferenciáján: Bethlen Gábor; ápr. 16. Előadás az Egyetemi Luther Szövetségek konferenciáján: Az erdélyi protestantizmus; ápr. 21. Prédikáció a Farkas-u. templomban; ápr. 30. Temetési szolgálat Rákosi D. theol. hallgató felett; máj. 2. Bibliamagyarázat a C. E. Szövetségben; máj. 4. Bibliamagyarázat a Nőszövetségben; jún. 15. Prédikáció a bonchidai presbiteri konferencián; jún. 17. Előadás a FIKÉ csúcsai konferenciáján: A demokrácia; jún. 20. Prédikáció és bibliamagyarázat Zsobokon.

Maksay Albert: A theológián sorrend szerint szolgált az akadémiai istentiszteleteken, bűnbánati istentiszteleteken. Előadást tartott az 1943 március 14-iki akadémiai estélyen. Beosztás szerint szolgált a szombat esti préceseken, bibliaórát tartott a református nők hétfő délutáni és a kolozsvári Keresztyén Szövetségek vasárnap délutáni bibliakörében, vezette a theol. hallgatók szerdai bibliakörének egyik csoportját. Az előbb felsorolt theologiai szolgálatokon kívül templomi szolgálatokat végzett 1942 július 12-én, 1943 márc. 9-én és április 22-én a kolozsvári Farkas-utcai templomban; 1942 aug. 16-án a marosvécsi templomban, úrvacsoraosztással; 1942 okt. 24. a kolozsvári ág. h. ev. templomban, a Reményik Sándor emlékvasárnapon; 1942 dec. 6. a krasznai ref. templomban, a Kormányzó Úr névnapja alkalmából tartott ünnepi istentiszteleten; 1942 dec. 13. a kolozsvári ref. kollégium ifjúsági istentiszteletén. Egyéb szolgálatok: 1942 november 9. bevezető előadás az ifjúsági imahéten; 1942 november 17. előadás a Magyar Biblia Társulat céljairól a Kolozsvár-belvárosi Férfiszövetségben; 1942 dec. 2–6. napjain előadások a theologiai énekkar szilágysági körútja alkalmával Szilágycsehn, Zsibón, Zilahon és Krasznán; 1943 jan. 7.

előadás az Evangéliumi Világszövetség egyetemes imahetén; 1943 január 28. előadás a Kolozsvár-hidelvei parochiális kör evangélicizációs hetén a leánycsoportnak, „Hova kell megérkezniem“ címmel; 1943 március 31. elmélkedés a Marianum ref. növendékeinek csendes napjait bezáró szeretetvendégségen; 1943 május 16-án előadás a kékesi szórvány magyar-nap templomi ünnepélyén.

Nagy András: Akadémiai istentiszteletek: 1942 dec. 6., 1943 jan. 3., febr. 21., ápr. 23., máj. 23., jún. 13. Úrvacsorai agenda: 1942 dec. 25. Prédikáció a Fakultáson kívül: Avasúvároson lelkészbeiktatás és istentisztelet 1942 júl. 19., 1942 aug. 30-án a kolozsvári belvárosi templomban, 1942 nov. 6-án a kerületi nőszövetségi konferencia alkalmával a sepsiszentgyörgyi templomban, 1942 nov. 24-én a kolozsvári belvárosi templomban, 1943 márc. 28-án a kolozsvári Vörös Kereszt-kórház sebesültjeinek, ápr. 23-án a kolozsvári belvárosi templomban, május 30-án a kisiklói templomban. Keresztelés a kisiklói gyülekezetben: 1943 máj. 30-án. Előadások a Fakultáson: Reformációi emlékbeszéd 1942 október 31-én, akadémiai estély 1934 ápr. 4-én: Az áldozat és helyettes szenvedés a világ megtartásában címen. Előadások a Fakultáson kívül: A marosi lelkészértekezleten: Az egyházi szolgák utánpótlásáról 1942 aug. 15, a sepsiszentgyörgyi leányszövetségi konferencián: A Zsoltárokról 1942 nov. 7-én, ugyanott: Lydia szolgálatáról 1942 nov. 8-án, 1942 nov. 27. és 28-án a zilahi kollégium csendesnapjain: Mire kötelez református voltom és Mit tehetek az igazi magyar jövőöért címen, az E. M. E. Sz. imahetén 1943 jan. 5-én: Isten és a kormányzat, jan. 6-án: Az egyház harca a világban, jan. 7-én: Az egyház egysége címmel, a Diakonissza-otthonban 1943 febr. 11-én, 14-én A Szentlélekről, febr. 26-án a belvárosi leányszövetségben: Az isteni gondviselésről, a ref. kollégium csendesnapjain: 1943 ápr. 9-én: Pályaválasztások a Bibliában címen, a ref. leánygimnáziumban 1943 ápr. 15-én ugyanazon címmel, a ref. kollégium VIII. osztályának 1943 máj. 6-án: Különböző foglalkozásuak összeműködése az egyház és a nemzet szolgálatában címmel, a kolozsvári belvárosi Diakonissza-napon 1943 máj. 16-án a gyülekezet szeretetszolgálatára címmel, az IKE Szövetség vezető-konferenciáján: A Biblia az életemben, a belvárosi férfiszövetségben 1943 május 25-én: A hit mint ismeret címmel, a kalotaszegi lelkészértekezleten 1943 jún. 2-án: Hogyan prédikáljunk ótestamentumi textusokról címmel. Szombat esti précesek a Fakultáson: 1942 okt. 3-án, dec. 5-én, 1943 febr. 13-án. Bevezető áhítat a theol. tanári konferencián 1942. Emlékbeszéd b. e. Nagy Károly püspök sírjánál a kerületi közgyűlés alkalmával. Fakultáson kívüli bibliorák: A Kecskeméthy (EMESz.) bibliakörben: 1942 okt. 11-én, október 25-én, nov. 29-én, 1943 febr. 26-án, márc. 7-én, márc. 28-án, máj. 16-án, jún. 13-án. A nőszövetségi bibliorán, hétfő délután: 1942 dec. 7-én, dec. 28-án, 1943 márc. 1-én, máj. 10-én. Más bibliorák: a kolozsvári református kollégium csendesnapjain

1943 ápr. 8-án a tanulóknak, ápr. 9-én a tanároknak, 1942 nov. 27-én és 28-án a zilahi ref. kollégium csendesnapjain, a főiskolás ifj. ker. egyesületben 1942 okt. 30-án, a kolozsvári férfiszövetségben nov. 10-én, az evangélikus nőszövetség bibliakörében 1943 május 18-án. Péntek esteiken: 1942 okt. 9-én, okt. 23-án, 1943 febr. 26-án, márc. 26-án, ápr. 9-én, máj. 21-én.

B) Oktatás, nevelés, segélyezés, egészségi állapot.

I. Órarend és elvégzett anyag.

a) Rendes előadások és szemináriumok.

1. *Ószövetségi héber nyelv* az I. évesek számára az I—II. félévben, heti 3 órán: hétfőn 9—10-ig, kedden 10—11-ig és csütörtökön 11—12-ig. Elvégzett anyag: Genézis I—IV. részek elolvasása és grammatikai feldolgozása alapján a héber nyelv alaktani része. Előadta *Nagy András*.

2. *Ószövetségi exegézis* a II. évesek számára az I—II. félévben, heti 3 órán: hétfőn és pénteken 10—11-ig és csütörtökön 9—10-ig. Elvégzett anyag: Genézis 28: 1—22; Birák 5: 1—31^b; Ésaías 42: 1—7; Jeremiás 1: 1—19; Jeremiás 2: 1—20; Ésaías 49: 1—7; Ésaías 50: 4—9; Ésaías 52: 13—53: 12. részek kortörténeti és nyelvtani feldolgozással, fontosabb ótestamentumi theol. fogalmak ismertetése. Előadta *Nagy András*.

3. *Ószövetségi exegézis* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben, heti 2 órán: hétfőn és kedden 9—9-ig. Elvégzett anyag: 39., 40., 49., 69., 87., 96., 103., 110., 137., 138. zsoltárok. Előadta *Nagy András*.

4. *Ószövetségi exegétika* az V. évesek számára az I—II. félévben, heti 2 órán: kedden és pénteken 9—10-ig. Elvégzett anyag: Minden hallgatónak 6—6 ószövetségi textus feldolgozása kommentárok igénybevételével, ezek közül 2 textusról kötelező szemináriumi dolgozat. Előadta *Nagy András*.

5. *Ószövetségi szeminárium* a II—IV. év számára az I—II. félévben, heti 2 órán, kedden 4—6-ig. Vezette *Nagy András*.

6. *Német nyelv*, heti 1 órán az I—II. évesek részére kötelezőleg, csütörtökön 10—11-ig. Előadta *Nagy András*.

7. *Német nyelv*, a III—IV. éves hallgatók részére heti 1 órán, kedden d. u. 3—4-ig, kötelezőleg. Előadta *Nagy András*.

8. *Újszövetségi görög nyelv* az I. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, hétfőn 8—9-ig, szerdán és pénteken 10—11-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: a Márk írása szerint való szent evangélium 1—4. részének olvasása, fordítása, nyelvtani feldolgozása; a görög nyelvtan elemei, különös tekintettel a koiné nyelvjárási sajátosságokra.

9. *Újszövetségi írásmagyarázási gyakorlatok* a II. évesek számára az I—II. félévben, heti 3 órán, hétfőn, szerdán és pénteken 9—10-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: Szenjelenyék a Lukács írása szerint való szent evangéliumból, az Újszövetség történeti háttérének áttekintése, az exegézis alapelveinek alkalmazása és nyelvtani gyakorlatok alapján.

10. *Újszövetségi exegézis* a III—IV. évesek számára az I—II. félévben, heti 2 órán, hétfőn 10—11-ig és csütörtökön 11—12-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: Római levél 1—8. részének fordítása és magyarázása.

11. *Újszövetségi exegetika* az V. évesek számára az I—II. félévben, heti 2 órán, szerdán 8—9-ig és pénteken 12—1-ig. Vezette *Maksay Albert*. Anyag: A Hegyi Beszéd Máté evangéliuma szerinti szövegének szemináriumszerű feldolgozása, Kálvin János Evangélium-magyarázatának és a Karner és Pongrácz kommentároknak, Kiss Sándor Hegyi Beszéd kommentárjának állandó használata mellett.

12. *Újszövetségi irodalom- és vallástörténet* a III—IV. évfolyam számára az I—II. félévben, heti 3 órán, szerdán 11—12-ig, csütörtökön és pénteken 8—9-ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: Az Újszövetség szövegének története, az újszövetségi Kánon története, az egyes újszövetségi iratok irodalomtörténete, rövid kortörténeti áttekintés kapcsán. A Jézus korabeli zsidó és görög—római vallás vallástörténeti ismertetése; Pál levelei, a szinoptikus evangéliumkönyvek és a jánosi iratok főbb theologiai tételeinek összefoglalása.

13. *Angol nyelv* heti 2 órán, az I—V. évesek közül az önként jelentkezőknek, pénteken 11—1-ig. Előadta *Maksay Albert*.

14. *A magyar református egyház ismertetése* az I. éveseknek, I—II. félévben, heti 2 órán, kedden 9—10-ig és szerdán 12—1-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*.

15. *Egyetemes keresztyén egyháztörténet* a II. évesek számára, az I—II. félévben, heti 3 órán, hétfőn és szerdán 8—9-ig, csütörtökön 11—12-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*. Anyag: Az őskeresztyénségtől az augsburgi békéig (1555).

16. *A magyar protestáns egyház története* a III—IV. éveseknek, az I—II. félévben, heti 3 órán, szerdán 10—11-ig, csütörtökön és pénteken 9—10-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*. Anyag: A reformáció kezdetétől (1521) napjainkig.

17. *Erdély művelődéstörténete* az V. évfolyam számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, kedden 10—11-ig, pénteken 8—9-ig. Előadta *dr. Nagy Géza*. Anyag: A vezérek korától 1848-ig.

18. *Egyháztörténeti szeminárium* a II—IV. évesek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, szerdán 4—6-ig. Vezette *dr. Nagy Géza*. Anyag: A XVII. század valláserkölcsei élete kánonaink tükrében.

19. *Okmánymásolási szeminárium* a III—IV. évesek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, csütörtökön 4—6-ig. Vezette

dr. Nagy Géza. Anyag: A XVIII századbéli püspöki, főkonzisztóriummi és zsinati ügyiratok, okmányok másolása és feldolgozása.

20. *Latin nyelv* a II—IV. évek számára, az I—II. félévben, heti 1 órán, pénteken 12—1-ig. Előadta *dr. Nagy Géza.* Anyag: Kócsi Csörgő Bálint latin önéletrajzának fordítása nyelvtani és kortörténeti magyarázatokkal.

21. *Theológiai enciklopédia* az I. éveknek, I—II. félévben, heti 1 órán, szerdán 11—12-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor.*

22. *Református hitvallások ismertetése* az I. éveknek, I—II. félévben, heti 2 órán, csütörtökön és pénteken 9—10-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor.*

23. *Vallásfilozófia* a II. éveknek, az I—II. félévben, heti 2 órán, kedden és szerdán 10—11-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor.*

24. *Keresztvén Dogmatika* a III—IV. évek számára, az I—II. félévben, heti 3 órán, kedden és szerdán 9—10-ig és pénteken 10—11-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor.*

25. *A lelkipásztor és a társas élet* az I. évek számára, az I—II. félévben, heti 1 órán, szerdán 8—9-ig. Előadta *dr. Gönczy Lajos.*

26. *Filozófiai szeminárium* a II—IV. évfolyam számára, önként jelentkezőknek az I—II. félévben. Elvégzett anyag: Kant Transzcendentális Dialektikájának olvasása és értelmezése. Vezette *dr. Tavaszy Sándor.*

27. *A Szentírás tartalmi ismertetése* az I. évek számára, az I—II. félévben, heti 3 órán, hétfőn 10—11-ig, szerdán 9—10-ig és pénteken 8—9-ig. Előadta *dr. Imre Lajos.*

28. *Poimenika* a III—IV. évek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, hétfőn 9—10-ig és szerdán 8—9-ig. Előadta *dr. Imre Lajos.*

29. *Egyházjog* a III—IV. évek számára, az I—II. félévben, heti 1 órán, szerdán 12—1-ig. Előadta *dr. Imre Lajos.*

30. *Ekkleziasztika* az V. éveknek, az I—II. félévben, heti 2 órán, szerdán 10—11-ig és csütörtökön 11—12-ig. Előadta *dr. Imre Lajos.*

31. *Egyházi törvények ismertetése* az V. évek számára, az I—II. félévben, heti 1 órán, pénteken 11—12-ig. Előadta *dr. Imre Lajos.*

32. *Poimenikai gyakorlatok* az V. évek számára, I—II. félévben, heti 1 órán, pénteken 10—11-ig. Vezette *dr. Imre Lajos.*

33. *Vallásitanítási gyakorlatok* az V. évek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, csütörtökön 8—10-ig. Vezette *dr. Imre Lajos.*

34. *Szónoklati gyakorlatok* az I—II. évek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, kedden és csütörtökön 8—9-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos.* Anyag: A jó előadás elmélete és gyakorlata, prédikációk előadása kapcsán.

35. *Homiletika* a II. évek számára, az I—II. félévben,

heti 2 órán, kedden 9—10-ig és pénteken 8—9-ig. Előadta *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: A gyülekezeti igehirdetés elmélete.

36. *Homiletikai-liturgikai szeminárium* a II—V. évesek részére, az I—II. félévben, heti 2 órán, csütörtökön 4—6-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Újabb magyar homiletikai dolgozatok szemináriumi megbeszélése.

37. *Homiletikai szeminárium* a III—IV. évesek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán, kedden és csütörtökön 10—11-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Kiadott textusok alapján prédikáció készítése és elmondása.

38. *Homiletikai szeminárium* az V. évesek számára, az I—II. félévben, heti 1 órán, szerdán 9—10-ig. Vezette *dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Alkalmi beszédek írása és elmondása kiadott textusok alapján.

39. *Egyházi adminisztráció és irodai ügykezelés* az V. évesek részére, az I—II. félévben, heti 1 órán, szerdán 11—12-ig. Előadta *dr. Imre Lajos*.

40. *Összehasonlító dogmatika* az V. évesek részére, az I—II. félévben, heti 2 órán, kedden 11—12-ig és csütörtökön 10—11-ig. Előadta *dr. Tavaszy Sándor*.

41. *Jogi ismeretek* az V. évesek részére, az I—II. félévben, heti 1 órán, kedden 8—9-ig. Előadta *dr. Borbáth Samu*.

42. *Délerdélyi munkaközösség* az I—V. évfolyamnak, önként jelentkezőknek az I—II. félévben. Anyag: A délerdélyi református egyházra vonatkozó adatok földolgozása, nyilvántartása és havi összejöveteleken megbeszélése.

43. *Egyházi ének és zene* mind a négy évfolyamnak, mindkét félévben, heti 2—2 órán. Az I. éveseknek szerdán és csütörtökön 4—5-ig, a II. éveseknek szerdán 11—12-ig és 6—7-ig, a III. éveseknek kedden 6—7-ig és szerdán 3—4-ig, a IV. éveseknek hétfőn 4—6-ig. Előadta *Benedek Kálmán* ének-zenetanár.

44. *Román nyelv* az I—IV. évfolyam számára, az I—II. félévben, heti 1—1 órán, az I—II. éveseknek csütörtökön 6—7-ig, a III—IV. éveseknek hétfőn 6—7-ig. Előadta *Tatár Ferenc* tanár.

45. *Közegészségtan* mindkét félévben, mind az öt évfolyam számára, heti 1—1 órán, az I—II. éveseknek hétfőn 6—7-ig, a III—IV. éveseknek csütörtökön 6—7-ig, az V. éveseknek szerdán 6—7-ig. Előadta *dr. Koronka István* intézeti orvos.

46. *Énekkar* az I—V. évfolyam részére, mindkét félévben, heti 2 órán, hétfőn 3—4-ig és csütörtökön 3—4-ig. Vezett *Benedek Kálmán*.

b) Egyetemi előadások

(melyek az I—II. évfolyam számára kötelezőek voltak).

1. *A modern filozófia története Kanttól napjainkig*. Heti 4 órán, hétfőn és kedden d. u. 4—6-ig, az I. félévben. Előadta *dr. Bartók György* egyet. ny. r. tanár.

2. *Bevezetés a nevelés tudományába.* Heti 3 órán, kedden 11—12-ig, csütörtökön és pénteken 10—11-ig, az I. félévben. Előadta *dr. Várkonyi Hildebrand* egyet. ny. r. tanár.

3. *Módszertani kérdések.* Heti 1 órán, csütörtökön 12—1-ig, az I—II. félévben. Előadta *dr. Várkonyi Hildebrand* ny. r. tanár.

4. *A filozófia lényege és problémái.* Heti 4 órán, hétfőn és kedden 11—1-ig, a II. félévben. Előadta *dr. Bartók György* egyet. ny. r. tanár.

5. *Didaktikai kérdések.* Heti 2 órán, pénteken 11—1-ig, a II. félévben. Előadta *dr. Várkonyi Hildebrand* e. ny. r. tanár.

6. *Módszertani kérdések.* Heti 1 órán, a II. félévben, csütörtökön 12—1-ig. Előadta *dr. Várkonyi Hildebrand* egyet. ny. r. tanár.

c) Gazdasági előadások.

(II. félévben, az V. évesek számára.)

1. *Állattenyésztés*tan, összesen 8 órában. Előadta *dr. Máriássy Béla* gazdasági akadémiai tanár.

2. *Takarmányozás*tan, összesen 8 órában. Előadta *dr. vitéz Biró Gyula* gazdasági akadémiai igazgató.

3. *Növénytermesztés*tan, összesen 12 órában. Előadta *Solt Jenő* gazdasági akadémiai tanár.

4. *Kertészet, szőlőművelés*, összesen 5 órában. Előadta *Cserey Lajos* gazdasági akadémiai tanár.

5. *Méhészet*, összesen 3 órában. Előadta *dr. Froniusz Richard* gazdasági akadémiai tanár.

II. Tanulási eredmény.

A) A *kollokviumok* eredményéről az I. és II. félévben a következő kimutatás számol be:

Évfolyam	I.		II.		III.		IV.		V.		I—V.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Beiratkozott	9	9	10	10	15	14	13	12	18	19	65	64
Jeles	3	2	1	4	4	3	3	4	4	6	15	19
Jó	4	3	2	1	3	6	8	7	8	9	25	26
Elégséges	—	2	—	1	3	2	—	1	1	1	4	7
Elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 tárgyból nem kollokvált	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
2 tárgyból nem kollokvált	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	4	—
Több tárgyból nem kollokvált	1	2	2	2	—	1	—	—	—	—	4	4
Egy tárgyból sem kollokvált	—	—	3	1	3	2	1	—	3	2	10	5
Kilépett	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1
Kollokviumra nem kötelezett (szabadságolt v. rkv. hallgató)	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Összesen ;	9	9	10	10	15	14	13	12	18	19	65	64

Betegség vagy félévek összevonása a nem kollokválók nagy számának a magyarázata. Olyanok is akadtak köztük, akik valami okból nem tudták indexüket bemutatni s így kollokviumuk nem volt bevezethető a tanulmányi kimutatásba.

B) Vizsgálatok:

1. *Minősítő vizsgálatot* kétszer tartottunk: a júniusban indokoltan elmaradtak számára október 9-én, amikor négy rendkívül méltánylandó ok miatt elmaradt hallgatót minősítettünk és június 7-én a rendes időben, amikor hat jelöltet minősítettünk.

2. *Alapvizsgát* négy ízben tartottunk. Pótvizsgálatot október 9-én, amikor 3, november 12-én, amikor 1 és december 15-én, amikor szintén 1 teljes vizsgázó állott elő, kik közül 1 jó, 3 elégséges eredményt ért el és egy 3 hó mulva letehető javítóra utasított. Rendes vizsgálatot tartottunk június 7-én, amikor egy javító és öt teljes vizsgát vettünk be: 2 jeles, 2 jó, 2 elégséges. A négy alkalommal 10 jelölt állt elő: 2 jeles (20·00%), 3 jó (33·00%), 4 elégséges (40·00%) és 1 javító (10%).

3. *1. lelkészképesítő vizsgálatot* három ízben tartottunk. Október 8—9-én 6 és december 11-én 6 teljes és 2 javító vizsgázó állott elő: összesen 14. 3 jó, 9 elégséges és 2 elégtelen eredménnyel. Június 8—9. napjain 12 teljes vizsgát vettünk be: 3 jeles, 3 jó, 6 elégséges volt. Összesen 26 jelölt: 3 jeles (11·53%), 6 jó (19·22%), 15 elégséges (57·69%) és 2 elégtelen (7·69%).

4. *Theológiai záróvizsgát* három ízben tartottunk. Október 8-án 1 teljes vizsgázó, december 11-én 1 teljes vizsgázó és március 30-án 15 teljes vizsgázó. Összesen 17 teljes vizsgázó közül: 4 jeles (23·25%), 9 jó (58·82%), 4 elégséges (23·52%).

5. *Második lelkészképesítő vizsgálatot* két ízben tartottunk: Október 8—9-én 9 teljes vizsgás közül 1 jelesen, 2 jól, 6 egyszerűen képesítettet. Június 8—9-én 11 teljes vizsgás közül jeles 4, jó 6, egyszerű képesítésű 1 volt. 20 vizsgázó közül tehát: jeles 5 (25%), jó 8 (40%), egyszerű képesítésű 7 (35%).

6. *Vallás tanárképesítő vizsgálatot* két ízben tartottunk. 1942 okt. 15—16-án, amikor kilenc jelölt állott vizsgára, hárman: dr. Csikesz Tibor, Kiss Sándor, Kovács Bálint jeles; hárman: Bajusz Gyula, Bálint Erzsébet, Orgoványi György jó; ketten: Baksa Sándor, Gönczy Nagy Béla elégséges eredménnyel, egy jelölt pedig 3 hó mulva tehető javítóra utasított. 1943 március 4—5 napjain 7 jelölt, 1 javító és 6 teljes vizsgás állott elő, kik közül hárman: Dombrádi Nagy László, Takaró Károly, Tótpál Márton jó, hárman: Dávid György, Hadházy Sándor, Vizaknai Tamás elégséges eredménnyel képesítettet, egy jelölt pedig 3 hó mulva tehető javítóvizsgálatra utasított.

III. Fegyelem.

1. Az intézet professzorai között a testvéri viszony Isten kegyelméből ebben az esztendőben is fennállott. Minden péntek este a közös családi bibliaórát is megtartottuk váltakozó sorrendben az egyes tanárok otthonában.

2. Az ifjúság magaviselete kielégítő volt. Olyan fegyelemsértés, mellyel a tanári kar foglalkozott, kettő fordult elő.

IV. Nevelés.

Az ifjúság nevelése érdekében ebben az esztendőben is felhasználtuk az évtizedes gyakorlat által kipróbált nevelő eszközöket: a hétköznapi reggeli közös áhítatokat, a szombat esti préceseket, akadémiái istentiszteleteket, heti bibliaórákat, az internátusi szobákban tartott esti áhítatokat, a különböző konferenciákat és igyekeztünk az ifjúságot hozzászoktatni a gyülekezeti munkában való tervszerű, a tanulmányaik elhanyagolása nélküli részvételre. Minden hallgató köteles volt legalább heti 2 órai munkát vállalni, de a vállalt munka heti 4 óránál többet nem vehetett igénybe. Vasárnapi iskolai munkát végeztek 7, középiskolások között biblia-köri munkát 2, inasiskolai vallásoktatást 2, szórványgondozást (25 szórványban) 30-an, egyéb gyülekezeti munkát (istentisztelet, gyülekezeti látogatás, szegénygondozás, fogolylátogatás) 14-en. Az Ifjúsági Egyesület és a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület évvégi jelentése (melyek az Évkönyv utolsó részében olvashatók), kiegészítik ifjúságunk missziói munkájáról a felsorolt adatokat.

A nevelés szolgálatában állanak a szombat esti, préces utáni igazgatói megbeszélések, amelyeken az intézeti életnek, a theologus életnek az aktuális kérdései kerültek megbeszélésre.

Az ifjúság társadalmi nevelése célját tartotta szem előtt tanárkarunk, amikor esztendőkkal ezelőtt beállította az I. évfolyam tanrendjébe heti 1 órával „A lekipásztornak és a társas élet” című kötelező kollégiumot, amelyen a lekipásztornak a társadalmi életben tanusítandó magatartására vonatkozólag nyernek a hallgatók útmutatást.

A professzorok és a hallgatók közötti személyes kapcsolat elmélyítését a bibliaórákon kívül más eszközökkel is próbáltuk szolgáltni. Sajnos a háborús nehézségek miatt nagyon korlátozott mértékben találkozhattunk konviktusi vacsorákon és szeretetvendégségeken, amelyeken a közvetlen társalgás és a keresztyén vídám-ság áldott segítségét nyújtottak arra, hogy egymást jobban megismerhessük és megszeressük. Hivatalos, az egész ifjúságra kiterjedő kirándulásokat az idén sem rendezhettünk, ugyanezen okból. Egyes professzorok azonban gyakran felhasználták a tanrendünkben szabadon hagyott szombat napokat arra, hogy az arra vállalkozókkal bejárják a környéket s eközben alkalmat nyerjenek a közvetlen és fesztelen találkozásra.

A nevelés érdekeit szolgálta az idén is az az évek óta bevezetett szokás, hogy a tanrend összeállításánál, a szombat napot és még legalább egy délutánt üresen hagyunk avégből, hogy tetszésük szerint szórakozásra vagy szabad tanulmányozásra fordíthassák hallgatóink az időt. A redukált óraszám lehetővé tette, hogy ebben az esztendőben szabadon hagyhattuk a szombatot egészen. A délutánjaik ebben az esztendőben jobban meg voltak terhelve, mert az egyetemen hallgatott órák egy része és a levante órák délutánra estek. Kedvezőbb volt az V. évesek helyzete, akik két napon, hétfőn és szombaton szabadok voltak, valamint délutánonként is, mert csak pénteken délután volt levante órájuk.

Az egész év folyamán két szegény embert látott el az ifjúság élelemmel, pénzzel és ruhával. A harctéren harcoló katonák családjainak segélyezésére 80, a domokosi tűzkárosultak javára 50 pengőt adományozott az ifjúság.

V. Jelentés a pályatételekről és jutalmakról.

Az 1942—43. esztendőben valamit javult a helyzet, amennyiben 9 pályatétel közül csak 3-ra nem akadt pályázó.

1. **Héber nyelvből** az első éveseknek: Szóbeli nyílt versenyen a legjobb előhaladást tanusítónak jutalma a gróf Teleki-alapból, melyet Tanárkar az adományokból 30 pengőre egészítette ki, nyerte *Cseh Zsolt* I. éves hallgató.

2. **Tudományos pályatétel** az Ó- és Újszövetségi bibliai tudományokból felváltva, ez évben az Ószövetségből. „A váltság gondolata az Ótestamentumban“ című tételre beérkezett egy pályamunka: „Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet“ (I. Móz. 32 : 26. b) jelígével, melyről a szaktanár a következő bírálatot adta:

A dolgozat, témájával ellentmondásban, csak hosszmetset. Tárgyalás közben az egyes szakaszokban nem egyszer nem a váltság gondolata a gerinc, hanem az Ótestamentum más fogalmai vagy megfogalmazásai. Hogy a váltság gondolatát nem lehet a nagy megfogalmazásokkal való egybevetés nélkül tárgyalni, azt nem figyeli meg, de érezhető, hogy emiatt nem egyszer útvesztőbe kerül tudtán kívül, de a dolog természeténél fogva — érthetően. Inkább nyersanyag az, amit ebben a dolgozatban ad. De igen sok mégis, mint citátumanyag. Vannak jó megállapításai, de az ötletek is helyet kapnak az anyagértékelésnél. Azt a nagy tényt, hogy a váltság gondolata Isten gondolata, és hogy az ember megváltandó helyzetét *végessége és bűnössége* határozza meg, csak esetlegesen érinti. A váltság gondolatát nem tisztázza, noha a dogmatikai és hitvallási megfogalmazásokat szem előtt tartja, de nem megy vissza azokhoz a biblika-theologiai gyökerekhez, melyekből a dogmatika és a hitvallás merit és sűrít. Anyaga gazdagsága ellenére hiányzik az induktív munka, az exegézis fogalomtisztázását általánosságok helyettesítik. Feldolgozásra kerülő anyagának az

ismertetése jó. Bár félbemaradt munkának tekinthető, nem lehet tagadni készségét. Érzéke is van az elmélyülésre, de meg kell mentenie magát a napi problémák és korezsnék befolyásától. A biblika-theológiai munka nemcsak lókust, vagy éppen korunkra találó lókusokat keres, hanem azt, amit a dolgozó mély hittel meg is sejtett: töredékes Írásban Isten gondolatát és gondolatait.

A pályadíjnak szorgalmi díjként való kiadását javasolom.

A jelíés levél felbontatván, a szerzőnek: *Sánta István* III. é. hallgatónak 30 pengő szorgalomdíjként kiadatott.

3. **Filozófiai pályatétel:** „A filozófia jelentősége a theologiaiban“ című tételre beérkezett egy pályamunka, „Annakokért nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené“ (Róm. 9: 16) jelíge alatt, melyről a szaktanár a következő birálatot adta: A pályamunka a Bevezetésben ismerteti a dolgozat gondolatmenetét. Négy részre oszlik a dolgozat. I. rész A theologia és a filozófia lényege cím alatt előbb a theologia, majd a filozófia lényegét alkotó jegyeket veszi sorra s ismerteti. Először a theológiáét az Igében nyert Kijelentés helyes bibliai — reformátori szempontoknak megfelelő —, majd a filozófiáét állapítja meg, a mai filozófiai gondolkozás kritikai álláspontja értelmében. A II. rész A theologia és a filozófia viszonyának vázlatos áttekintése. Ismerteti a filozófia és a theologia kialakulását, az apostoli kor és az apologéták küzdelmeit a helyes theológiai fogalmazásért, majd az alexandriai iskola, Arius és Athanasius gondolkozásmódját, Augustinust, a skolasztikát, a reformációt, a protestáns skolasztika, a felvilágosodás korát, végül ráutal a viszony-kérdésének mai beállítására. A III. rész a theologia és a filozófia tartalmi viszonyáról, a IV. rész A theologia és a filozófia formai viszonyáról szól.

A szerző mindazt, amit a kérdésről professzoraitól tanult, jól megtanulta s személyes tulajdonává tette. A kérdés tisztázásánál, közvetlenül elsajátított tanulmányaira támaszkodik, ezért főképpen azokat a jegyzeteit használja, amelyeket theológiai és filozófiai előadások alkalmával gyűjtött, valamint professzorainak tanulmányait. Mindezt nem hátrányára, hanem előnyére is írjuk, bár éppen ezért a pozitív theológiai megoldásoktól idegen, tehát ellenkező álláspontokra nem igen tekint ki, ennél fogva nem igen nyílik alkalma kritikájára kiszélesítésére. Szempontjai minden tekintetben helytállók, eligazítók s kezeséget nyújtanak afelől, hogy további tanulmányaiban mindig meg fogja találni azt a helyes utat, amelyen egy keresztyén szellemű filozófusnak haladnia kell. A szerző a pályadíjra nemcsak érdemes, hanem munkája dicséretes elismerést érdemel.

A jelíés levél felbontatván kitűnt, hogy a pályamunka szerzője *Sánta István* III. éves hallgató, akinek „a Fakultás egy régi barátja“ adományából 50 pengőre emelt pályadíj kiadatott.

4. **A gyakorlati theológiából:** a) A legjobb homiletikai szemináriumi dolgozat írójának és előadójának a Nagy Péter és a

gróf Teleki-alapból, melyet a tanárkar 20 pengőre egészített ki, a szaktanár javaslata alapján nyerte Sántha Pál IV. éves hallgató.

b) *Évzáró ima*, a Hory-alapból 20 pengőre kiegészítve. Beérkezett egy pályamunka „Zengjen hálaének” jelige alatt. A tanárkar nem tartotta érdemesnek az elmondásra és a jutalomra, mivel a bírálókat szerint „Nagy szegénységre, vagy nagy felületességre mutat, hogy egy ilyen esztendő végén, mint amilyent most hagytunk hátunk mögött, így nincs miért hálát adni és könyörögni, és ilyen általánosságokkal kell megtönni igen rövid imádságát”.

c) *Prédikáció* Galata levél 6. rész 9—10. verse alapján a Molnár Albert-alapból, melyet a tanárkar 30 pengőre egészített ki. Beérkezett egy pályamunka „Hitünk cselédei” jelige alatt. Eltekintve két, nem jelentős, a textus értelmét megszükitő tévedésétől, végig a textushoz ragaszkodó, egyetlen idegen gondolatot be nem erőszakoló beszéd. Eleven előadási módjával, aktuális kérdések felvetésével ébren tudja tartani az érdeklődést. Az egész prédikációban érzik, hogy az, amit hirdet, legszemélyesebb meggyőződése. Jutalomra érdemes.

A jelígs levél felbontatván kitűnt, hogy a pályamunka szerzője *Sánta István* III. éves theologiai hallgató, kinek a pályadíj kiadatott.

Jutalmak:

5. *A legjobb harmoniumjátészónak* jutalmát nyíltversenyen, 30 pengőt, *Dézsy Zoltán* IV. éves hallgató nyerte meg, míg a másik versenyző, *Szente Péter* II. é. h. dicséretet nyert.

6. *Ugron István-alap* kamatait az adományokból 30 pengőre kiegészítve, mint a *német* nyelvből jeles előhaladást tanusító hallgató, *Petri József* IV. éves nyerte.

7. *Dávidházi Bekess Károly-alap* kamatait, 20 pengőt, mint az iratterjesztésben legtöbbet dolgozó, *Benedek Gyula* III. éves hallgató nyerte.

8. *A Zwingli-alapból*, mint jeles előmenetelű diák, az adományok terhére kiegészítve, 50 pengőt nyert *Tompa László* III. éves hallgató.

9. *A gróf Teleki-alapból*, mint szorgalmas diák, az adományokból kiegészítve, 50—50 pengőt nyert *Incze István* II. és *Petri József* IV. éves hallgató.

10. *A nyári munkaprogram* kiváló elkészítéséért 30 P. jutalmat nyert *Batiz András* III. éves hallgató.

11. *Szeminárium munkában* tanusított szorgalmukért 30—30 pengőt nyertek: *Kozma Endre* II. é. az ótestamentumi, *Barabási Ferenc* IV. é. az egyháztörténeti, *Benedek Gyula* III. éves az oklevélmásolási szeminárium munkájáért.

12. *Dr. Gál Zsigmond* adományából 50 P jutalmat nyert *Szabó Frigyes* I. éves hallgató.

13. *A szórványmunkában* legtöbbet dolgozó hallgató, *Benedek Gyula* III. éves, *dr. Borbáth Samu* adományából 50 P jutalmat nyert.

14. A *Kolozsvár-Hidelvei gyülekezetben* legtöbbet dolgozó hallgató, *Szathmáry Béla V. éves, dr. Borbáth Samu* adományából 50 P jutalmat nyert.

15. A *Kolozsvár-Hidelvei* tartozó Melegvölgy és Nagymorgó szórványok gondozásában való részvételért *Bíró Mózes* lelkész adományából 40 pengőt nyert *Sántha Pál IV. éves* hallgató.

16. A *Kolozsvár-Hidelvei* gyülekezetben teljesített buzgó kisegítő munkájáért *Bíró Mózes* lelkész adományából 40 pengőt nyert *G. Kovács Ernő III. éves* hallgató.

17. *Kilyén Sándor-alap* kamatát, 33 P 33 fillért, *Rápó Károly III. éves* nyerte, mint lelkész jóelőmenetelű gyermeke.

18. *Könyvjutalmat nyertek*: nyári munkaprogramm kiváló elkészítéséért: *Sólya Bálint és Szepte Péter II. é., tanulmányi előmenetelükért: Molnár Dezső, Marossi Péter IV., Adorjáni István, Dezső Tibor és Herman János V. éves* hallgatók.

VI. Segélyezés.

Az ifjúság segélyezése hat forrásból történt: a gyülekezetek, az egyházmegyék, az egyházkerület rendszeres adományából, egyesek alkalmi adományából, az intézet alapjainak hozzájárulásából és az ifjúság önszegélyezéséből.

Ezek közül a legtekintélyesebb a gyülekezetektől a *legáció* intézménye útján élvezett rendszeres segély, mely címen 30.118 pengőt kapott a három ünnepen az ifjúság. A legnagyobb legátum 800 pengő, a legkisebb 60 pengő volt. Egy theologusra átlag 511 pengő legátum esett, amelyből levonandó az utiköltség.

Az *egyházkerület és az egyházmegyék ösztöndíja* az idén is változatlanul fenntartatott a múlt esztendei összegben: 12.000 pengőben. Nem osztottuk ki azonban teljes egészében az egyházmegyék ösztöndíját, mert egy pár egyházmegyétől évvégéig még az ígéret sem érkezett be.

Az egyházkerület és egyházmegyék adományából ösztöndíjat nyertek: I. évről: *Bucsy Ernő 450, Cseh Zsolt 600, Csia Béla 450, Németi Rudolf 600, Szabó Frigyes 150*, II. évről: *Benkő György 75, Czira Bálint 450, Incze István 500, Kozma Endre 150, Rettégi Árpád 150*, III. évről: *Batiz András 328, Benedek Gyula 400, Cseresnyés Ferenc 300, Dengel Ede 350, G. Kovács Ernő 450, Molnár Zoltán 228, Rápó Károly 150, Szőke Károly 125, Tompa László 500*, IV. évről: *Barabási Ferenc 100, Bedő Gedeon 75, Csutak Csaba 150, Molnár Dezső 400, Marosi Péter 200, Páll Dezső 250, Petri József 400, Sántha Pál 400*, V. évről: *Adorjáni István 225, Bakcsy Gábor 180, Bartha Endre 420, Bitay Lajos 200, Dezső Tibor 150, Farkas Ferenc 420, Herman János 420, Málnásy László 100, Nagy Lajos 350, Pünkösti Miklós 100, Szabó Albert 225, Zoltáni Pál 40 pengőt.*

Egyéb adományokból segélyezésre fordított: *Fakultás tanárai 540, Egyetemes Konvent 400, Svájci testvéreink 600,*

M. Nagy Ottó alapítványkamat 20, Kali István backamadarasi lelkész 100, dr. J. Severijn utrecht-i theol. tanár dr. Kállay Kálmán útján juttatott 160, Bőjthe Andor kisfülpösi lelkész 50, Kovács László dési esperes-lelkész 100, Ref. Nőszöv. 2000 P. adománya.

Intézet alapjaiból: palástalaptól négy V. éves nyert 50—50, összesen 200 pengőt, leckepezés kedvezmény címén 2017, jutalmazásra 350 pengőt.

Jutalmazásra: Székely János 50, dr. Borbáth Samu 100, dr. Gál Zsigmond 50, N. N. 80, Fakultásunk egy régi és hű barátja 60, Bekess Káauoly 20, Biró Mózes 80 pengős adománya.

Akadémiai istentiszteletek tavalyi perselypénzéből az I. évesek első félévi egyetemi tandíját egészében intézetünk pénztára hordozta.

Vásárhelyi Jánosné 4 drb. pokrócot, Dózsa Miksáné 1 párnát, Kovács Lászlóné 1 matrácot ajándékozott egy Délerdélyből minden nélkül menekült hallgatónak.

Br. Bánffy Dezsőné két pár cipőt ajándékozott.

Az Ifjúsági Egyesület a szokásos gyógyszer és egyéb segélyeken kívül ebben az esztendőben 1080 pengőt tudott palástalaptól a végzett hallgatónak palástkészítésre juttatni.

Mindent összeszámítva kereken 50.000 pengőt fordíthattunk segélyezésre. Minthogy egy segély nélküli hallgató minimális összköltsége 990 pengőt tett ki, a kiadott segélyekből pedig, mint fejátlag 830 pengő esett egy-egy hallgatóra, 160 pengő volt átlagosan egy-egy hallgatónk tanulmányi költsége.

VII. Egészségügyi jelentés.

A Kolozsvári Református Theologiai Fakultás növendékeinek egészségi állapota az 1942—43. tavévben általában jó volt. A felvételre jelentkező hallgatók a több irányban végzett orvosi vizsgálatok alapján lelkési pályára alkalmasnak minősültek. Az időszaki hüléses hurutos megbetegedések a lefolyt tanévben a theologusok számarányához mérten is lényegesen lecsökkentek, ugyanezt észleltük az emésztő szervek, valamint az u. n. idegkimerülési állapotokra vonatkozólag is.

Operáció 5 hallgatónál történt éspedig: 1 idült feregnyulvány gyuladás, 2 idült mandula gyuladás és 2 furunculosis esetéből kifolyólag.

Az intézeti konviktus, dacára az élelmezési nehézségeknek, úgy minőségi, mint mennyiségi tekintetben megfelelt.

Szabadságolás orvosi tanácsra egy esetben történt, diétás étkezés okából sárgaság miatt.

Részletes statisztika: Lázas influenza 9, mandula gyuladás 2, gyomorbelhurut 3, sárgaság 1, furunculosis 2, feregnyulvány lob 1, sérülés 3, kötőhártya gyuladás 1.

Dr. Koronka István,
intézeti orvos

C) A hallgatók, egyesületi munka.

1. A hallgatók névsora.

I. év:

1. Bucsy Ernő	Mátis András rk.
Cseh Zsolt	Németi Rudolf
Csia Béla	Orbók Sándor
Czirányi Miklós	Szabó Frigyes Sámuel
5 Lendvay Gaszton evang.	

II. év:

10 Benkő György	15 Lieberman Endre
Czira Bálint	Pataki János
Incze István	Rettegi Árpád kilépett
Kertész János	Sólya Bálint délvidéki
Kozma Endre	Szente Péter tiszáninneni

III. év:

20 Báthori Adler László evang.	G. Kovács Ernő
Batiz András	Molnár Zoltán
Benedek Gyula	30 Rápó Károly
Cseresnyés Ferenc	Sántha István
Dengel Ede	Szöke Károly
25 Dénes Gyula	Tompa László
Imreh András	Dr. Kovács Béla I. félévben
Kádár István	

IV. év:

35 Barabási Ferenc	Magyarósi Sándor
Bálint József	Molnár Dezső
Bedő Gedeon	Marosi Péter
Csutak Csaba I. félévben	45 Páll Dezső
Dézszy Zoltán tiszántúli	Petri József
40 Koszorus Ferenc	Sántha Pál
Kiss Antal délvidéki	

V. év:

	Adorjáni István	Málnássy László
	Bakcsy Gábor	60 Nagy Lajos
50	Bartha Endre	Pánczél Péter
	Bitai Lajos	Pütkösti Miklós
	Csutak Csaba II. félévben	Szabó Albert
	Dezső Tibor	Varga Pál
	Erdélyi Lajos	65 Volloncs Anna rk.
55	Farkas Ferenc	Szathmáry Béla
	Herman János	Tőkés Elek I. kimaradt
	Kudor Attila II. félévben	Zoltáni Pál I. félévben
	Imre Zsombor rk.	

2. Ifjúsági egyesületek.

a) *Az Ifjúsági Egyesület évszázó jelentése az 1942—43. iskolai évről.*

Sokat beszélnek manapság református theológiáink elnéptelenedéséről. Sokan hirdetik a veszedelmet, hogy kálvinista lelkipásztor nélkül marad Erdély magyar népe. Mikor az 1942—43. iskolai évről szóló rövid jelentésemet az évszázó gyülekezet színe elé terjesztem, elsősorban ezzel a veszéllyel nézek szembe. Tényleg kevesen voltunk az elmúlt iskolai esztendőben, mindössze 65-ön. Megváltozott az intézet régi képe. Kevesen vagyunk a folyosókon s kollokviumi időkben is hiába keressük a régi mozgalmas életet. Hálatalt szívvel jelenthetem azonban, hogy a létszámcsökkenés egyúttal az ifjúság gondolkozásának és életfolytatásának mélyülését jelentette. Kevesen vagyunk, de nincsenek nagy különbségek közöttünk. Nincsenek ellentétek s a mind családiasabb közösség nagyobb odaadással szolgál. Ritkultak a sorok, de növekedett a lélek ereje: ez az egyetlen s biztos jele annak, hogy hamarosan újra kicsi lesz a Theologia.

A theologus ifjúság lelki életét a theologus gyülekezet bibliás közösségei: szombat esti précesek, a szerda esti bibliai órák és a reggeli áhitatok szolgálták. Szombaton és szerdán este professzorainkkal és szeniorunkkal együtt kerestük az Ige üzenetét, reggelenként maga az ifjúság szolgált.

Az idei év a szórványmunka növekedését hozta. A munkának ezt az ágát a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület végzi, de a munkások nagyrészt a theologus ifjúság adja s ezért emlékezem ehelyt is róluk. De bekapcsolódott a szórványmunkába a theologia énekkara is, amikor Kékes község szórványnapján szolgálatot vállalt. Ifjúsági énekkarunk különben Benedek Kálmán ének-zenetanár vezetésével az idén is folytatta nevelő munkáját. Kolozsváron nyolc ízben szerepelt. December 2—6-ig a Szilágyság négy helységében öt hangversenyt rendezett. Az énekkar szolgál-

lata annál nagyobb örömmel tölt el bennünket, mert theológiánk ifjúsága sokszor középiskoláink helyett is szint kell valljon a megújult egyházi és világi énekről. A szórványmunkások mellett az itthonmaradók Kolozsváron szolgáltak: bibliaköröket tartottak, vasárnapi iskolát vezettek, fegyintézetekben istentiszteleteket tartottak és egyik társunk a vakok intézetében szolgált.

Ifjúsági pénztárunk egész évi bevétele 5803 pengő 35 fillér. Palást-alapunkra adományokból és ünnepélyek jövedelméből több mint 1000 pengő gyűlt be. Palást-alapunkat ebben az évben 500 pengővel növeltük. Kiadásaink végösszege 4432 pengő 21 fillér volt. Végzett hallgatóink a palást-alapból 1080 pengőt kaptak. Jelenlegi készpénzállományunk 1365 pengő 81 fillér. Ének-zene-egyesületünk évi bevétele 1455 pengő 67 fillér volt, az elmúlt évi áthozattal együtt 1978 pengő 33 fillér bevétele volt a múlt évben. Kiadásai 1406 pengő 83 fillért tettek ki, készpénzállománya tehát 571 pengő 50 fillér. Hallgatóinkat az elmúlt évben segítéztük, ezen kívül gyűjtöttünk honvédeink javára is.

Ifjúsági könyvtárunkat az idén is használtuk, sajnos, csak öt kötettel tudtuk gyarapítani.

Október 6-án, október 31-én és március 15-én ünnepélyt rendeztünk.

Theologus ifjúságunk nagyrésze tagja volt a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesületnek és annak munkáiból mindenikük kivette részét. A Coetus Theologorum sárospataki konferenciáján egy hallgatónkkal képviseltettük magunkat, ezenkívül theológiai konviktusunkban előadással és megbeszéléssel egybekötött teákat rendeztünk. Ifjúsági Egyesületünk, autonómiájának és alapszabályának teljes épségben tartásával, teljes jogú fakultásként tagja a Kolozsvári Magyar Diákok Szövetségének. A kolozsvári diákság munkáiba — úgy hisszük — áldásosan kapcsolódik be a mi ifjúságunk is.

Theologus ifjúságunk a nyáron Kötelend magyar szórványgyülekezetének templomát akarta felépíteni. Tervezett munkatáborunkat az 1921—22-ös évfolyamok katonai behívása egyelőre lehetetlenné tette s éppen ezért e helyről is kérjük a Nagytisztelű Tanárikart, hogy október hónap folyamán tegye lehetővé a munkatábor megszervezését.

Hálát adunk az Úristennek a végzett munkáért s Tőle kérjük, hogy tartson meg minket és népünket az elkövetkező nehéz időben. Használja fel nyári szolgálatunkat s gyűjtsön össze bennünket a megújuló feladatokra. Isten velünk, viszontlátásra.

Sántha Pál, e. i. ifj. elnök.

b) *A kolozsvári Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület jelentése az 1942—43. iskolai évről.*

Istennek csodálatos útmutatását látom abban, hogy az elmúlt iskolai évben a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület egyetlen célt látott maga előtt — teljesíteni Krisztus Urunk parancsát — „elménvén hirdessétek.“ Az ennek való engedelmesség határozta meg munkánkat. Sok nehézséggel kellett megküzdünk e feladat szolgálatában. Azonban Isten hordozta terhünket és megáldotta munkánkat. Lendületes evangélizálás és öntudatos szolgálatra való nevelés volt célunk.

1942. szeptember 25-én indult meg a munka. Az evangélizálás szolgálatában állottak biblióráink és főiskolás istentiszteleteink. Péntek-estéknként tartottuk a karok közös biblióráját. Összesen 26 alkalommal gyűltünk össze. A résztvevők átlagos száma 20. Ezekben a bibliórákon nagyon sokszor megdöbbenve éreztük, hogy mennyire hiányzik a református főiskolás ifjúság életéből a benső, lelki közösség. A Ferenc József-Tudományegyetem mellett működő egyetemi diákotthonokban a bibliaköri munkát Tökés István püspöki titkár végezte. Nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy ő volt ennek a munkának a lelke. Fáradságot nem ismerő buzgósága, mély hite, meggyőződésből fakadó bizonyágtétele nem egyszer megszégyenített mindnyájunkat. Munkája és a nyomában fakadó áldások ékes bizonyítékai annak, hogy milyen nagy szüksége van a főiskolás ifjúságnak egy olyan emberre, akinek egyetlen feladata a lelkigondozás. Hat otthonban kezdtük meg a bibliórákat, a második félévben azonban, az Eötvös-otthon megszűnésével 5-re apadt a csoportok száma. Az egész iskolai évben 180-an fordultak meg. Az állandó résztvevők száma 70—80. Ezekben a bibliakörökben látjuk a főiskolás evangélizáció biztosítását. Főiskolás istentiszteletet 18 alkalommal tartottunk. A résztvevők átlagszáma 50—55. Úrvacsorát háromszor osztottunk.

A közösségi érzés ápolására szolgáltak szeretetvendégségeink, családi karácsonyestünk és a főiskolás-iparos-kereskedő találkozó. Két alkalommal tartottunk szeretetvendégséget, átlag 90 résztvevővel. Az egyesület tagjaiban felébredt a felelősség a városi iparos-kereskedő ifjúság iránt is. Többször felkerestük a Magyarutcai IKE tagjait és egy alkalommal a belvárosi IKE-ben főiskolás-iparos-kereskedő találkozó vasárnapot tartottunk. Nagyon sok áldást ígér ennek a kapcsolatnak buzgóbb ápolása.

Szolgálati munkánk elmélyült, öntudatosabbá vált. Különösen a szórványmunka iránt volt fokozódott érdeklődés. Benedek Gyula szórványtitkár önzetlen, fáradhatatlan munkája megmozgatta a munka iránt közömbös tagokat is. Szórványmisszióink Istennek hála olyan eredményekkel dicsekedhetik, melyek túlnőtték egyesületünk ilyen irányú munkájának eddigi kereteit. Jelentésemben való bevonása a végzett munkának csak igen homályos képét

nyújthatná, úgy hogy szükségesnek tartottuk róla külön beszámolót készíteni.

Ifjaink közül néhányan bibliaórát, vasárnapi iskolát vezettek a város parochiális köreiben és középiskoláiban. Több alkalommal szolgáltunk körzeti konferenciákon.

Szükségesnek láttuk a külvárosi nyomortanyáknak a felkeresését, különösen az ottani munkás gyermekek gondozását. Egyik testvérünk páratlan türelemmel végezte ezt a feladatot.

Figyelemmel kísértük középiskoláink ifjúsági munkáját is és annak fellendítése érdekében dr. Imre Lajos missziói előadó úr irányításával az elmúlt év novemberében 7 theológus és 4 főiskolás végiglátogatta országrészünk leány és fiú középiskoláit. Ezzel kapcsolatban felkerestük az illető város iparos és kereskedő ifjait is.

A középiskolás ifjúsággal való kapcsolat folytonosságát biztosította az egyesület tulajdonát képező ifjúsági szemle, az Ifjú Erdély. Evangéliumi szellemű irányítására igen nagy szüksége van a középiskolás ifjúságnak. Az előfizetők száma örvedetesen növekedik. A lap keretében megrendezett munkatáborunkra beérkezett több mint 250 pályamunka. A szerkesztőnek buzgósága révén sikerült utat találnia a középiskolások szívéhez és felébreszteni érdeklődésüket, munkakedvüket. Négy Ifjú Erdély estet is rendeztünk, Marosvásárhelyen, Zilahon és kettőt Kolozsváron, melyeken Karácsony Sándor és Juhász Géza szolgáltak.

Képviseltettük magunkat a Magyar Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége virágvasárnapi konferenciáján. Tavaszi konferenciánkat Csucsán tartjuk június 16—21-én. Itt is szolgálni akarunk és felelősséget ébreszteni azok iránt, akik közé megyünk.

Külföldi keresztyén diákszövetségekkel való kapcsolataink teljesen megszűntek.

Egyesületünknek 130 nyilvántartott tagja volt. Pénztárunk bevétele 608 pengő, kiadásunk 459 pengő, jelenlegi készlet 149 pengő. Egyenlegeinkben nem szerepel a középiskolák látogatásának költsége, az Ifjú Erdély különálló anyagi helyzete és a szórvány-misszió költségvetése. Meg kell említenünk az egyházkerület 700 pengős adományát munkatáborunk tételeinek jutalmazására.

Mint egyesületi életünkben történő jelentős változást kell megemlítenünk volt elnökünk, Nagy Géza lemondását. Hívő lelkét, bizonyágtevő ajkát nagyon nélkülözzük. Hisszük, hogy csak testileg vált el tőlünk, lelkileg mindig közöttünk van és miénk marad örökre.

Egész évi munkánkban minduntalan tapasztalhattuk hívő, világi vezető embereink munkájának felbecsülhetetlen áldását egyházi életünkre nézve. Éppen ezért igen fontos egyházi érdeknek kellene lennie ennek a munkának egyházasabb jellegűvé tétele.

Örvedetes, hogy egyesületünkkel semmi kapcsolatban nem lévő emberek, gondolunk itt pl. az otthon-igazgatókra, a leg-

messzebbmenő előzékenységet, segítséget, érdeklődést tanúsítottak munkánk akadályai és lehetőségei iránt.

Nagyon nélkülöztük a benső, lelki közösség éltető erejét. Ezt érezték egyesületünk tagjai is s talán ennek köszönhető, hogy saját kezdeményezésükre, 300 pengő értékben közadakozásból úrvacsorai felszerelést vettünk. Két névtelen testvérünk értékes úrasztali terítőket ajándékozott. Ugyancsak közadakozásból 50 pengő értékben kegyesertartó ládát és énekeskönyvet vettünk. Ezzel kapcsolatban felvetődött a főiskolás egyházközség szervezésének a kérdése, ami elősegítené a lelki munka akadályainak elhárítását. Vannak, akik gondoltak is reánk. Így a Főtiszteletű Püspök úr még a templomépítés megoldását is lehetségesnek tartotta, sőt már erre a célra kaptunk is egy névtelen adakozótól egy kisebb adományt. Erre igen nagy szükség van. Erősen nélkülöztünk ebben az iskolai évben is egy megfelelő istentiszteleti helyet, ami nagymértékben csökkentette a látogatók számát.

Pótolhatatlan akadály lelki nevelés céljából egy főiskolás diákokthon hiánya. Ennek létesítése a főiskolás ifjúság hő óhaja. Egyházi életünkben való jelentőségét nem kell méltatnom. Személyi pásztorációnak ez lehetne az igazi gyámola.

Bibliaköri munkánk — emberi megfigyelés alapján — örvendetes jelekkel biztatott. Van mintegy 40—50 főiskolás fiú és leány, akik belsőleg is hozzákapcsolódtak Isten ügyéhez és főiskolás lelkészünk megjegyzése szerint — „a szó igazi értelmében öntudatos hívő embereknek nevezhetők“. Legbiztatóbb, hogy van néhány bizonyoságtévő ember, akik hitükről bármikor vallást mernek tenni.

Elvégzett munkáért legyen a hála Istené. Köszönetet mondunk a munkánkat figyelemmel kísérő támogatóinknak: a Főtiszteletű Püspök úrnak, nagytiszteletű Tanári Karnak, a Református Kollégium Igazgatóságának, dr. Imre Lajos missziói előadó úrnak, Nagy András vezető professzor úrnak és mindenkinek, aki ezt az ügyet felelősséggel hordozta.

Beszámolóim bezárása előtt bejelentem, hogy a jövőre való tekintettel, egyesületünk gyökeres átszervezésére van szükség. Ehhez kérünk felelősség-hordozó lelkeket és erkölcsi támogatást. Isten áldását kérve nyári konferenciánkra, szóránymunkánkra és a jövő iskolai év próbálkozásaira, tisztelettel kérem a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület 1942—43. évi jelentésének tudomásul vételét.

Tompa László,

III. é. th. hallgató. FIKÉ titkár.

Beszámoló a kolozsvári Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület 1942. nyarán és az 1942—43. iskolai évben végzett szórványmunkájáról.

1942 nyarán a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület Szórványmissziója 51 erdélyi szórványgyülekezetben végzett munkát. Ennek az 51 szórványgyülekezetnek a gondozását 20 ref. theol. hallgató, 2 bölcész, 1 jogász és 1 kereskedelmista végezte.

A szórványgondozás színterét — általában — az eloláhosodott erdélyi falvak, vagy pedig az elveszési, pusztuló folyamatban levő olyan magyar szigetek képezték, ahol még lehetőség mutatkozott arra, hogy ősi hitében erős és öntudatában megbízható magyarság alakuljon ki. A gondozott községek közül 15 község esett Szolnok-Doboka vm. területére, 10 község Kolozs vármegyébe, 9 község Marostorda vármegyébe, 2 Szilágy vármegyébe, 8 Háromszék vármegyébe, 7 Csík vármegye területére. Ezek a községek a következők voltak: Szamosújvárnémeti, Kékesvásárhely, Vizszilvás, Nagyiklód, Szamoshesdát, Magyarderzse, Szászfellak, Sajómagyarós, Árokajla, Kentelke, Aranyosmóric, Kékesújfalva, Mezőszentmihály, Fűzkút, Dengeleg, Köteland, Szászfenes, Mezőszava, Ombuztelke, Kisbogács, Csucsá, Királyhágó, Kissebes, Kőrösfeketető, Nádas-kóród, Mezőerked, Septér, Mezőkirályfalva, Kolozsnagyida, Déda, Bisztra, Palotailva, Gödemesterháza, Szalárd, Gelence, Imecsfalva, Petőfalva, Szentkatolna, Oroszfalu, Sáralfalu, Osdola, Szamosudvarhely, Nyírsid, Gyergyóbékás, Gyergyóvasláb, Szárhegy, Alfalu, Újfalu, Csomafalva, Ditró.

A nevezett szórványokban dolgoztak névszerint: Komlósi Sándor bölcész, Pünkösti Miklós theol. hallgató, Zergi Gábor theol., Cseh Zsolt theol., Beregszászi Károly theol., Málnásy László theol., Dénes Gyula theol., Bartha Endre theol., Farkas Árpád bölcész, Benedek Gyula theol., Czira Bálint theol., Cseresznyés Ferenc theol., Herman János theol., Erdélyi Lajos theol., Bitay Lajos theol., Dr. Szekeres László jogszigorló, Csia Béla theol., Tompa László theol., Vargha Balázs theol., Vántus Bertalan kereskedelmista, Komolay Sándor theol., Kádár István theol., Imre András theol., G. Kovács Ernő theol.

A fenti szórványmunkások munkahelyükön 800 munkanapot töltöttek el. Helyüket bátran megállották küzdőterükön. Munkájuk nehéz volt, mert legtöbb helyen szembetalálták magukat egy óriási román vagy szász tömeggel, amely naponként elnyeléssel fenyegette megpróbált és elalélt hiveinket. De szembe találtak sokszor a közömbösséget és részvétlenséget tanúsító vezető egyéniségekkel is, akiket igyekeztek megnyerni a szórványügy pártfogására és nem egy esetben főiri társaságok odaadását és áldozatkész szolgálatát szereztek meg és állították be az erdélyi szórványmisszió harcába. Minden szórványgondozó munkájának a tartalma és célja abban az igyekezetben teljesedett ki, hogy szétszéledt, szervezetlen szórványmagyarságunkat az Ige irányítása alatt megszervezett

gyülekezeti közösségbe kell tömöríteni. Ezt szolgálták a bibliórák és a különböző összejövetelek.

A munka részleteiben a következő volt: 182-szer tartottak ünnepi istentiszteletet, 43-szor házi istentiszteletet, 84-szer bibliórát, 321-szer tartottak nyári és vasárnapi iskolát a gyermekek számára, 8-szor osztottak úrvacsorát, 1 alkalommal betegnek, eskettek 2-szer, kereszteltek 1-szer, bűnbánati istentiszteletet tartottak 12-szer, katonai istentiszteletet 1-szer, vallásvizsgát és nagyobb szabású ünnepélyt 10 alkalommal, egyházi éneket tanítottak 150 alkalommal, népi dalokat 100 alkalommal, családokat látogattak 300 alkalommal. Magyar történeti, irodalmi és evangéliumi előadásokat tartottak 48 alkalommal.

Fontosabb előadások a következők voltak: Keresztyénség és a szocializmus, Kommunizmus, Szórványainkban vérző magyar testvéreink, Petőfi Sándor, Mit jelent ref. magyarnak lenni a románok között? Isten akaratának a szolgálata, A keresztyénség elterjedése, Az őskeresztyének élete, Jézus Krisztus hazafisága, Reményik Sándor, Árpád és Géza fejedelmek, Szent István, Mátyás király, Szabadságharc, A román történelem hamisításai, Vitéz nagybányai Horthy István, A románok Erdélybe történt beszivárgása, Hogyan őrizhetjük meg magyarságunkat? Magyarságunk Isten Igéjének a mértéke alatt, Kálvin János, Magyar reformátorok, stb.

Ennek a munkának gyümölcse: meginduló élénk gyülekezeti élet, újmagyar élet. A gyülekezetek híveinek 4739 iratot osztottak szét ingyen. 40 vall. könyvet, 160 zsolttárt, 1136 vallásos és egyéb traktátust, 87 Ifjú Erdélyt, 156 evangéliumot, 160 vallásos röp-cédulát, 1000 EMKE naptárt és 2000 darab magyar címert.

Az 1942—43-ik iskolaévben a következő szórványgyülekezeteket gondoztuk: Dezmér, Szamoszentmiklós, Melegvölgy, Kisgörbe, Apahida, Alsózsúki méntelep, Alsózsúk, Felsőzsúk község, Gyulatelke, Köteland, Kolozskorpád, Lárka tanya, Kiskáján, Szászfenes, Magyarnádas, Magyargorbó, Magyarsárd, Magyarszentpál, Szopor, Nádaskóród, Csucsá, Kissebes, Szászlekenca, Vermes, Mezőszentmihály, Köbölkúti tanyák, Dellőapáthy, Déda, Biszta, két alkalommal Kékesújfalu és Möricz, Szelecske, Néma, Monostorszeg, Galgó, Blenkemező, Döbörcsén, Alsókosály, Oláhfordorháza, Csicsókápolna, Csicsógombás, Kecsed, Közfalu, Ferencbánya. *Összesen 45 községet.*

1942—43. isk. évben a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület szórványmisszió munkaterületén a következő theológusok dolgoztak: Benedek Gyula III. é. th., szórványtitkár, 25-szor, Tompa László III. é. th. 22-szer, Herman János V. é. th. 19-szer, Csia Béla I. é. th. 19-szer, Kozma Endre II. é. th. 17-szer, Benkő György II. é. th. 14-szer, Czira Bálint II. é. th. 14-szer, Szenté Péter II. é. th. 13-szor, Sólya Bálint II. é. th. 12-szer, Cseresnyés Ferenc III. é. th. 11-szer, Kiss Antal IV. é. th. 11-szer, Dénes Gyula III. é. th. 11-szer, Incze István II. é. th. 11-szer, Batiz András III. é. th. 10-szer, Cseh Zsolt I. é. th. 9-szer, Farkas

Ferenc V. th. 8-szor, Bedő Gedeon IV. é. th. 8-szor, Magyarország Sándor IV. é. th. 8-szor, Rettegi Árpád II. é. th. 8-szor, Szőke Károly III. é. th. 7-szer, Csutak Csaba V. é. th. 6-szor, Vargha Pál V. é. th. 6-szor, Némethi Rudolf I. é. th. 6-szor, Szabó Frigyes I. é. th. 6-szor, Bartha Endre V. é. th. 5-ször, Rápó Károly III. é. th. 5-ször, Málnásy László V. é. th. 4-szer, Szabó Albert V. é. th. 4-szer, U. Nagy Lajos V. é. th. 4-szer, Molter Péter IV. é. th. 4-szer, Sántha István III. é. th. 4-szer, Kádár István III. é. th. 3-szor, Imre András III. é. th. 3-szor, G. Kovács Ernő III. é. th. 3-szor, Kertész János II. é. th. 3-szor, Orbók Sándor I. é. th. 3-szor, Tőkés Elek V. é. th. 2-szer, Dézsi Zoltán IV. é. th. 2-szer, Dezső Tibor V. é. th. 2-szer, Pataky János II. é. th. 2-szer, Bucsi Ernő I. é. th. 1-szer, Adorjáni István V. é. th. 1-szer, Erdélyi Lajos V. é. th. 1-szer, Barabásy Ferenc IV. é. th. 1-szer.

A főiskolások közül: Bódi Andor 17-szer, Bíró Emma 16-szor, Simon Katalin 14-szer, Valentiny Lenke 12-szer, Kertész László 7-szer, Kovásznay Ádám 5-ször, Farkas Árpád 1-szer, Ujváry Ferenc 2-szer, Farkas József 1-szer, Nagy Örs 2-szer, Muzsi Magda 6-szor, Jancsó Róza 1-szer, Kovács Gyula 1-szer, Simon László 4-szer, Benő Hajnalka 5-ször, Olosz Egon 1-szer, Kóty Katalin 2-szer.

1942. október havában Szórványmisszióink megegyezést kötött a KMDSz vezetőségével, amelynek értelmében Egyesületünk — tekintve a főiskolás ifjúság szélesebb rétegekben megnyilvánuló érdeklődését — hajlandó együtt dolgozni a főiskolás ifjúság nem FIKÉ-s tagjaival, azon fenntartás mellett, hogy Egyesületünk hatáskörében teljesen különálló marad, csupán a munka végzése lesz közös irányelvek szerint haladó. 1942. november 8-tól már a KMDSz-szel karöltve végzi Szórványmisszióink a munkát.

Ennek a megegyezésnek eredményeképpen a KMDSz részéről a következő újabb (a FIKÉ által eddig is jórészt látogatott) szórványok vétettek gondozás alá: Telekfarka, Csomafája, Kolozsgyula, Babuc, Borsaujfalú, Hosszúmacskás, Drág és Kisesküllő. A KMDSz hatáskörébe tartozó munkaterületen a FIKÉ részéről a következő theológusok dolgoztak: Sántha Pál IV. é. th. 13-szor, Koszorús Ferenc IV. é. th. 11-szer, Petri József IV. é. th. 9-szer, Szabó Frigyes 7-szer, Imre András 6-szor, Cseh Zsolt 2-szer, Adorjáni István V. é. th. 1-szer, Tőkés Elek V. é. th. 1-szer, Farkas Ferenc V. é. th. 1-szer, Dézsi Zoltán 1-szer. A főiskolás FIKÉ-közül: Farkas Árpád, Kertész László, Ujváry Ferenc, Farkas József és Benkő Árpád.

A KMDSz részéről pedig a FIKÉ szórványmissziói területén dolgoztak: Osváth Sára 1-szer, Benkő Lóránd 1-szer, Szabó Tibor 1-szer, Domján Aladár 1-szer, Széll Andor 8-szor, Nagy Erzsébet 1-szer, Gányi György 1-szer, Borbély István 1-szer, Gulácsy István 1-szer, Kosztin Árpád 1-szer, Hadnagy Lajos 4-szer, Máté Gyula 8-szor, Boday Zoltán 1-szer, Fazekas Attila 1-szer, Erdey Piroska 1-szer, Szekeres László 2-szer, Ágyi Zoltán 1-szer.

Összegezve a FIKE főiskolás szórványmunkásainak száma 1942—43-ban 68. Ebből ref. theologus 50 és egyetemi hallgató 18.

Szórványmissziói munkában még résztvettek: Dr. Nagy Géza ref. theologiai professzor 1-szer, Morvay Pál ref. lelkész 4-szer, Némethy Sándor ref. lelkész 1-szer, Mátyás László ref. vallástanár 1-szer, Tóth Imre ref. vallástanár 2-szer.

A debreceni hittudományi kar részéről: Pokol Béla szórványtitkár, Fehér Sándor III. é. th. és Arató Ferenc III. é. th. hallgatók.

A kolozsvári ref. leánygimnázium részéről: Jancsó Márta VIII. o. 12-szer, Rákosy Piroska VIII. o. 5-ször, Nagy Judit VIII. o. 2-szer, Makkay Margit VIII. o. 2-szer, Madaras Klári 1-szer.

A kolozsvári ref. kollégium részéről: Pincés Gyula, Kovács András, Kóré Péter, Egyed János, Vásárhelyi József, Vásárhelyi Boldizsár, Madaras István, Ungvári Márton.

Külön kell számot adjunk a FIKE szórványmissziójának felügyelete, irányítása és anyagi támogatása mellett folytatott dési IKE-seknek a szórványmunkájáról. 1942 október 18-án négy theologus Dés környékén be is indítja a munkát és mindmáig Bányai Ferenc ref. vallástanár vezetése alatt IKE-s diákjaink hűségesen és reménységünket felülmelő buzgósággal végzik hősiess munkájukat. Ezen a munkaterületen (Szelecske, Néma, Monostorszeg, Galgó Blenkemező, Döbörceén, Alsókosály, Oláhfodorháza, Csicsókápolna, Csicsógombás, Kecséd, Közfalu) dolgoztak: Tompa László III. é. th., Benedek Gyula th., Molter Péter IV. é. th., Farkas Ferenc V. é. th., Dezső Tibor V. é. th., Szabó Albert th., Cseresznyés Ferenc V. é. th.

A dési IKE-nek ezen területen dolgozó munkásai a következők voltak: Szász András, Márton Jenő, Hodgyay Géza, Viski Miklós, László János, Nyerges Gábor, Székely Károly, Márton Márton, Daday Ádám, Márton Dániel, Müller Mihály, Mors Bernát, Székely Endre, Balázs Ábner, Tamás Lajos, Balla Endre, Stark Ernő, Papp Jenő, Nagy Zoltán, Tóth Endre, Deák Sándor, András Péter, Balla Bálint, Vessolovszky Endre, Szabó Pál, Pál Kázmét, Nagy Rudolf, Balogh Zoltán, Incze János, Geréb Dániel, Nagy Sándor, Móra Ernő, László Gerő, Barca László, Molnár Sándor, Jánossy János, Lőrinczy Ferenc, Liszonyi Zoltán, Ispán Imre és egy alkalommal 10 iparos fiú. Tehát a Dés-környéki szórványmunkában összesen 57-en vettek részt.

Összefoglalva, a FIKE Szórványmissziójában dolgozott összesen 160 ember: 68 theologus főiskolás IKE-s, 49 dési ikés, 3 debreceni theologus, 18 kolozsvári középiskolai tanuló, 5 ref. lelkész és a KMDSz. részéről 17 ember.

A KMDSz. szórványmissziójában a FIKE részéről résztvett 15 főiskolás, összesen 64 alkalommal. A FIKE szórványmissziójában a KMDSz. részéről pedig résztvett 17 főiskolás, összesen 30 alkalommal.

A munka eredménye.

Az 1942—43. iskolai évben az első félévi munka eredménye a következő: Beteglátogatás 4-szer, családlátogatás 105-ször, istentisztelet 186-szor, házi istentisztelet 26-szor, biblia- és imaóra 6-szor, úrvacsoraosztás 18-szor, beteg-úrvacsoraosztás 3-szor, vasárnapi iskola 63-szor, nagyobszabású ünnepély 11-szer, keresztelés 4-szer, temetés 1-szer, előadás 38-szor, nótadélután és énektanítás: egyházi és népi dalok tanítása 91-szer, megbeszélés felnőttekkel és ifjakkal 10-szer, kátétanítás 9-szer, szindarabtanítás 2-szer, vallástanítás 13-szor, szeretetvendégség 1-szer. Az előadások a következők voltak: A keresztyén ember és a háború, Népzene, Honfoglalás, Bethlen Kata, Egészségügyi tanácsok, Arany János (Jóka Ördöge), Népdal, Reformáció, Rege a csodaszarvasról, Óseink, Debreceni kollégium története, Honfoglalás, Szent István, Magyarország, Árpád-házi királyok, Az államrendhez való alkalmazkodás, Horthy Miklós, Önismeret, A szív karácsonya, Szabó Dezső: Elfelejtett arc stb.

Az 1942—43. iskolai év első felében az istentiszteleteken összesen 4122 ember vett részt, az előadásokon 788 ember, az ünnepélyeken 541 ember, a vasárnapi iskolában 997 gyermek.

A gyülekezetenkénti átlagos létszám a következő: istentiszteleten 24, előadáson 21, ünnepélyen 50, vasárnapi iskolában 16.

A Dés-környéki szórványmisszió első félévi eredménye a következő: családlátogatás 89-szer, házi istentisztelet 4-szer, úrvacsoraosztás 6-szor, istentisztelet 130-szor, vasárnapi iskola 65-ször, ünnepély 5-ször, bibliaóra 2-szer, előadás 26-szor, ének- és népdaltanítás 17-szer, mesedélután 7-szer. Az előadások a következők voltak: A magyar nép eredetéről, A mai ref. ember élete, A magyar jövő, Karácsonyi népszokások, Erdélyi szórványaink, Népmese, A magyarság számereje, A magyar népballada, Magyar szociálpolitika, Sinka István munkássága, János Vitéz, Szórványok keletkezése, A keresztyén böjt, Népbetegségek stb.

Az istentiszteleteken volt összesen 3615 ember, vasárnapi iskolában 1201-en, istentiszteleti átlagos létszám 47, vasárnapi iskolai 18.

Az 1942—43. iskolai évben a második félévi munka eredménye a következő: családlátogatás 124-szer, istentisztelet 203-szor, úrvacsoraosztás 18-szor, beteg-úrvacsoraosztás 1-szer, esketés 1-szer, keresztelés 6-szor, temetés 1-szer, bibliaóra 5-ször, vasárnapi iskola 100-szor, ünnepély 29-szer, kátémagyarázás 5-ször, előadás 41-szer, vallástanítás 13-szor, ének- és népdaltanítás 53-szor, megbeszélés 12-szer, mesedélután 11-szer, szeretetvendégség 1-szer.

Előadások: A magyarság lelki egysége, Délerdélyi beszámoló, Babos Sándor és Molnár Mária, Baptista szekta megítélése, A mai helyzet, Mátyás király, Petőfi Sándor, Magyar művészet, Kötelességek, Március 15-ike, Népi betegségek, Szociális Magyarország,

Finnek, Kül- és magyar misszió, Hunyady János, Makkay Sándor : „Elátkozott óriások“ stb.

Templomlátogatás 6383, vasárnapi iskola 1793, istentiszteleti átlagos létszám 22, vasárnapi iskolai 17.

A Dés-környéki szórványmisszió második félévi eredménye a következő: családlátogatás 73-szor, házi istentisztelet 3-szor, istentisztelet 127-szer, úrvacsoraosztás 6-szor, vasárnapi iskola 52-szer, ének- és népdaltanítás 48-szor, előadás 22-szer, mesedélután 7-szer.

Előadások: A magyar mult, Külmisszió, Kettős kötelesség, Toldi, Arany János és balladái, A magyar jövő, Erdélyi szórványaink, Az 1848-as idők és március 15. jelentősége, Igazi magyar szabadság, Mi teszi minket magyarrá? stb.

Templomlátogatás 3772, vasárnapi iskola 1066, istentiszteleti átlagos létszám 29, vasárnapi iskolai 20.

Összefoglalva az 1942. év nyarán végzett munkát és az 1942—43-ik iskolai évben végzett munkát, illetve azok eredményét, megállapíthatók a következő adatok: A 85 szórványgyülekezetben beteglátogatás és családlátogatás volt 695-ször, házi és gyülekezeti istentisztelet 826-szor, úrvacsoraosztás 61-szer, vasárnapi iskola, nyári iskola és vallástanítás 1086-szor, kátétanítás 14-szer, keresztelés 11-szer, temetés 2-szer, esketés 3-szor, bibliaóra 97-szer, előadást tartottunk 175-ször, megbeszélést 22-szer, ünnepélyt rendeztünk 55-ször, szeretetvendégséget 2-szer, mesedélután 25-ször, összesen 3166-szor, foglalkozott 167 szórványgondozó 85 község szórványmagyarjaival egy esztendő leforgása alatt.

Az 1942. nyarán 4739 drb. vallásos és nemzeti vonatkozású irathoz hozzávéve az 1942—43. iskolai évben kiosztott énekeskönyveket, vallásos iratokat, bibliákat, az Ifjú Erdélytől, Bekess Károlytól és az EMKE Elnökségétől, az Erdélyi Egyházkerületi iratterjesztéstől, az Egyetemes Konventtől, az Erdélyi Múzeum Egyesülettől és a Ref. Theologia könyvtárától kapott traktátusokat és folyóiratokat, összesen mintegy 10.000 darab irattal láttuk el szórványhívünket.

Ha áttekintjük a fenti adatokat, magunk elé képzelhetjük a számok mögött rejlő életet: vágyakozó magyar lelkeket, akiknek nagy elhagyatottságukban kevésbé van részük egymás hitéből és szeretetéből táplálkozva erősbödni, de akik éppen ezért Isten felé hajolva szorgalmasan keresnek minden olyan alkalmat, ahol szórványgondozó munkásaink biztató szavát hallhatják, a kinyúló kéz szorításából erőt meríthetnek és ahol a közösségi életnek áldásában részesedhetnek. De előttünk áll a szaporodó gyermekesereg, amely a vasárnapi iskolában boldog örömmel tanulja a zsoltárokat. A különböző előadások és a felemelő ünnepélyek mind olyan alkalmak voltak, amelyek hatalmas erővel fejezték ki a testvéri együvértartozásnak az érzését. Munkánkat mindenütt szolgálatnak tekintették, ezért bizalommal és szeretettel közeledtek mihozzánk.

Szórványmisszióink iktató száma: 245. Szórványmisszióink

ezévi kiadása: 3246·82 P. Ebből 731 pengő az 1942. évi nyári munkára, 973 pengő 1942—43. évi útiköltségek fedezésére, 300 pengő a Dellőpáthiban felépítendő ref. imaház céljára, 176·11 P. iratterjesztésre, 360 pengő 5 pár bakancs csináltatására, 521·60 P. a dési IKE szórványmisszió költségeinek a fedezésére, 185·11 P. különböző szükségletek fedezésére.

A fedezetet a következő segélyforrások nyújtották: Az erdélyi református kollégiumok ifjúságának gyűjtése, az EMKE Elnöksége,¹ az Erdélyi Református Egyházkerület és a jókedvű adakozók.

Itt kell köszönetet mondanunk mindazoknak, akik munkánkat segítették és támogatták.

Köszönetet mondunk a Főtiszteletű Püspök úr jóindulatú támogatásáért, amellyel munkánk folytatását megengedte és az évi szokásos segélyösszeget számunkra kiutalta.

Melegen emlékezünk meg a kolozsvári IX. hadtestparancsnokság szíves támogatásáról, amely abban állott, hogy 21 alkalommal egy-egy teherautót bocsátott rendelkezésünkre.

Meleg szeretettel köszönjük meg az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Elnökségének, hogy munkánkat a legmesszebbmenő támogatásban és legszeretetteljesebb pártfogásban részesítette.

Hálát és köszönetet mondunk dr. Imre Lajos professzor úrnak, aki segítő pártfogásával és útmutatásaival mindig mellettünk állott.

Leghálásabb köszönetünket fejezzük ki erről a helyről is Hollósy Béla dési főszolgabíró úrnak, aki lelkes támogatásával és 2000 pengős adományával igen nagy szolgálatunkra volt.

Hálás köszönetet mondunk az Erdélyi ref. Kollégiumok valóságos tanárainak, diákjainak és mindazoknak, akik munkánkat figyelemmel kísérték és támogatták.

Végül pedig köszönetet mondunk azoknak a theologiai és egyetemi hallgatóknak, középiskolás diákoknak és mindazoknak, akik munkájukkal és áldozathozatalukkal szolgálták a szórványmissziókat az ügyét.

De legyen hála és köszönet mindenk felett a jóságos Istennek, akinek nevére térjen dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás.

Benedek Gyula,

F. I. K. E. szórványtitkár,
III. é. ref. theol. hallgató.

Tudnivalók az 1943–44. iskolai évre.

A) Értesítés az 1943–44. iskolai évre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Úgy az intézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az *I. évfolyamra* jelentkezők részére a) *születési állami anyakönyvi kivonattal*, b) *keresztlevéllel*, c) *konfirmációi bizonyítvánnyal*, d) *érettségi (baccalaureatusi) bizonyítvánnyal* vagy *leckekönyvvel* (index), vagy ezek hitelesített másolatával, e) *cirriculum vitaevel* (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lelkipásztori pályára lépni, középiskolai évei alatt minő keresztyén ifjúsági munkában vett részt), f) *gimnáziumi vallásstanárának* az igazgató által megerősített *ajánlólevelével*, melyben a lelkipásztori pályára való rátermettsége igazoltatik rövid leírás kapcsán, g) *lakóhelye lelkipásztorának ajánlólevelével*, melyben szintén a lelkipásztori pályára való alkalmatossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásával (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott *zárt borítékban* kérendő ki és melléklendő), h) *testi épségét és alkalmatosságát igazoló orvosi bizonyítvánnyal*, amelyben okvetlenül feltüntetendő, hogy nem szenved-e tüdőbajban, vagy nem látszik-e tüdőbajra hajlamosnak, i) *a jelentkező szüleinek születési anyakönyvi kivonata*, j) *a jelentkezőnek*, ha kiskorú, *szüleinek vagyoni állapotáról szóló községi bizonyítvány*, k) *negyedív alakú, ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott válaszborítékkal* (különben az illetőt a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a *Fakultás igazgatóságához* címzetten legkésőbb *július 31-ig* küldendő be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a *folyamodó lakása*: község (esetleg utca, házszám), utolsó posta és vármegye.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a Református Kórházban tüdejük egészsége, majd az intézeti orvos által a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosság szempontjából (hang, hallás, beszéd stb.) felülvizsgáltatnak és csak az orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak írhatók be.

A *régi hallgatóknak* is kérniök kell felvételüket, jelezve, hogy melyik évfolyamra és csak az intézetbe, vagy az internátus-konviktusba is kériök a felvételüket. A kérvényhez, amely *július 31-ig* küldendő be, mellékelni kell egy felbélyegzett és pontosan

megcímzett válaszbörítékot. *Akik a kitűzött időpontig nem folyamodnak, eltávozottnak tekintetnek és helyükbe más véték fel.*

Az intézeti Szabályzat értelmében a férfi hallgatók az internátusban lakni és a konviktusban étkezni, a női hallgatók pedig a Szeretetházban lakni és étkezni kötelesek.

2. *Díjak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 100 pengő leckepeznt, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt bentlakó 50, kintlakó 44 pengőt (mivel a kintlakó a 6 pengő fürdődíjat nem fizeti) tartozik fizetni. Ezen kívül letétbe helyezendő 5 pengő, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, év végén visszafizettetik. Az ifjúsági egyesületi, betegsegélyző- és kurzusdíjak ezenfelül kb. 20 pengőt tesznek ki.

Az internátusi díj 200 és a konviktusi díj 560 pengő, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetése is.

Az előljáróság a díjaknak a viszonyokhoz való évközi módosítási jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők.

Köteles minden hallgató magával hozni egy rend, a theol. hallgató hivatásához és szolgálatához elengedhetetlenül szükséges fekete ruhát és megfelelő egyéb ruházati és felszerelési cikket.

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* Az intézet beiratkozott hallgatóinak a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára :

a) Minden rendes hallgató részesül a legáció kedvezményében, amely a múlt esztendőben átlag 511 pengőt jelentett, első évesek számára 120—150 pengőt.

b) Legalább jó indexű (érettségű) hallgatók indokolt kérésre a leckepeznt fizetése alól részben, vagy egészben felmenthetők. Leckepeznt-kedvezményt csak az nyerhet, aki a konviktusban étkezik.

c) 10 drb. 600 pengős és 20 drb. 300 pengős ösztöndíj az Egyházkerület, egyházmegyéék és az intézet adományából, melyekben számarányuk szerint I. éves hallgatók is részesülnek.

d) Alkalmi segélyek, melyeket a rendelkezésre álló összeg szerint a Tanárkar oszt ki a félévek végén.

A segélyekért, ösztöndíjakért (a legációt kivéve) a Fakultás igazgatóságához a felvételi kérvénnyel egyidejűleg kell folyamodni, mellékelve a szülők vagyoni helyzetéről szóló bizonyítványt. Mindenki, aki bármely segélyért folyamodik, folyamodványában köteles kijelenteni, hogy a tanári kar által részére kijelölendő intézeti, vagy egyházi munkában készséggel résztvesz és e nemű megbízatásait pontosan teljesíti. E külön munkák nem fognak ellentétben állani pályájára való készülésével, sőt azt kiegészíteni és alaposabbá tenni fogják.

Aki a jelzett időig nem folyamodik, vagy nem jelentkezik — még ha a stipendiumot élvezte is — eltávozottak tekintetik és helye mással töltetik be. Akinek folyamodásához a megkívánt okmányok nem csatolhatók, annak kérését nem vesszük figyelembe.

4. *Beiratkozás.* A jövő tanévre a beiratkozás szeptember 17—18. napjain lesz. A Tanárkar figyelmezteti a hallgatókat, hogy ha a múlt évi tartozásukat nem rendezik, nem írhatók be.

5. *Internátus.* A bentlakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell hozniuk, valamint a konviktusba legalább 2—2 darab 40—40 cm. méretű asztalkendő, megjelevezve.

Szeptember 12. előtt az internátusba senki be nem költözhet. Azután is az internátus-felügyelő professzor engedélye kérendő ki a beköltözéshez.

6. *A konviktus.* A konviktusban a főzés szeptember 19-én reggel kezdődik.

7. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 19-én délelőtt 11 órakor lesz a Fakultás dísztermében.

8. A javító- és pótkollokviumok szeptember 13—14-én lesznek.

9. A minősítővizsga szeptember 15-én, az alapvizsga szeptember 16-án lesz.

10. Az előadások szeptember 20-án reggel kezdődnek.

11. Az intézet összes hallgatói heti 10 órával a Ferenc József Tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karának rendes hallgatói lehetnek a kar többi hallgatóit megillető jogokkal és kedvezményekkel (kivéve a tanárjelöltek számára létesített ösztöndíjakat), abszolutoriumot szerezhetnek és doktori szigorlatot tehetnek. Az I—II. évesekre nézve kötelező az egyetemre való beiratkozás a Tanárkar által előírt tárgyakból való kollokviumi kötelezettséggel. A többi évfolyam hallgatóira nézve az egyetemi tanulmányozás fakultatív.

12. Nagyon indokolt és okmányolt kérés esetén a rendes beiratkozási időtől kezdve 2 hétig adhat a Tanárkar engedélyt az utólagos beiratkozásra. Későbbi jelentkezéseket már nem vehetünk figyelembe.

18. Minden tárgyú kérés külön kérvényben, külön íven adandó be.

14. Tudakozódások válaszbélyeg csatolásával a Fakultás Igazgatóságához intézendők: Kolozsvár, Református Theologia címen.

A theol. Fakultás igazgatósága.

B) Munkaprogramm 1943. év nyarára.

A theologiai szabályzat 272. §-a a következőket tartalmazza :

„Az Isten országa szolgálatára készülőknek állandóan benne kell élniök e munka légkörében. Ezért a tanárkar évről-évre megállapítja azt a munkaprogrammot, amelyet az összes hallgatóknak a nyári szünetben el kell végezniök. E program két részből áll : 1. elméleti és 2. gyakorlati-gyülekezeti feladatok. Az elméleti feladat, amely évfolyamonként állapítatik meg : a Szentírás, a hitvallások, az Institutio és a jelentősebb modern theologiai művek tanulmányozása. Ennek tételeit, amelyek közül sohasem hiányozhatnak a szentírási tételek, évről-évre állapítja meg a tanárkar és a tételek írásban dolgozandók ki és adandók be. A gyakorlati feladat abban áll, hogy minden hallgató a nyári szünetidő alatt abban a gyülekezetben, amelyben tartózkodik, a lelkész felügyelete alatt köteles legalább heti 4 órai gyülekezeti munkát végezni. Ilyen munka gyanánt számít : hétköznapi, vasárnapi istentiszteletek végzése, irodai munka, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése, segédkezés vallásos összejövétel rendezésében, énektanítás stb. Köteles továbbá a szomszédos szórványok gondozásában, az iratterjesztés propagálásában és megindításában, a nagyobb gyülekezetek szélein alakult új települések híveinek összeírásában és gondozásában segídeni. Ajánlatos, hogy támogassa a szomszédos gyülekezetet is, ha ott nincs vakációzó theológus, különösen, ha a lelkészi állás üresedésben van. Mindezekről a munkákról köteles illetékes lelkészének, akinek engedélyével és felügyelete alatt munkálkodott, írásban beszámolni. Köteles az összes munkáiról pontos naplót vezetni, amelyet illetékes lelkésszel láttamoztatva, az összes munkákról szóló szolgálati bizonyítvánnyal, valamint az elméleti tételekkel együtt a beiratkozáskor benyújt a Fakultás igazgatójához, aki enélkül be nem írhatja. A munkaprogramm kidolgozása alól részben vagy egészben az igazgató adhat előzetes kérésre felmentést. A munkaprogramm legkiválóbb elvégzői jutalomban részesülnek. A hanyagok hanyagságuk mérve szerint fegyelmi büntetés alá esnek.“

I. évet végzettek számára :

Szentírás tanulmányozás :

- a) Az egyház Dániel próféta könyvében.
- b) Az egyház János apostolnak Mennyei jelenésekről való könyvében.

Tudományos munka :

Kivonatolják az Institutio IV. könyv I—XII. fejezeteit.

II. évet végzettek számára :

Szentírás tanulmányozás :

- a) Ámos és Hoseás igehirdetése.
- b) Az Újszövetség szociális tanításai.

Tudományos munka :

Kivonatolják az Institutio III. könyv I—X. fejezeteit.

III. évet végzettek számára .

Szentírás tanulmányozás :

- a) Jézus Krisztus a Zsoltárookban.
- b) A misszió gondolata a Zsoltárookban.

Tudományos munka :

Kivonatolják az Institutio IV. könyv XIV—XIX. fejezeteit.

Általános utasítás : A IV. évet végzettek számára munka-programmot nem adott a tanári kar.

A többi évfolyam növendékei a beiratkozás alkalmával kötelesek munkájukat a szénioroknak átadni. **A munkák beadása nélkül senki be nem írható és haladékot sem nyerhet a beiratkozásra.**

A beiratkozáskor be kell adniok :

- a) szolgálati bizonyítványt a végzett munkáról ;
- b) munkanaplót, láttamozva az illetékes lelkész által ;
- c) szentírási tételt, legalább 20 egynegyed íves lapnyi terjedelemben, Institutióból kijelölt rész kivonatát.

Akik nyári missziói munkában vannak és ezt munkábaállásuk alkalmával az igazgatónak írásban bejelentették és a beiratkozáskor szolgálati bizonyítvánnyal igazolják, csak a bibliai tételt kötelesek kidolgozni és a munkanaplóval együtt benyújtani.

A nyári munkaprogramm elvégzői között a következő jutalmak osztatnak ki : a legjobb dolgozat 20 pengő, a második és a harmadik könyvjutalomban részesül.

C) Vizsgai házi írásbeli tételek az 1943—44. évre.

I. Alapvizsga tételei.

1. *Bibliai tudományok köréből.*

a) Ószövetségi (Nagy András): Mit mond az Ótestamentum Krisztusról?

b) Újszövetségi (Maksay Albert): Betegségek, gyógyítások, orvosi vonatkozások a Lukács írása szerint való evangélium-könyvben.

2. *Egyetemes keresztyén egyháztörténetből* (dr. Nagy Géza): Nagy Károly élete és kormányzása.

3. *Vallásbölcseletről* (dr. Tavasz Sándor): A „szentséges” jelentése és viszonya az értékeszmékhez.

E tételek közül mindenki egyet köteles kidolgozni.

II. Első lelkészsképző vizsgálat tételei.

1. *Bibliai tudományok köréből.*

a) Ószövetségi (Nagy András): A próféta, a pap és a király ótestamentumi szerepe és bibliká-theológiai jelentése.

b) Újszövetségi (Maksay Albert): A római levél eszkatológiai szemlélete.

2. *Protestáns egyháztörténetből* (dr. Nagy Géza): Az új oxfordmozgalom.

3. *Szisztematika theológiából* (dr. Tavasz Sándor): Az eszkatológia reformátori értelmezése.

III. Második lelkészsképző vizsga tételei.

1. *Magyar protestáns egyháztörténetből* (dr. Nagy Géza): Pázmány és Alvinczi.

2. *Egyházjogtanból* (dr. Imre Lajos): Kálvin tanítása az egyházalkotmányról és szervezetről.

3. *Gyakorlati theológiából* (dr. Gönczy Lajos, ebben az évben a homiletikából): Az örökkévaló és az idői a prédikációban.

4. *Gyakorlati bibliamagyarázat* (dr. Imre Lajos): I. Kír. 17—22. fejezet.

5. *Kátémagyarázat* (dr. Imre Lajos): Heidelbergi Káté V. és VI. Urnapja (12—19. kérdések).

6. *Egyházi beszéd* (dr. Gönczy Lajos): Jelenések könyve 3. rész 17—18. vers.

Mindenki köteles kidolgozni: 1. egyet a tudományos tételek közül, 2. az egész bibliamagyarázati tétel tetszés szerinti részét egészen, 3. egy kátémagyarázási tételt, 4. az egyházi beszédet és ezeket a kitűzött időre be kell nyújtania. A bibliamagyarázati tétel többi részére és a többi kátékérdésekre úgy kell készülnie, hogy a szóbeli vizsgálaton bármelyik magyarázatára kész legyen.

A vizsgai házi dolgozatok beadási határideje a tavaszi vizsgálatra május 10., az őszi augusztus 10., mely időpontig az előző évben meghirdetett tételeket kell kidolgozni.

Minden egyes dolgozatot külön-külön, fekete, kemény táblába kötve, negyedív formában, olvasható — lehetőleg gép- — írással úgy kell benyújtani, hogy a külső táblán is feltüntetve legyen a dolgozat címe és szerzője. Az alapvizsgai és I. lelkészsképesítő vizsgai dolgozatok a Theologia igazgatóságához, a II. lelkészsképesítő dolgozatok az egyházkerületi főjegyző úrhoz nyújtandók be.

D) Pályatételek és jutalmak az 1943—44. tanévre.

1. *Héber nyelvből* az első éveseknek: szóbeli nyílt versenyen a legjobb előhaladást tanusítónak jutalma a gróf Teleki-alapból, melyet a Tanári Kar 20 pengőre egészít ki. *A verseny anyaga az egész évi anyag és Jónás próféta könyve 1., 3., 4. fejezeteinek fordítása és grammatikai feldolgozása.*

2. *Tudományos pályatétel* a Szász Domokos- és Teleki-alapok összevont kamataiból, egyháztörténeti, szisztematikai és gyakorlati theologiai tárgyakkól felváltva. Az alapítványok kamatát a Tanári Kar dr. Tavasz Sándor 17 pengős adományának felhasználásával 50 pengőre egészíti ki. Ez évben az egyháztörténetből: *Az Erdélyi Református Főkonzisztorium keletkezése és működése 1713-ig.*

3. *Tudományos pályatétel*, díja a fennmaradt pályadíjak terhére 20 pengő, az Ószövetségi és Újszövetségi bibliai tudományokból felváltva. Ez évben az Újszövetségi bibliai tudományokból: *A mai felekezeti megosztottság összehasonlítása az első századi petrinizmussal, paulinizmussal és johanninizmussal; — napjaink keresztyén egységtörekvései az újszövetségi egyház mértéke alatt.*

4. *Egyházjogból*, díja a Bartók-alapból, kiegészítve 20 pengőre: *A gyülekezet lelkészválasztói joga.* (Történeti, hitvallási és egyházjogi alapjai, lehetséges megoldásai.)

5. *Filozófiai pályatétel*, a dr. Tavasz Sándor által tartott publicum collegium részvételi díjaiból 20 pengő: *A metafizika fogalma és feladata.*

6. *A gyakorlati theológiából*: a) *A legjobb homiletikai szemináriumi dolgozat* írójának és előadójának a Nagy Péter-és gróf Teleki-alapból, amelyet a Tanári Kar 20 pengőre egészít ki. b) *Prédikáció Lukács 11 : 9—13. v. alapján*, a Mol-

nár Albert-alapból, melyet a Tanári Kar 10 pengőre egészít ki.
 c) *Prédikáció műfordítás* németből, az eredeti benyújtásával, a Nagy Péter-alapból, melyet a Tanári Kar 10 pengőre egészít ki.
 d) *Évzáró ima*, a Hory-alapból 10 pengőre egészítve ki.

7. *A legjobb harmoniumjátész*nek nyíltversenyen, a Szász Domokos-alapból, kiegészítve 10 pengőre.

8. *Ugron István-alap* kamatai *modern idegen nyelvben* jeles előadást tanúsító hallgató számára.

9. *Dávidházi Bekess Károly-alap* kamatai *az iratterjesztés munkájában* legnagyobb sikert felmutató hallgató számára.

10. *Jutalmak*. Zwingli-alapból jeles tanulónak és a gróf Teleki-alapból a két legszorgalmasabb diáknak. A jutalmakat a Tanári Kar 20 pengőre egészíti ki.

A pályamunkák géppel írva, lapszámozva, bekötve, jeligés levéllel ellátva, 1944 május 10-ig adandók be az igazgatósághoz, ugyanítt kell jelentkezniök azoknak, akik a nyíltversenyen akarnak résztvenni. *Későbbi jelentkezéseket és később érkezett műveket nem veszünk figyelembe.*

TARTALOM.

Az aratnivaló sok. Évnyitó bibliamagyarázat. <i>Vásárhelyi János</i> püspök . . .	5
A pályaválasztás mint közügy és lelki kérdés. Évnyitó. <i>Dr. Gönczy Lajos</i>	9
Évzáró beszéd. <i>Dr. Gönczy Lajos</i>	17

I. Az intézet állapota.

A) <i>Szellemi állapot</i>	26
a) Hatóságok	26
b) Tanári kar	26
c) Hallgatók	29
B) <i>Anyagi állapot</i>	30
a) Jelentés az intézet anyagi helyzetéről	30
b) Internátus-konviktsusi jelentés	32
c) Tan- és nevelésközök	33
d) Könyvtári jelentés	34

II. Az intézet működése.

A) <i>Adatok az 1942—43. iskolai év történetéhez</i>	36
1. A tanév dátumai	36
2. Nyári munkaprogramm	36
3. Akadémiai istentiszteletek	38
4. Akadémiai estélyek	40
5. Konferenciák	41
6. Précesek, bibliaórák	43
7. A református nők bibliaköre	43
8. Hivatalos képviseltek, üdvözlések és részvénytnyilvánítások	44
9. Az intézet életének nevezetesebb eseményei	45
10. Fontosabb főhatósági és tanárkari határozatok	46
11. Az intézeti adminisztráció	46
12. Tanárok irodalmi munkássága	47
13. Tanárok szolgálatai	48
B) <i>Oktatás, nevelés, fegyelem, segélyezés, egészségi állapot</i>	53
I. Órarend és elvégzett anyag	53
II. Tanulási eredmény	57
III. Fegyelem	59
IV. Nevelés	59
V. Jelentés a pályatételekről és jutalmakról	60
VI. Segélyezés	63
VII. Egészségügyi jelentés	64
C) <i>A hallgatók, egyesületi munka</i>	65
1. A hallgatók névsora	65
2. Az Ifjúsági Egyesület évzáró jelentése	66
3. A Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület jelentése	68
4. Beszámoló a szórvány-munkáról	71

III. Tudnivalók az 1943—44. iskolai évre.

A) Értesítés az 1943—44. tanévre vonatkozólag	78
B) Munkaprogramm 1943. év nyarára	81
C) Vizsgai házi írásbeli tételek az 1943—44. évre	83
D) Pályatételek és jutalmak az 1943—44. évre	84